

Hoe komt het ziekenhuis in het nieuws?

Een onderzoek naar de effecten van de persberichten van het Erasmus MC op de berichtgeving in landelijke dag- en weekbladen in Nederland in de periode 1996-2008.

Masterthesis Ernst Bakker (269272)
September 2010

Thesisbegeleider: prof.dr. Henri Beunders
Tweede lezer: dr. Chris Aalberts

INHOUDSOPGAVE

Hoofdstuk 1: Inleiding

- 1.1 Introductie onderwerp
- 1.2 Motivatie keuze
- 1.3 Centrale vraagstelling en deelvragen

Hoofdstuk 2: Theoretisch kader

- 2.1 Introductie
- 2.2 Geschiedenis van het Erasmus MC
- 2.3 Nieuws
- 2.4 Nieuwsselectie
- 2.5 Framing
- 2.6 De Nederlandse dagbladensector
- 2.7 Toepassing van de wetenschappelijke theorieën
- 2.8 Hypotheses op basis van de theorie

Hoofdstuk 3: Onderzoeksopzet- en methodes

- 3.1 Introductie
- 3.2 Onderzoeksmethode
- 3.3 Betrouwbaarheid
- 3.4 Relevantie
- 3.5 Definities
  - 3.5.1 Teneur
  - 3.5.2 Focus
  - 3.5.3 Inhoud
  - 3.5.4 Bron
  - 3.5.5 Verband met persbericht
  - 3.5.6 Schrappingen
  - 3.5.7 Dubbele berichten
  - 3.5.8 Betrouwbaarheidstoets

Hoofdstuk 4: Onderzoekresultaten

- 4.1 Omvang en soort media-aandacht voor het Erasmus MC
  - 4.1.1 Aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC
  - 4.1.2 Aard van de nieuwsberichten over het Erasmus MC
  - 4.1.3 Focus van de nieuwsberichten over het Erasmus MC
  - 4.1.4 Brongebruik in nieuwsberichten over het Erasmus MC
  - 4.1.5 Nieuwsberichten over de promotie van een medewerker van het Erasmus MC
- 4.2 Nieuwsselectiecriteria en invloed van het Erasmus MC op nieuwsselectie
  - 4.2.1 Persberichten

-
- 4.2.2 Brongebruik
  - 4.2.3 Inhoudelijke overeenkomst
  - 4.2.4 Focus/teneur
  - 4.2.5 Bron/teneur
  - 4.2.6 Persbericht/teneur
  - 4.2.7 Lengte/teneur
  - 4.2.8 Nieuwsselectiecriteria

Hoofdstuk 5: Conclusie en discussie

- 5.1 Conclusie
- 5.2 Discussie
  - 5.2.1 Beperkingen van het onderzoek
  - 5.2.2 Suggesties voor vervolgonderzoek

Dankwoord

Literatuurlijst

Bijlagen

HOOFDSTUK 1: INLEIDING

1.1 Introductie onderwerp

De afgelopen jaren zijn gekenmerkt door een aldoor groeiende interesse in de menselijke gezondheid en de gezondheidszorg. Deze interesse wordt vooral zichtbaar gemaakt in de media. Kranten staan vol met berichten over nieuwe medicijnen en medische blunders, tijdschriften publiceren artikel na artikel over het bijzondere leven van de zieke vriendin van de moeder van de buurvrouw en op televisie kunnen we met de regelmaat van de klok alles zien over hoe het er op een gemiddelde Spoedeisende Hulpafdeling of bij de afdeling Plastische Chirurgie aan toe gaat.

Het is in deze tijd dan ook zeer interessant en relevant om te onderzoeken hoe de persafdeling van een academisch ziekenhuis omgaat met de media en de media-aandacht. In deze masterthesis richt ik mij in het bijzonder op één academisch ziekenhuis in Nederland, namelijk het Erasmus Medisch Centrum (Erasmus MC) in Rotterdam. Ik onderzoek het verband tussen de manier waarop het Erasmus MC zichzelf presenteert en profileert door middel van persberichten, en de aard van de publicitaire aandacht voor het Erasmus MC in landelijke media. Met andere woorden, dit onderzoek is voornamelijk gericht op het duiden van het effect van persberichten van het Erasmus MC op nieuwsberichten in landelijke media.

De resultaten van dit onderzoek kunnen meerdere inzichten verschaffen. Het zal duidelijk worden hoeveel aandacht er in de landelijke gedrukte media wordt besteed aan Het Erasmus MC. Daarbij zal ook blijken of het Erasmus MC overwegend positief, negatief of neutraal in het nieuws komt. Het is in dit verband zeer nuttig om deze resultaten te koppelen aan de persberichten die door de persafdeling van het Erasmus MC zijn uitgezonden. Daarmee kan een antwoord gegeven worden op de vraag of het Erasmus MC door het uitzenden van persberichten actief invloed kan uitoefenen op de nieuwsberichtgeving in landelijk gedrukte media. Indien dit het geval is, kan tevens worden bezien in hoeverre de inhoud van een persbericht door de landelijke gedrukte media volledig of gedeeltelijk wordt overgenomen. Uiteindelijk kan op basis van deze gegevens worden beoordeeld of de persafdeling van het Erasmus MC actief invloed kan uitoefenen op het aantal nieuwsberichten in landelijke gedrukte media en op de aard van deze nieuwsberichten.

Dit onderzoek heeft als doel inzicht te verschaffen in de (aard van de) berichtgeving over het Erasmus MC in de periode 1996-2008 in de landelijke gedrukte media. Vanuit theoretisch perspectief is dit interessant, omdat de conclusies van dit onderzoek wellicht ook kunnen gelden voor andere sectoren. De resultaten van dit onderzoek kunnen verder heel concreet handvatten bieden aan het Erasmus MC om de vormgeving van het persbeleid aan te passen. Mogelijk kan dit onderzoek ook aanleiding zijn voor relevant vervolgonderzoek op dit gebied, waarbij kan worden gedacht aan een onderzoek naar andere academische ziekenhuizen of de toepassing van een andere onderzoeksmethode, zoals receptieonderzoek. En, zoals hierboven vermeld, kan ook worden gedacht aan vervolgonderzoek binnen andere sectoren en vakgebieden. Suggesties voor mogelijk vervolgonderzoek zijn eveneens opgenomen in deze thesis.

1.2 Motivatie keuze

Toen ik twee jaar geleden mijn bachelorscriptie afrondde, heb ik mij voorgenomen om voor mijn masterthesis mij niet te beperken tot het doen van literatuuronderzoek.

De belangrijkste reden hiervoor is dat literatuuronderzoek de onderzoeker doorgaans een duw geeft in de richting van het verleden, waardoor de actualiteit op het tweede plan raakt. Voor mijn masterthesis wilde ik juist graag een actueel onderzoek doen, met resultaten die als basis zouden kunnen dienen voor bijvoorbeeld een relevant en bruikbaar beleidsdocument.

Met dit in mijn achterhoofd, heb ik gezocht naar een onderwerp dat binnen mijn interessegebied lag. Al snel kwam ik uit bij de medische sector. Niet alleen is het medische vakgebied een wereld die in wetenschappelijk opzicht continu in ontwikkeling is, maar het is ook een wereld die de interesse wekt van de 'gewone' mens. De populariteit van televisieprogramma's over ziekenhuizen en gezondheidsonderwerpen is hier exemplarisch voor. Daarnaast heeft de opkomst van de zogenaamde nieuwe media ervoor gezorgd dat patiënten meer dan ooit zelf informatie kunnen verzamelen over ziektes, ziektebeelden, medicijnen en behandelingen. Met als gevolg dat patiënten steeds mondiger zijn ten opzichte van hun artsen. Dit zijn natuurlijk slechts voorbeelden van ontwikkelingen, die mijn interesse hebben gewekt.

Een andere reden waarom de medische wereld voor mij een interessant onderzoeksgebied is, is dat mijn vriendin in deze wereld werkzaam is. Zij heeft tijdens het schrijven van deze thesis haar studie Geneeskunde en de onderzoeksmaster Clicial Epidemiology afgerond en ze zal over ongeveer een jaar promoveren bij het Erasmus MC. Via haar en haar vriendengroep ben ik meer te weten gekomen over het medische vakgebied en dat heeft mijn interesse in het reilen en zeilen van een (academisch) ziekenhuis aangewakkerd.

Toen ik vervolgens via mijn vorige baan bij het Erasmus' Ambassadors Office in aanraking kwam met de persvoorlichter van het Erasmus MC, viel het puzzelstukje op zijn plaats. Vanaf dat moment ben ik gaan nadenken over wat voor onderzoek ik zou kunnen uitvoeren dat interessant, leerzaam en uitdagend zou zijn voor mij, en nuttig zou kunnen zijn voor het Erasmus MC. Uiteraard heb ik mijn persoonlijke achtergrond daarbij als uitgangspunt genomen. Het leek mij het leukst als mijn thesisonderzoek een goede aanvulling zou kunnen zijn op de kennis en vaardigheden die ik tijdens mijn opleiding heb opgedaan. Uiteindelijk ben ik zo tot het onderwerp van mijn thesis gekomen.

1.3 Centrale vraagstelling en deelvragen

Dit onderzoek richt zich op de beeldvorming van het Erasmus MC. Het doel van het onderzoek is het in kaart brengen van de manier waarop er over het Erasmus MC wordt bericht en het onderzoeken of het Erasmus MC de media-aandacht kan beïnvloeden. De centrale vraagstelling van dit onderzoek kan dus als volgt worden geformuleerd:

Hoe wordt er over het Erasmus MC bericht en in welke mate en op welke manier heeft het Erasmus MC hier invloed op?

Uit deze vraagstelling blijkt duidelijk dat dit onderzoek grofweg in twee delen kan worden opgesplitst. Het eerste deel bestaat uit het inventariseren van de omvang en de soort media-aandacht voor het Erasmus MC. Het tweede deel behelst het onderzoeken van de eventuele invloed van het Erasmus MC op de (totstandkoming) van die media-aandacht.

Om deze centrale vraagstelling zo adequaat mogelijk te kunnen beantwoorden, is het nodig om het onderzoek zorgvuldig af te bakenen. Op deze manier kan worden gegarandeerd dat alleen zaken worden onderzocht, die relevant zijn voor de beantwoording van de vraagstelling.

Ten eerste is het belangrijk om de onderzoekseenheden te bepalen. In dit onderzoek is ervoor gekozen om alleen nieuwsberichten in landelijke geschreven media (dagbladen en weekbladen) te onderzoeken. Dat wil zeggen dat (fragmenten in) televisieprogramma's en radio-uitzendingen en berichtgeving op internet buiten beschouwing zijn gelaten. Ook van andere media-uitingen die hier niet staan vermeld, kan worden aangenomen dat deze buiten het bereik van dit onderzoek zijn gevallen.

Ten tweede moet de onderzoeksperiode worden bepaald. Om een goed inzicht te kunnen geven in de beeldvorming van het Erasmus MC, is het nuttig om het onderzoek niet te beperken tot een korte periode. Daarom is ervoor gekozen om een relatief lange periode te onderzoeken, zodat redelijkerwijs kan worden verwacht dat eventuele verschillen duidelijk naar voren zullen komen. De onderzoeksperiode is vastgesteld op 1996-2008. Het eindjaar 2008 is gekozen omdat dit jaar bij aanvang van het onderzoek het meest recente, volledig afgesloten jaar was. Het beginjaar 1996 is gekozen omdat dit het vroegste jaar is waarvan alle berichtgeving in landelijke dag- en weekbladen via Lexis Nexis beschikbaar is. Deze onderzoeksperiode van dertien jaar moet ruimschoots voldoende zijn om eventuele verschillen aan het voetlicht te brengen en hierover een betrouwbare conclusie te kunnen trekken op basis van de onderzoeksresultaten.

Op basis van deze afbakeningen van het onderzoek, kan de centrale vraagstelling worden gepreciseerd:

Hoe is er over het Erasmus MC bericht in landelijke dag- en weekbladen in de periode 1996-2008 en in welke mate en op welke manier heeft het Erasmus MC hier invloed op?

Deze vraag kan worden beantwoord aan de hand van een aantal deelvragen.

DV1 Hoeveel media-aandacht is er voor het Erasmus MC?

DV2 Van welke aard is de media-aandacht voor het Erasmus MC?

DV3 Welke nieuwsselectiecriteria spelen een rol bij de beeldvorming van het Erasmus MC?

DV4 Kan het Erasmus MC invloed uitoefenen op de hoeveelheid en aard van de media-aandacht voor het Erasmus MC?

Zoals eerder is aangegeven, kan dit onderzoek grofweg worden opgesplitst in twee delen. In het resultatenhoofdstuk zullen deze twee delen dan ook afzonderlijk worden behandeld.

1.4 Opzet thesis

Deze thesis bestaat uit vijf genummerde hoofdstukken. Het eerste hoofdstuk vormt een inleiding op het onderwerp van deze thesis. Hierin is onder andere de motivatie van de keuze voor dit onderwerp toegelicht en de centrale vraagstelling vastgesteld.

In hoofdstuk 2 wordt het theoretisch kader uiteengezet, waarbij nadrukkelijk aandacht wordt besteed aan het nut en de toepasbaarheid van de verschillende wetenschappelijke theorieën voor de beantwoording van de centrale vraagstelling.

De opzet van het uitgevoerde onderzoek en de gekozen methodiek wordt in hoofdstuk 3 beschreven. In dit hoofdstuk wordt de relevantie en betrouwbaarheid van het onderzoek en de onderzoeksmethodiek besproken. Ook worden de in het onderzoek gehanteerde definities volledig beschreven.

Hoofdstuk 4 bevat de resultaten van het uitgevoerde onderzoek. De tabellen en figuren die veelal zijn gebruikt om de belangrijkste resultaten overzichtelijk weer te geven, worden steeds ondersteund door een begeleidende tekst. In dit hoofdstuk zijn de meest opvallende resultaten nadrukkelijk benoemd en beschreven.

In hoofdstuk 5 worden ten slotte de conclusies van dit onderzoek gepresenteerd. Eerst worden de belangrijkste onderzoeksconclusies behandeld. Vervolgens worden deze conclusies gezien in het licht van de wetenschappelijke theorieën, die ten grondslag liggen aan deze thesis. In dit hoofdstuk wordt ook ingegaan op de beperkingen van het onderzoek en worden suggesties gedaan voor mogelijk vervolgonderzoek.

Een bronnenlijst en alle relevante bijlagen bij deze thesis zijn na het laatste hoofdstuk opgenomen.

HOOFDSTUK 2: THEORETISCH KADER

2.1 Introductie

In dit hoofdstuk zal ik verschillende wetenschappelijke theorieën bespreken die relevant zijn voor het onderzoek dat centraal staat in deze thesis. Elke wetenschappelijke theorie wordt in een afzonderlijke paragraaf beschreven. Tevens worden de relevantie, toepasbaarheid en eventuele beperkingen van de betreffende theorie kort toegelicht. Tot slot worden op basis van de beschreven theorieën verschillende hypothesen geformuleerd met betrekking tot het onderzoek.

Dit onderzoek is vooral gericht op het duiden van de effecten van door het Erasmus MC uitgezonden persberichten op de nieuwsberichtgeving in landelijke gedrukte media. In welke mate worden persberichten opgepikt of overgenomen door de media, en zijn er bepaalde factoren aan te wijzen die de selectiekans positief beïnvloeden? De theorieën die in dit hoofdstuk worden besproken, moeten dan ook in dit licht worden gezien.

Voor de volledigheid is in dit hoofdstuk ook een kort overzicht van de historie van het Erasmus MC opgenomen.

2.2 Geschiedenis van het Erasmus MC

De geschiedenis van de geneeskunst leidt een ieder die daarin geïnteresseerd is langs een schier oneindige veelheid aan inzichten en denkwijzen, die ieder op zichzelf al een vuistdik boek waardig zouden zijn. Het zou dan ook te ambitieus zijn om deze geschiedenis hier volledig te behandelen. Daarom beperk ik mij hier tot slechts een klein deel van de geschiedenis en met name tot dat deel dat heeft geleid tot het ontstaan van het Erasmus Medisch Centrum Rotterdam en de Medische Faculteit Rotterdam.

Mart van Lieburg (Van Lieburg 2003), hoogleraar Medische Geschiedenis aan de Erasmus Universiteit Rotterdam, heeft de geschiedenis van het Erasmus MC uitvoerig beschreven. Voor het schrijven van deze paragraaf heb ik dankbaar van zijn werk gebruik gemaakt.

Nadat Nederland in 1813 bevrijd was van de Franse onderdrukking, kon men gaan werken aan de vernieuwingen die men al twee decennia eerder in gedachten had gehad. Nadat in 1815 het Verenigd Koninkrijk der Nederland gevestigd was, konden de details van deze vernieuwingen onder andere worden vastgelegd in een nieuwe regeling van het hoger onderwijs (1815) en een nieuwe staatsregeling op het gebied van de geneeskunst (1818). In 1840 werd vervolgens opdracht gegeven voor de bouw van het eerste grote Rotterdamse ziekenhuis, dat het 'Grote ziekenhuis' of 'Coolsingelziekenhuis' werd genoemd. De bouw van dit ziekenhuis werd echter pas elf jaar later voltooid, toen Johan Rudolph Thorbecke al minister van binnenlandse zaken was. Het was Thorbecke die in 1865 nagenoeg eigenhandig zorgde voor de grootste vernieuwing op medisch gebied, door de invoering van zijn vier geneeskundige wetten. Het belangrijkste doel dat Thorbecke met deze wetten nastreefde, was het uitbannen van kwakzalvers, die een gevaar vormden voor de nationale gezondheid. Hoewel er door de artsenwet ook steeds meer bevoegde artsen kwamen, kon Thorbecke niet voorkomen dat de medische wereld nog altijd overspoeld werd met onbevoegde genezers. De geneeskunst kreeg mede hierdoor een slechte naam. Rotterdam ontwikkelde zich in de jaren zestig van de negentiende eeuw sterk als (haven)stad en de nieuwe beroepsmogelijkheden die hiermee gepaard gingen zorgden voor een explosieve bevolkingsgroei. Er waren echter niet voldoende medische voorzieningen om alle zieke mensen de hulp te kunnen bieden die zij nodig hadden. De weinige specialisten die aan het eind van de negentiende eeuw nog in het Coolsingelziekenhuis werkzaam waren, trokken in die jaren naar het nieuw opgerichte Rotterdamsch Sanatorium of naar een van de confessionele ziekenhuizen, die dankzij hun ruime nieuwbouw een oneerlijke concurrent van het Coolsingelziekenhuis waren geworden.

Al vroeg in de Tweede Wereldoorlog, in mei 1940, werd het Coolsingelziekenhuis in Rotterdam tijdens een bombardement vrijwel compleet verwoest. Rotterdam had tijdens de oorlog echter voldoende voorzieningen elders in de stad (met name het Zuiderziekenhuis), zodat er geen noodzaak was om het ziekenhuis direct weer op te bouwen. Om die reden duurde het nog tot 1961 voordat de bouw van het 'gemeenteziekenhuis Dijkzigt' op het Land van Hoboken (vernoemd naar de familie 'Hoboken' die op dat land hun villa 'Dijkzigt' bewoonde) voltooid was.

Medio 1965 besloot het Kabinet-Cals om de zevende medische faculteit van Nederland in Rotterdam op te richten, in het dan pas vier jaar oude Dijkzigt ziekenhuis. Dit besluit was het startsein voor een ingrijpende verbouwing, om het gebouw en de voorzieningen te laten voldoen aan de eisen die aan een academisch ziekenhuis werden gesteld. In 1967 werd het academisch ziekenhuis Dijkzigt geopend. Enkele jaren later, in 1971, fuseerde het academisch ziekenhuis Dijkzigt met het Sophia Kinderziekenhuis om samen verder te gaan onder de naam 'Academisch Ziekenhuis Rotterdam' (AZR). In 1973 werd de Erasmus Universiteit Rotterdam opgericht, wat een samenvoeging betekende van de Medische Faculteit Rotterdam (MFR) en de faculteiten op Woudestein. In 1995 voegde ten slotte het oncologisch instituut Daniël den Hoed zich nog bij het Academisch Ziekenhuis Rotterdam. Al ruim voor het eind van de twintigste eeuw zag men veel voordelen in een samenvoeging van de medische faculteit en het academisch ziekenhuis om hun functioneren beter op elkaar af te stemmen. In 1998 kwam het uiteindelijk tot een akkoord hierover, wat leidde tot de oprichting van het Erasmus Medisch Centrum Rotterdam, dat sinds 1 juni 2002 officieel die naam draagt.

Gebruik van deze theorie

De geschiedenis van het Erasmus MC is niet bijzonder relevant voor het onderzoek dat centraal staat in deze thesis. Het geeft echter wel een volledig beeld van de ontwikkelingen die het ziekenhuis heeft doorgemaakt en is om die reden ten minste interessant te noemen.

2.3 Nieuws

Wat is nieuws? Wie bepaalt eigenlijk wat nieuws is? En is er eigenlijk wel een wezenlijk verschil tussen deze twee vragen?

De definities van de term nieuws lopen behoorlijk uiteen. Voor de meeste mensen is nieuws eenvoudigweg datgene dat belangrijk genoeg is voor veel mensen om over te lezen of horen. Dat nieuws staat in kranten, is te zien in het journaal op televisie en kan in nieuwsuitzendingen op de radio gehoord worden. Als de president van de Verenigde Staten wordt vermoord door een aanslag is dat natuurlijk nieuws, maar als de buurvrouw van drie hoog achter zich in haar duim snijdt, niet. Voor de meeste consumenten van nieuws is dit onderscheid duidelijk.

Maar het lijkt erop dat deze definitie niet volledig is. Hoe vaak komt het wel niet voor dat we iemand horen zeggen tijdens een uitzending van het journaal: "Dit is toch geen nieuws?!"

In de wetenschap worden ook verschillende kenmerken toebedeeld aan de term 'nieuws': het zou onverwacht, abnormaal en buitengewoon zijn (Van Ginneken 2002), een visie op of een interpretatie van (gebeurtenissen in) de wereld (Lippmann 1992, p. 341), een bericht over iets dat voorheen nog onbekend was (Van Dale) of simpelweg iets dat voorheen bij een individu, in een groep of in de maatschappij nog onbekend was (Van Ginneken 2002).

Blijkbaar heeft iedereen toch ook een eigen idee van wat nieuws is en wat niet. Nieuws lijkt dus 'modegevoelig' te zijn, of in ieder geval aan selectie onderhevig. Nieuws is een selectie uit alles wat in de wereld gebeurt en vaak zelfs daar weer een selectie van. Zo ontdekte Schramm (Schramm in Splichal, Ferligoj en Batagelj 1980) dat slechts 3% van alle nieuwsberichten die worden geproduceerd, uiteindelijk wordt gepubliceerd in een krant of tijdschrift of wordt genoemd in een radio- of televisiejournaal.

Gebruik van deze theorie

Selectie is dus een belangrijke vormgever van het nieuws dat wij dagelijks lezen, zien en horen. Ik heb voor deze thesis de conversie van persberichten van het Erasmus MC naar nieuwsberichten in landelijke gedrukte media onderzocht. Om het aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC in deze media goed te kunnen duiden, is het noodzakelijk om een goed begrip te hebben van de selectiecriteria, die een rol spelen bij de totstandkoming van nieuws in de media.

De genoemde theorieën over nieuws suggereren dat nieuwsberichten die in dag- en weekbladen worden gepubliceerd aan bepaalde kenmerken voldoen, die bepalend zijn voor de nieuwswaardigheid en de selectie van het bericht als nieuws. Verondersteld wordt bijvoorbeeld dat deze nieuwsberichten melding maken van een onverwachte of afwijkende gebeurtenis en dat de informatie die in het bericht wordt gegeven voorheen nog niet bekend was.

Deze theorie en de theorieën over nieuwsselectie van Galtung en Ruge en van Harcup en O'Neill vormen samen de basis voor de analyse van de nieuwsselectiecriteria, die een rol spelen bij de conversie van persberichten van het Erasmus MC naar nieuwsberichten over het Erasmus MC.

2.4 Nieuwsselectie

Twee Noorse onderzoekers, Johan Galtung en Mari Holmboe Ruge van het Peace Research Institute in Oslo, hebben in de jaren zestig van de vorige eeuw onderzoek verricht naar 'the structure of foreign news' (Galtung en Ruge 1965). Daartoe onderzochten zij 1.262 krantenartikelen uit Noorse dagbladen over de crises in Congo (1960), Cuba (1960) en Cyprus (1964). Galtung en Ruge wilden weten welke factoren invloed hadden op de selectie van nieuws.

De focus in hun onderzoek lag met name op hoe en welke gebeurtenissen in het buitenland, in Noorse kranten als nieuwsbericht werden geplaatst. Hoewel Galtung en Ruge in hun publicatie uit 1965 duidelijk hebben aangegeven dat hun conclusies geenszins uitputtend konden zijn, hebben zij het toch gewaagd om een lijst op te stellen met criteria waaraan gebeurtenissen moeten voldoen om de kans op nieuwsselectie te verhogen.

Naar aanleiding van hun onderzoek hebben Galtung en Ruge acht universele en vier cultuurgebonden (en westers georiënteerde) criteria onderscheiden die van invloed kunnen zijn op de selectie van nieuws. De twaalf criteria van Galtung en Ruge zijn tot op heden bijna legendarisch. Er wordt in wetenschappelijke publicaties over dit onderwerp dan ook nog altijd veelvuldig verwezen naar de nieuwsselectiecriteria die Galtung en Ruge hebben opgesteld.

De twaalf criteria die Galtung en Ruge onderscheidde, die van invloed zijn op de nieuwswaarde van een gebeurtenis, zijn deze:

Universele criteria

1. Frequentie

De frequentie heeft betrekking op de tijd die een gebeurtenis nodig heeft om zijn betekenis te verkrijgen. Als dit te lang duurt, dan heeft die gebeurtenis geen (of minder) nieuwswaarde. Om echt nieuwswaardig te zijn, moet een gebeurtenis zijn betekenis en belang verkrijgen in de korte periode tussen twee publicaties van het medium in.

2. Sterkte van het signaal

De gebeurtenis moet bijzonder genoeg zijn om opgemerkt te worden en het navertellen waard te zijn.

3. Duidelijkheid

Wanneer er twijfel mogelijk is over de interpretatie van een gebeurtenis, is de nieuwswaarde van deze gebeurtenis direct lager. Bij de selectie van nieuws wordt de voorkeur gegeven aan duidelijkheid boven ambiguïteit.

4. Betekenis

De culturele betekenis van een gebeurtenis, dat wil zeggen het belang van een gebeurtenis voor

---

een groep mensen of een maatschappij, bepaalt ook in belangrijke mate de nieuws waarde van die gebeurtenis. Wat cultureel gezien bij het eigene hoort of juist de eigen cultuur bedreigt, heeft een hogere nieuws waarde dan die gebeurtenissen, die cultureel ver van ons af staan.

5. Consonantie

Gebeurtenissen die binnen het verwachtingspatroon vallen, hebben een grotere kans om opgemerkt te worden.

6. Onverwachtheid

Dit criterium lijkt in tegenstelling te zijn met het vorige criterium, maar in feite is dit criterium meer een aanvulling op de criteria 4 en 5. Binnen het kader van gebeurtenissen die cultureel relevant zijn en die voldoen aan bepaalde verwachtingen, hebben de minst voorspelbare en de meest zeldzame gebeurtenissen het meeste nieuws waarde. Deze onverwachte gebeurtenissen worden ook wel aangeduid als 'spot news'.

7. Herhaling / continuïteit

Wat eenmaal in het nieuws is geweest, heeft een grotere kans om nieuws te blijven of later nog een keer nieuws te worden. Het is immers al eens eerder nieuws geweest en mensen zijn daardoor nieuwsgierig naar het vervolg.

8. Evenwicht / samenhang

In kranten en tijdschriften, radio- en televisiejournaals wordt doorgaans gepoogd een mix te maken van verschillende soorten nieuws. Te veel nieuws van hetzelfde type, wordt niet meer opgepikt. Wanneer er dus (te) veel berichten zijn van een bepaald type, wordt uit die berichten ook weer een deel geselecteerd en valt een deel af. Hoe meer berichten van hetzelfde type, hoe hoger dus de 'score' op de andere criteria moet zijn om toch als nieuws geselecteerd te worden.

Cultuurgebonden criteria

9. Elitelanden

Gebeurtenissen die betrekking hebben op een van de zogenaamde elitelanden (voornamelijk westerse landen), hebben doorgaans een grotere kans om geselecteerd te worden. Aangenomen wordt, dat deze gebeurtenissen voor meer mensen gevolgen hebben dan gebeurtenissen in niet-elanden.

10. Elitepersonen

Voor elitepersonen geldt feitelijk hetzelfde argument als voor elitelanden. Doorgaans wordt aangenomen dat de activiteiten van elitepersonen relevant zijn voor grote groepen mensen en daardoor hebben gebeurtenissen die te maken hebben met elitepersonen een grotere selectiekans.

---

11. Personificatie

Van nieuwsberichten over specifieke personen, wordt vaak gezegd dat het publiek zich daar gemakkelijker mee identificeert. Bovendien is men op zoek naar duidelijke en concrete voorbeelden en niet naar vage algemeenheden.

12. Negatief nieuws

Hoewel veel mensen na het bekijken van een journaal of het lezen van een krant vinden dat het lijkt alsof er alleen maar rottigheid voorkomt in de wereld, is de werkelijkheid natuurlijk anders. Toch is het waar dat negatieve gebeurtenissen vaker in het nieuws komen dan positieve gebeurtenissen. Om te verklaren hoe dit komt, wordt dit criterium in deze opsomming als laatste genoemd. Negatief nieuws voldoet namelijk veel vaker dan positief nieuws aan de voorgaande criteria: de tijdsperiode waarin negatieve gebeurtenissen voorkomen is korter, de gebeurtenis onverwachter en zeldzamer, de interpretatie doorgaan onambigu en negatief nieuws sluit nu eenmaal beter aan bij onze verwachtingen van nieuws.

Ondanks dat het werk van Galtung en Ruge tot op heden als zeer invloedrijke wetenschappelijke bijdrage wordt gezien, is er in de loop der tijd toch enige steekhoudende kritiek op geformuleerd. Ten eerste was het onderzoek van Galtung en Ruge enkel gericht op de drie genoemde crises, terwijl het dagelijkse nieuws geen aandacht werd geschonken. Ten tweede besteedden Galtung en Ruge geen aandacht aan de rol van beeldmateriaal als 'begeleiding' van de geschreven artikelen. Het was toen echter al wel bekend dat beeldmateriaal een aanzienlijke invloed kon uitoefenen op de interpretatie van (nieuws)berichten door het publiek. Een derde kritiekpunt was dat Galtung en Ruge veronderstelden dat er een (meetbare) werkelijkheid was, die door middel van selectie kon worden getoond of worden uitgesloten. Verband houdend met het eerste kritiekpunt, zou in die werkelijkheid ook aandacht moeten worden besteed aan het dagelijkse nieuws, en niet alleen aan bijzondere gebeurtenissen (zoals crises). (Van Ginneken 2002)

Het vierde kritiekpunt kwam van Peter Vasterman (Vasterman en Aerden 1995). Hij was van mening dat Galtung en Ruge een fout hebben gemaakt in hun redenering. Journalisten houden zich volgens Vasterman niet bezig met het verslaan van nieuws, maar zij maken het nieuws. Journalisten construeren nieuws, door feiten in een context te plaatsen en zo weer te geven, dat die feiten in hun nieuwe context een bepaalde nieuwswaarde verkrijgen. Op die manier construeren journalisten een realiteit, die wij nieuws noemen.

Ten slotte kan als kritiekpunt worden genoemd dat de criteria zoals opgesteld door Galtung en Ruge geen verklaring kunnen geven voor de onregelmatigheden in de selectie van nieuws, die (kunnen) worden veroorzaakt en verklaard door politieke, economische of andere motieven van het medium waarin het nieuws al dan niet verschijnt.

Na het opsommen van de voornaamste punten van kritiek op de theorie van Galtung en Ruge, moet wel worden aangetekend dat deze kritiek de basis van de theorie niet onderuit haalt, maar dat deze punten voornamelijk kanttekeningen bij en aanvullingen op de bevindingen van Galtung en Ruge zijn.

In 'What is news? Galtung and Ruge revisited' beschrijven Tony Harcup en Deirdre O'Neill een alternatieve visie op de nieuwsselectiecriteria van Galtung en Ruge (Harcup en O'Neill 2001). Galtung en Ruge stelden vooraf een aantal factoren op, waarvan zij verwachtten dat deze van invloed zouden zijn op de selectie van nieuws. Vervolgens zochten zij in de geselecteerde nieuwsberichten naar deze factoren. Harcup en O'Neill kozen echter voor een andere aanpak. Zij onderzochten 1.276 nieuwsberichten in drie Britse dagbladen op bepaalde aspecten in die berichten, die tot selectie zouden kunnen hebben geleid. Kortom, het uitgangspunt was het nieuwsbericht en van daaruit konden zij na afloop van hun onderzoek een aantal factoren definiëren die van invloed waren op de selectie van nieuws.

De bevindingen van Harcup en O'Neill sloten aan bij een eerder genoemd kritiekpunt, namelijk dat Galtung en Ruge eerder te veel de nieuwsberichtgeving rondom grote gebeurtenissen (crises) hebben benadrukt, daarbij voorbijgaand aan de dagelijkse nieuwsroutines. Op basis van hun onderzoek, concludeerden Harcup en O'Neill dat de nieuwsselectiecriteria van Galtung en Ruge niet uitputtend waren, maar dat deze daarentegen enige bijstelling behoeften. Harcup en O'Neill hebben vervolgens een alternatieve lijst met factoren opgesteld, die van invloed zijn op de nieuwsselectie. De alternatieve lijst van Harcup en O'Neill is geenszins een verwerping van de factoren die Galtung en Ruge hebben opgesteld. In tegendeel, het is eerder een aanpassing van de factoren van Galtung en Ruge. Daardoor zijn er veel overeenkomsten te vinden tussen beide opsommingen, hoewel Harcup en O'Neill belangrijke nuances hebben aangebracht. Hun opsomming is als volgt:

1. Machtselite

Nieuwsberichten die een machtig persoon, een bekende organisatie of instelling of een groot (westers) land als onderwerp hebben, worden eerder geselecteerd.

2. Bekendheden

Nieuws over bekendheden wordt eerder geselecteerd, ook al is het nieuws op zich niet eens zo belangrijk.

3. Amusement

Seks, showbusiness, dierenverhalen en humor zijn voorbeelden van amusementsverhalen die doorgaans interessant worden gevonden door mensen. De amusementswaarde van nieuws is dan ook een belangrijke selectiefactor.

4. Verrassing

Deze factor is vrijwel gelijk aan de factor 'onverwachtheid' bij Galtung en Ruge.

5. Negatief nieuws

Deze factor is gelijk aan de gelijknamige factor bij Galtung en Ruge.

---

6. Positief nieuws

Galtung en Ruge waren van mening dat negatief nieuws vaker dan positief nieuws geselecteerd wordt, maar Harcup en O'Neill beargumenteren dat ook positief nieuws vaak geselecteerd wordt. Reddingsacties, bijzondere genezingen en dergelijk positief nieuws wordt namelijk ook graag gelezen.

7. Omvang

Deze factor en factor 8 zijn vergelijkbaar met de factor 'betekenis' van Galtung en Ruge. Het uitgangspunt van beide factoren is dat nieuws een grotere selectiekans heeft naarmate er meer mensen bij betrokken zijn of het nieuws op meer mensen invloed heeft.

8. Relevantie

Net als factor 7 kan deze factor worden vergeleken met de factor 'betekenis' van Galtung en Ruge. De veronderstelling is dat nieuws eerder geselecteerd wordt, als het over een onderwerp gaat dat cultureel relevant is voor veel of grote groepen mensen.

9. Follow-up

Nieuws over een onderwerp dat al eerder in het nieuws is geweest, wordt sneller weer geselecteerd. Deze factor is gelijk aan de factor 'herhaling' van Galtung en Ruge.

10. Nieuwsagenda

Harcup en O'Neill gaan ervan uit dat journalisten en nieuwsmedia zelf ook bepaalde belangen hebben, of in ieder geval een eigen visie op het nieuws. Berichten die aansluiten op de agenda van een journalist of nieuwsmedium maken dan ook meer kans op selectie, aldus Harcup en O'Neill.

Gebruik van deze theorie

De theorieën van Galtung en Ruge en van Harcup en O'Neill zijn in het bijzonder relevant voor de analyse van de factoren die een rol spelen bij de selectie van (onderwerpen van) persberichten van het Erasmus MC om hierover een nieuwsbericht te publiceren in dag- en weekbladen. Bij deze analyse is van alle persberichten, die hebben geleid tot één of meer nieuwsberichten in dag- en weekbladen, inhoudelijk onderzocht welke criteria uit de hierboven beschreven theorieën een rol (kunnen) hebben gespeeld bij de nieuwsselectie.

2.5 Framing

Robert Entman (Entman 1993) heeft een theorie ontwikkeld over framing, aan de hand waarvan de (potentiële) kracht van een mediabericht kan worden onderzocht en beschreven. Zijn theorie is opgebouwd rondom twee begrippen: selectie en opvallendheid. Entman beschrijft vier kenmerken van frames. Ten eerste definiëren ze een probleem. Dit bestaat feitelijk uit twee opeenvolgende processen, namelijk dat van identificatie van het probleem en beschrijving van de kenmerken van het probleem. Ten tweede worden mogelijke oorzaken van het probleem geïdentificeerd. Ten derde worden er normatieve uitspraken over het probleem en de oorzaken ervan gedaan. Frames plaatsen problemen in een groter moreel kader en vellen daarover een oordeel. Ten vierde dragen frames oplossingen aan voor het probleem. Deze oplossingen worden onderbouwd en aangemoedigd, waarbij met name wordt ingegaan op de mogelijke of waarschijnlijke positieve effecten van de oplossingen. Entman is een van de wetenschappers die media invloed benadert als het gevolg van een wisselwerking tussen media en publiek. Zijn theorie over framing is een direct voortvloeisel uit het onderzoek dat eerder is gedaan naar agenda setting. Framing wordt daarom ook wel second level agenda setting genoemd. Entman beschrijft weliswaar hoe het publiek zelf ook frames toepast, maar zijn focus ligt toch duidelijk op het proces van framing door mediabedrijven en professionals. Zij bepalen immers waarover men denkt, en hoe men daarover denkt (De Boer & Brennecke, 1999).

Volgens Dietram Scheufele (Scheufele 1999) is de theorie van Entman over framing een te eenvoudige weergave van de werkelijkheid. Alle afzonderlijke onderdelen worden simpelweg onder een noemer gegooid, namelijk framing. Scheufele komt daarom met een alternatief model, waarbij hij het gehele proces van framing opdeelt in vier subprocessen: (1) frame building, (2) frame setting, (3) individual-level processes of framing en (4) a feedback loop from audiences to journalists. Ik zal hieronder kort ingaan op elk van deze subprocessen.

Frame building omvat het proces van de vorming van frames, dat wordt beïnvloedt door in ieder geval drie factoren. Ten eerste wordt de input bepaald door de ideologie en de persoonlijke vorming en houding van de producent van het mediabericht (de journalist). Ten tweede speelt de achtergrond en invloed van de organisatie waarin de producent van het bericht werkzaam is een rol. Ten derde beïnvloeden andere (externe) factoren de vorming van frames. Denk in dit verband bijvoorbeeld aan de (lokale) overheid, de wetgeving enzovoort.

Hierna vindt het proces van frame setting plaats. Het door de producent van het bericht opgebouwde frame beïnvloedt de receptie van het bericht door het publiek, door bepaalde zaken te benadrukken. Dit heeft te maken met het eerder genoemde begrip opvallendheid (salience), dat ook een belangrijk onderdeel uitmaakt van de theorie van Entman.

Voordat het publiek het mediabericht ontvangt, heeft ieder individu al een eigen frame dat de interpretatie van toekomstige berichten zal bepalen. Dit noemt Scheufele individual-level processes of framing. Onder meer de achtergrond, opleiding, houding en interesse bepalen hoe een individu een bericht zal interpreteren. Wanneer het mediabericht wordt ontvangen, volgt de interpretatie plaats en

---

wordt het frame dat mensen hebben weer een klein beetje aangepast. Het bericht kan bijvoorbeeld invloed hebben op het gedrag of de mening van mensen, et cetera.

In de laatste fase van het proces van framing vindt een soort terugkoppeling plaats van het publiek naar de producent van het bericht: a feedback loop from audiences to journalists. Deze fase heeft in andere theorieën nauwelijks aandacht gekregen. De receptie van een mediabericht door het publiek zal de producent niet onberoerd laten. Door koopgedrag, reacties (ingezonden brieven, e mails) en door reacties in andere media (eventueel door andere media professionals) kan het publiek invloed uitoefenen op het frame van de producent en daarmee op toekomstige berichten van die producent.

Binnen de verschillende theorieën over framing zijn vier dominante frames benoemd, waarin alle nieuwsberichten te categoriseren zijn. Deze vier frames zijn:

Human interest

Dit nieuws wordt beschreven vanuit het perspectief van het individu en met de bijbehorende emoties.

Verantwoordelijkheid

In deze nieuwsberichten wordt de verantwoordelijkheid van een bepaald persoon of een groep personen voor een situatie benadrukt.

Conflicten

De focus van deze nieuwsberichten is gericht op een conflict tussen (groepen) personen of derde partijen.

Economische consequenties

Dit nieuws wordt belicht vanuit het perspectief van de economische belangen en/of gevolgen voor (groepen) personen of derde partijen

Gebruik van deze theorie

Het Erasmus MC verspreidt persberichten naar persbureaus en contactpersonen bij dag- en weekbladen (en andere media) om op die manier belangrijk nieuws te verspreiden en media-aandacht te genereren.

De theorieën over framing suggereren dat persberichten die volgens een bepaalde methode zijn geformuleerd en die daarmee het betreffende nieuws in een bepaald frame plaatsen wellicht een hogere selectiekans hebben dan andere persberichten, waarin dat op een andere manier wordt gedaan.

2.6 De Nederlandse dagbladensector

De krant in Nederland

Ondanks het feit dat de oplage van betaalde dagbladen in Nederland in de afgelopen decennia is gedaald (van 4,5 miljoen in 1980 naar 3,5 miljoen in 2008), heeft de snelle opkomst en groei van gratis kranten de totale oplage van dagbladen in Nederland doen stijgen. Na Metro en Spits was De Pers in 2007 de derde gratis krant in Nederland. Daarmee kwam de oplage van de gratis kranten in Nederland op een zeer respectabele 1,8 miljoen exemplaren per dag. Als men daarbij de oplage van de betaalde dagbladen (3,6 miljoen exemplaren per dag) optelt, kan niet anders geconcludeerd worden dan dat de Nederlanders nog altijd graag een krant openslaat. Afgezien van de gratis kranten, ontvangt immers ongeveer de helft van alle huishoudens in Nederland een dagblad in hun brievenbus. Tien procent van deze huishoudens leest meer dan één dagblad en ruim twintig procent geeft zijn krant door aan de burens, familie of vrienden. Het dekkingspercentage van de betaalde dagbladen in Nederland komt daarmee op ruim 60%. Als de gratis kranten ook worden meegerekend, leest 70% van alle Nederlandse huishoudens regelmatig een dagblad.

Deze cijfers lijken erg hoog, maar een vergelijking met het verleden leidt tot andere conclusies. In 1980 was de totale oplage van alle dagbladen in Nederland nog nagenoeg gelijk aan het aantal huishoudens, wat grofweg betekende dat iedereen een krant las. In het eerste onderzoeksjaar van deze thesis (1998) was het dekkingspercentage al gedaald naar 68% (82% inclusief doorgeven). In 2008 was het dekkingspercentage nog verder gedaald tot slechts 50% (60% inclusief doorgeven). Ten opzichte van drie decennia geleden is het dekkingspercentage van dagbladen in Nederland dus ongeveer gehalveerd.

De forse daling van de oplage van dagbladen in Nederland kan in het kader van dit onderzoek niet onopgemerkt blijven. Verondersteld kan worden dat de oplagedaling enkele gevolgen heeft gehad voor de inhoud en (nieuws)selectiecriteria van dagbladen. De afgelopen jaren is veel gezegd over de commercialisering en popularisering van de media. Met betrekking tot de dagbladen is 'tabloidisering' een veelgehoorde term. Deze term verwijst niet in de eerste plaats naar de aanpassing van het standaardformaat van dagbladen, maar vooral naar de veranderingen op inhoudelijk gebied.

Tabloidisering

Pattyn omschrijft tabloidisering als een verschuiving van 'het publiek belang' naar 'het belang van een zo groot mogelijk publiek' (Pattyn 2001). En Esser omschrijft tabloidisering in als volgt: "an overall decrease in journalistic standards; a decrease in hard news such as politics and economics and an increase in soft news such as sleaze, scandal, sensation and entertainment; a general change (or broadening) of the media's definition of what they think the voters need to know to evaluate a person's fitness for public office" (Esser, 1999: 293).

Deze definitie van Esser valt uiteen in drie componenten. Ten eerste heeft Esser het over een verloederding van journalistieke principes. Het tweede punt dat Esser aanhaalt, lijkt hier een voorbeeld van te zijn. Hij constateert een verandering van de inhoud van mediaberichtgeving, die Pattyn later

---

treffend omschrijft als een verschuiving van 'het publiek belang' naar 'het belang van een zo groot mogelijk publiek' (Pattyn 2001).

De derde component van de definitie van tabloidisering van Esser betreft een algemene verandering in wat media zien als relevante informatie voor de lezers. Dit zou personalisering, emotionalisering, trivialisering en versimpeling van (de selectie van) nieuwsberichtgeving tot gevolg hebben.

In hoeverre tabloidisering bij Nederlandse dagbladen nu daadwerkelijk heeft plaatsgevonden, in welke vorm en wat daarvan de gevolgen zouden zijn, is echter nog onduidelijk. In België is al wel onderzoek gedaan naar de tabloidisering van dagbladen door de Gentse onderzoekster Laurence Hauttekeete, maar dat leidde niet tot de conclusie dat tabloidisering een (geheel) negatieve ontwikkeling zou zijn. De eerder genoemde definitie van het begrip suggereerde dit echter wel. Tabloidisering zou in Vlaamse en Waalse dagbladen bijvoorbeeld tot gevolg hebben gehad dat er meer aandacht werd besteed aan zogenaamde 'vrouwenonderwerpen', zoals lifestyle. Dit is echter niet ten koste gegaan van andere onderwerpen, dus de dagbladen werden simpelweg omvangrijker of kregen een speciaal magazine als bijvoegsel. Daarnaast was in sommige gevallen een verandering zichtbaar in de benadering of beschrijving van bepaalde onderwerpen: van een zakelijke benadering naar een meer persoonlijke benadering. Deze ontwikkeling ging dikwijls gepaard met vettere koppen en meer gebruik van (explicietere) foto's. Hauttekeete concludeert dat tabloidisering niet zondermeer moet worden gezien als een negatieve ontwikkeling, aangezien het eenvoudigweg nog onduidelijk is of getabloidiseerde kranten aan kwaliteit hebben ingeboet, wat door kwade tongen vaak wordt beweerd. (Hauttekeete 2004)

In Nederland is een soortgelijk onderzoek nog uit uitgevoerd en daarom is het niet mogelijk om hierover relevante uitspraken te doen.

Het is daarentegen wel waardevol om te onderzoeken of de selectiecriteria van de nieuwsberichtgeving over het Erasmus MC in de loop der jaren zijn veranderd. Een verandering van de selectiecriteria zou eventueel kunnen wijzen op tabloidisering van de Nederlandse kranten, hoewel hierover uiteraard geen eensluidende uitspraken gedaan kunnen worden op basis van dit onderzoek.

Fusies van dagbladen

Een andere belangrijke ontwikkeling in de Nederlandse dagbladensector is de krantenfusie. Verschillende regionale dagbladen zijn in laatste decennia samengevoegd tot één krant met een bovenregionale en een regionale katern. In de meeste gevallen waarbij sprake is van een fusie, blijft een regionale redactie bestaan die verantwoordelijk is voor de regionale katern van de krant. Het bovenregionale nieuws wordt door de centrale hoofdredactie geselecteerd.

In de periode 1995-2008 is het aantal kranten met een eigen hoofdredactie gedaald van 39 naar 21. Wellicht de bekendste fusie leidde tot de AD-dagbladen met bovenregionaal nieuws en een bescheiden regionale katern. Hieronder is een overzicht opgenomen van alle fusiekranten in Nederland. (Van de Plasse 2005, Bakker en Scholten 2009)

De organisatie van fusiekranten en het feit dat al het bovenregionale nieuws door één centraal gevestigde hoofdredactie wordt geselecteerd, zijn van belang voor dit onderzoek. In principe zijn de

gefuseerde kranten namelijk nog wel afzonderlijke kranten. Feit is echter wel dat het grootste deel van de inhoud van deze kranten, de bovenregionale katern(en), voor alle gefuseerde kranten gelijk is. Dat wil zeggen dat een nieuwsbericht in die katern in alle regionaal uitgebrachte varianten van de gefuseerde kranten verschijnt. Bij het verzamelen van de nieuwsberichten over het Erasmus MC via Lexis Nexis worden deze berichten als afzonderlijke berichten aangemerkt, terwijl het feitelijk om exact hetzelfde nieuwsbericht gaat.

Omdat dit kan leiden tot grote verschillen in de onderzoeksresultaten en –conclusies, zijn deze ‘dubbele’ berichten uit de dataset gefilterd. Van ieder nieuwsbericht is slechts één versie meegeteld en zijn de dubbele versies als zodanig aangemerkt. De enige kanttekening die hierbij kan worden geplaatst, is sommige nieuwsberichten in de oude situatie (voor de fusies) wellicht door meerdere (regionale) dagbladen zouden zijn geselecteerd en dat deze berichten nu slechts als één bericht zijn geteld. Helaas is het onmogelijk om hiervoor te corrigeren en om die reden is er in dit onderzoek voor gekozen om deze dubbele berichten buiten beschouwing te laten. Volledigheidshalve is het aantal dubbele berichten wel inzichtelijk gemaakt.

Tabel 1 Overzicht van fusiekranten in Nederland	
AD	Algemeen Dagblad Rijn en Gouwe Goudsche Courant Rotterdams Dagblad Amersfoortse Courant De Dordtenaar Utrechts Nieuwsblad
Media Groep Limburg	Limburgs Dagblad Dagblad De Limburger
HDC Media	Noordhollands Dagblad Haarlems Dagblad IJmuider Courant Leidsch Dagblad De Gooi- en Eemlander
Wegener NieuwsMedia	Eindhovens Dagblad Brabants Dagblad BN/De Stem PZC De Twentsche Courant Tubantia De Gelderlander De Stentor
Noordelijke Dagblad Combinatie	Dagblad van het Noorden Leeuwarder Courant

---

Gebruik van deze theorie

In de eerste plaats toont deze beschrijving van de (ontwikkeling van de) Nederlandse dagbladensector aan dat kranten nog altijd zeer veel gelezen worden, ondanks de oplagedaling die in de afgelopen decennia heeft plaatsgevonden. Dat versterkt de relevantie van dit onderzoek naar nieuwsberichten in dag- en weekbladen.

Verder is er sprake van een oplagedaling van dagbladen in Nederland in de afgelopen decennia.

Wellicht is een van de gevolgen van deze oplagedaling dat de criteria voor nieuwsselectie veranderd zijn in de loop der tijd. Dit zou dan (gedeeltelijk) zichtbaar moeten worden bij de analyse van de door het Erasmus MC uitgezonden persberichten.

Tot slot zullen door de fusies tussen verschillende dagbladen wellicht veranderingen zichtbaar worden voor wat betreft onder andere het aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC en manier waarop het Erasmus MC in de media wordt gebracht.

2.7 Toepassing van de wetenschappelijke theorieën

Selectie is een belangrijke vormgever van het nieuws dat wij dagelijks lezen, zien en horen. Ik heb voor deze thesis de effecten van persberichten van het Erasmus MC op nieuwsberichtgeving in landelijke gedrukte media onderzocht. Om het aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC in deze media goed te kunnen duiden, is het noodzakelijk om een goed begrip te hebben van de selectiecriteria, die een rol spelen bij de totstandkoming van nieuws in de media.

Uit de literatuur over nieuws blijkt dat nieuwsberichten die in dag- en weekbladen worden gepubliceerd aan bepaalde kenmerken voldoen, die bepalend zijn voor de nieuwswaardigheid en de selectie van het bericht als zijnde 'nieuws'. Verondersteld wordt bijvoorbeeld dat deze nieuwsberichten melding maken van een onverwachte of afwijkende gebeurtenis en dat de informatie die in het bericht wordt gegeven voorheen nog niet bekend was.

De theorieën over framing gaan hierin nog een stap verder. Hierin wordt gesuggereerd dat nieuws altijd op een specifieke manier (in een bepaald frame) wordt gepresenteerd. In nieuwsberichten worden bepaalde aspecten extra belicht en/of benadrukt om een bepaalde lezing van het bericht aan te moedigen. Dit betekent feitelijk dat de werkelijkheid – voor zover men over een absolute werkelijkheid kan spreken – in nieuwsberichten doorgaans op een afwijkende manier wordt weergegeven, om het nieuws zo opvallend mogelijk te maken. Omdat de theorieën over framing beperkt zijn gebleven tot het indelen van nieuwsberichten in vier verschillende frames, kan de literatuur over nieuwsselectie wat dit betreft een relevante aanvulling zijn. De wetenschapsduo's Galtung en Ruge en Harcup en O'Neill hebben op basis van hun uitvoerige onderzoeken naar krantenartikelen verschillende criteria opgesteld die de selectie van bepaalde nieuwsberichten duidelijk stimuleerden.

Ook de ontwikkelingen in het Nederlandse medialandschap moeten in beschouwing worden genomen. Het is mogelijk dat de tabloidisering van dagbladen zijn sporen heeft nagelaten voor wat betreft de selectie van nieuws. De verschillende fusies tussen dagbladen, die in de onderzoeksperiode hebben plaatsgevonden, kunnen wellicht ook invloed hebben gehad op de nieuwsselectie. Eventuele veranderingen die hierdoor mogelijk zijn ontstaan, zullen hoogstwaarschijnlijk zichtbaar worden in dit onderzoek.

In dit gehele onderzoek zijn de theorieën die in dit hoofdstuk zijn beschreven, leidend geweest. In plaats van het analyseren van nieuwsberichten, zoals onder andere Galtung en Ruge en Harcup en O'Neill hebben gedaan, zijn voor dit onderzoek persberichten die ten grondslag liggen aan de later gepubliceerde nieuwsberichten, uitgebreid geanalyseerd. De eerder genoemde theorieën hebben immers al aangetoond welke factoren een positieve invloed hebben op de selectie van nieuws. In dit onderzoek heb ik mij vooral gericht op het beoordelen van de effecten van persberichten op de nieuwsberichtgeving. Om deze reden is het zeer relevant om te onderzoeken op welke manier het nieuws dat door het Erasmus MC wordt verspreid is 'aangekleed', of het Erasmus MC actief gebruikt maakt van framing van het nieuws en of men succesvol is in het toepassen van frames (en of hieruit blijkt welke selectiecriteria vooral van toepassing zijn op nieuwsberichten over een ziekenhuis).

2.8 Hypotheses op basis van de theorie

Op basis van de theorie kunnen bij de centrale vraagstelling en de deelvragen verschillende hypothesen worden geformuleerd. Er is voor gekozen om bij elk van de deelvragen een hypothese te formuleren. Bij elke hypothese staat een korte toelichting.

DV1: Hoeveel media-aandacht is er voor het Erasmus MC?

H1: Ik verwacht dat het aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC in de periode 1996-2008 is toegenomen.

Het Erasmus MC heeft de persafdeling tijdens de onderzoeksperiode uitgebreid en geprofessionaliseerd. Op basis hiervan mag worden verwacht dat de relatie van het Erasmus MC met de media is verbeterd en dat dit heeft geleid tot meer en verbeterde media-aandacht.

DV2: Van welke aard is de media-aandacht voor het Erasmus MC?

H2: Ik verwacht dat de aard van de media-aandacht voor het Erasmus MC in dag- en weekbladen in de periode 1996-2008 is verbeterd, maar dat er met name veel aandacht voor zeer positief en zeer negatief nieuws zal zijn geweest in de nieuwsberichtgeving.

Ook hiervoor is het feit dat de persafdeling tijdens de onderzoeksperiode is uitgebreid en geprofessionaliseerd belangrijk. Ervan uitgaande dat de relatie tussen het Erasmus MC en de media daardoor is verbeterd, kan worden verwacht dat dit ook een positieve invloed heeft op de aard van de media-aandacht voor het Erasmus MC.

De verwachting dat er vooral veel nieuwsberichten worden gepubliceerd over zeer positief nieuws en zeer negatief nieuws, is gebaseerd op de vooronderstelling dat nieuwsberichten in dag- en weekbladen doorgaans meer aandacht besteden aan bijzondere en afwijkende berichtgeving dan aan voorspelbare en 'gewone' nieuwsberichten. Zeer positief en zeer negatief nieuws wijken sterk af van het gebruikelijke en berichten in die categorieën maken daardoor waarschijnlijk meer kans op selectie.

DV3: Welke nieuwsselectiecriteria spelen een rol bij de beeldvorming van het Erasmus MC?

H3: Met name de nieuwsselectiecriteria F4 (betekenis), F11 (personificatie) en F12 (negatief nieuws) van Galtung en Ruge zullen in mijn verwachting relatief vaak belangrijk blijken te zijn voor de nieuwsselectie. Ditzelfde geldt voor de criteria F5 (negatief nieuws), F7 (omvang) en F8 (relevantie) van Harcup en O'Neill.

In de theorieën over nieuws en nieuwsselectie komen verschillende kenmerken van nieuwsberichten

---

naar voren, die de kans op selectie vergroten. Onverwachte, afwijkende en bijzondere gebeurtenissen hebben doorgaans een grotere nieuwswaarde dan geplande en vaak voorkomende gebeurtenissen en worden dan ook vaker geselecteerd.

De onderzoeksduo's Galtung en Ruge en Harcup en O'Neill hebben beide een opsomming gemaakt van de criteria die een rol spelen bij de selectie van nieuws. Gezien de toepasbaarheid van die criteria op het Erasmus MC, kan worden verwacht dat bepaalde criteria in het bijzonder relevant zijn voor de selectie van nieuws over het Erasmus MC.

In het Erasmus MC wordt onderzoek gedaan naar (de genezing van) ziekten en worden patiënten behandeld aan hun fysieke malheur. Vanuit dat licht bezien kan worden verondersteld dat vooral nieuws dat in het human interest frame past, vaker wordt geselecteerd.

DV4: Kan het Erasmus MC invloed uitoefenen op de hoeveelheid en aard van de media-aandacht voor het Erasmus MC?

H4: Ik vermoed dat het Erasmus MC invloed kan uitoefenen op de hoeveelheid en aard van de media-aandacht voor het Erasmus MC door middel van het uitzenden van persberichten over bepaalde onderwerpen, die doorgaans gemakkelijk worden opgepakt door dag- en weekbladen.

Op basis van de theorieën over nieuws, framing en nieuwsselectie kan worden verondersteld dat de persafdeling van het Erasmus MC door middel van het verspreiden van persberichten kan stimuleren dat bepaalde nieuwsberichten worden geplaatst in dag- en weekbladen. Wat in mijn ogen hierbij vooral een rol zal blijken te spelen, is de manier waarop het nieuwsbericht door het Erasmus MC in een bepaald frame wordt geplaatst en aan welke nieuwsselctiecriteria wordt voldaan.

HOOFDSTUK 3: ONDERZOEKSOPZET EN -METHODES

3.1 Introductie

In hoofdstuk 3 worden de gebruikte onderzoeksmethodes uitgebreid beschreven en verantwoord. In dit hoofdstuk wordt ook de betrouwbaarheid en de relevantie van dit onderzoek behandeld, waaruit blijkt hoe en in hoeverre de resultaten van dit onderzoek generaliseerbaar zijn en wetenschappelijk en maatschappelijk relevant kunnen zijn. Tot slot worden ook de in het onderzoek gehanteerde definities beschreven. Dit komt het begrip van de onderzoeksresultaten ten goede en draagt bij aan de betrouwbaarheid van het onderzoek.

3.2 Onderzoeksmethode

De term mediaonderzoek wordt doorgaans vooral gebruikt om bereik, consumptie (of receptie) en invloed van media te onderzoeken. Daarbij wordt vaak vergeten dat mediaonderzoek ook het inhoudelijk analyseren van mediacontent behelst.

Om een goed antwoord te kunnen geven op de centrale vraagstelling van dit onderzoek is het noodzakelijk om een kwantitatieve inhoudsanalyse uit te voeren van de nieuwsberichten over het Erasmus MC en de door het Erasmus MC uitgezonden persberichten.

De kwantitatieve inhoudsanalyse van mediaboodschappen is een onderzoeksmethode die voor het eerst in de jaren twintig van de twintigste eeuw is geïntroduceerd door Harold Lasswell. Voor zijn dissertatie over propagandatechnieken in de Eerste Wereldoorlog onderzocht hij folders die uit luchtballonnen en vliegtuigen werden geworpen en militaire wervingsposters die werden aangeplakt. (Neuendorf 2002: 35)

Enkele decennia later erkende Lasswell zelf de tekortkomingen van zijn dissertatieonderzoek. Hij concludeerde in 1949 dat hij een duidelijke beschrijving had moeten geven van de selectiecriteria waarop hij de propagandafolders had geselecteerd en de variabelen die hij heeft gehanteerd bij de analyse. (Lasswell in Neuendorf 2002: 44)

Lasswell beschrijft de (kwantitatieve) inhoudsanalyse als volgt: "Content analysis is a technique which aims at describing, with optimum objectivity, precision and generality, what is said on a given subject in a given place at a given time." (Lasswell in Neuendorf 2002: 36)

Kimberly Neuendorf (2002: 10) geeft later een definitie waarin de typische voordelen van de kwantitatieve inhoudsanalyse als onderzoeksmethode duidelijk naar voren komen: "Content analysis is a summarizing, quantitative analysis of messages that relies on the scientific method (including attention to objectivity-intersubjectivity, a priori design, reliability, validity, generalizability, replicability and hypothesis testing) and is not limited as to the types of variables that may be measured or the context in which the messages are created or presented."

Met andere woorden, met behulp van een kwantitatieve inhoudsanalyse kunnen gegevens op een systematische manier worden verzameld en geanalyseerd, zodanig dat de analysemethode door andere wetenschappers letterlijk kan worden overgenomen en dat daarmee dan dezelfde resultaten zullen worden gevonden. Het is dan ook van groot belang om een duidelijke en volledige verslaglegging te presenteren, waarbij veel aandacht is voor de selectiecriteria en de omschrijving en afbakening van de variabelen, om het onderzoek goed replicerbaar te laten zijn. Veel onderzoeken waarbij gebruik wordt gemaakt van een kwantitatieve inhoudsanalyse, kunnen op dit punt in zekere mate worden bekritiseerd. Volgens Denis McQuail (2000) schuilt het gevaar van deze onderzoeksmethode in de subjectiviteit van de onderzoeker. Zelfs als de verslaglegging duidelijk en volledig is, kan kritiek worden geleverd op bijvoorbeeld de selectiecriteria of de afbakening van gemaakte categorieën. Hieruit kan de interpretatie van de onderzoeker blijken en dat kan de uitkomsten van het onderzoek beïnvloeden. McQuail erkent echter wel dat dit alleen een probleem is voor wat betreft de objectiviteit en dus niet voor wat betreft de validiteit.

Het doel van een kwalitatieve inhoudsanalyse is het reconstrueren van de betekenis van een tekst vanuit verschillende perspectieven aan de ontvangstkant van de tekst. Het gaat hierbij dus niet simpelweg om de analyse van de inhoud van een tekst, maar om de reconstructie van de receptie van de tekst door verschillende mensen, met verschillende (culturele) achtergronden en geschiedenissen. Kortom, de kwalitatieve inhoudsanalyse dient het verband te leggen tussen een tekst en zijn context. (Mayring 1995: 24-41 & Den Boer 1994: 124)

Het doel van dit onderzoek is het in kaart brengen van de manier waarop het Erasmus MC in het nieuws komt. Daarbij wordt nadrukkelijk niet ingegaan op de manier waarop nieuwsberichten worden ontvangen door het publiek.

Een kwantitatieve inhoudsanalyse is daarom de meest geschikte methode om de nieuwsberichten over het Erasmus MC te analyseren.

Het doel van deze methode van onderzoek is niet om volledig objectief te zijn, maar om zo objectief mogelijk te zijn. Inhoudsanalyse is erop gericht om een verzameling gegevens – zoals krantenberichten – op een zo systematisch mogelijke manier te analyseren en de resultaten van die analyse in een gegevenstabel te kunnen verwerken. Binnen de grenzen van de (subjectieve) selectie is een inhoudsanalyse objectief.

Een voordeel van deze methode van onderzoek ten opzichte van andere (kwalitatieve) onderzoeksmethoden is dat deze relatief objectief is. Andere wetenschappers kunnen het systematisch opgezette onderzoek gemakkelijk kopiëren en nadoen, aangezien de subjectieve aspecten van de methode duidelijk inzichtelijk zijn gemaakt. Bovendien is het een relatief eenvoudige manier om grote aantallen krantenberichten te analyseren.

Het belangrijkste en meeste genoemde kritiekpunt tegen inhoudsanalyse als onderzoeksmethode is dat de analyse te oppervlakkig en te weinig volledig is. Doordat inhoudsanalyse een kwantitatieve methode is, kan niet altijd worden gekeken naar nuances die in de tekst zijn aangebracht. De uitkomsten van een inhoudsanalyse zijn daarom altijd slechts een fragment van het geheel.

Het is belangrijk om te zeggen dat de resultaten van een inhoudsanalyse niet eenvoudigweg eendimensionaal kunnen worden geïnterpreteerd. Om een voorbeeld te noemen dat binnen het kader van deze scriptie past: het kan niet zomaar worden gezegd dat persberichten van het Erasmus MC waarin tien keer het woord 'goed' staat, leiden tot tien keer positievere berichtgeving in dag- en weekbladen dan persberichten waarin het woord 'goed' slechts een keer voorkomt.

Bij het uitvoeren van een inhoudsanalyse gaat men ervan uit dat wat men telt relevant genoeg is om te tellen. Daarmee is echter niet zomaar gezegd dat deze assumptie ook daadwerkelijk juist is en of alles wat relevant is wel geteld wordt. Hiermee dient dus goed rekening te worden gehouden bij het interpreteren van de resultaten van het onderzoek.

Om de inhoudsanalyse zo volledig en objectief mogelijk uit te voeren, houd ik een overzichtelijk stappenplan aan, dat gebaseerd is op Hansen et al. (1998).

Stap 1: definiëren van het onderzoeksprobleem

-
- Stap 2: selecteren van media
  - Stap 3: definiëren van categorieën
  - Stap 4: opstellen van een coderingsschema
  - Stap 5: testen van het coderingsschema
  - Stap 6: controleren van de betrouwbaarheid van de testresultaten
  - Stap 7: data-analyse

Dit stappenplan is hieronder verder uitgewerkt.

Stap 1: definiëren van het onderzoeksprobleem

- opstellen van centrale vraagstelling en deelvragen

Stap 2: selecteren van media

- selectie van media
- selectie van perioden
- selectie van relevante berichten

Stap 3: definiëren van categorieën

- bron
- lengte
- teneur
- focus
- gebruik van bronnen
- inhoudelijk verband met een persbericht

Stap 4: opstellen van een coderingsschema

- bron: naam dagblad of weekblad
- lengte: aantal woorden exclusief titel en onderschrift
- teneur: positief, negatief, neutraal, gemengd
- focus: primair, secundair, plaatsaanduiding, anders
- gebruik van bronnen: direct geciteerd, indirect geciteerd, alleen naar verwezen, anders
- inhoudelijk verband met een persbericht: ja, nee
- soort inhoudelijk verband met een persbericht: letterlijke overname, gebruik met bronvermelding, gebruik zonder bronvermelding
- mate van inhoudelijke overeenstemming met een persbericht: volledig overeenkomstig, gedeeltelijk overeenkomstig, volledig tegengesteld, gedeeltelijk tegengesteld, gemengd

Stap 5: testen van het coderingsschema

Stap 6: controleren van de betrouwbaarheid van de testresultaten

Stap 7: data-analyse

Selectie

Iedere inhoudsanalyse dient te beginnen met een steekproef die aansluit op de vraagstelling. Daartoe is het goed om nog eens terug te kijken naar de belangrijkste punten uit de vraagstelling.

Het hoofddoel van dit onderzoek is het onderzoeken hoe het Erasmus MC in het nieuws wordt gebracht en in hoeverre persberichten die door het Erasmus MC zijn uitgezonden als bron hebben gediend voor nieuwsberichten in landelijke gedrukte media.

Periode

De periode die is onderzocht, beslaat de jaren 1996 tot en met 2008. Er zijn verschillende overwegingen die ten grondslag liggen aan het besluit om het onderzoek tot deze periode te beperken. De belangrijkste twee redenen hebben te maken met 1) de digitale beschikbaarheid en toegankelijkheid van persberichten en nieuwsberichten en 2) de meervoudige wijziging van de naam van het Erasmus MC door de jaren heen. Wat betreft dit tweede punt, is het interessant om te zien of de naamswijziging een betere bekendheid van het Erasmus MC als gevolg heeft gehad.

De onderzoeksperiode, 1996-2008, is tamelijk lang en het is praktisch onmogelijk gebleken om alle nieuwsberichten over het Erasmus MC in deze periode te onderzoeken. Daarom is ervoor gekozen om in de onderzoeksperiode een aantal peiljaren en peilmaanden te selecteren, die volledig zijn onderzocht.

De peiljaren die zijn gekozen zijn: 1996, 2000, 2004 en 2008. Logischerwijs zijn het eerste en het laatste jaar opgenomen in deze reeks. Daarnaast zijn ook twee jaren in het middengedeelte van de reeks gekozen, zodat er steeds drie jaren tussen de onderzochte jaren zitten.

Van ieder jaar zijn vier peilmaanden onderzocht, te weten: februari, mei, augustus en november. Dit is steeds de tweede maand van elk kwartaal. Hiervoor is gekozen om een gelijke verdeling van de peilmaanden over het jaar te krijgen, zonder dat er sprake is van een subjectief onderlegde keuze voor bepaalde maanden.

Media en trefwoorden

In dit onderzoek heb ik mij beperkt tot het analyseren van nieuwsberichten over het Erasmus MC in Nederlandstalige landelijke dag- en weekbladen, die toegankelijk zijn via Lexis Nexis.

Deze nieuwsberichten zijn gevonden via de hieronder vermelde zoektermen, die gebaseerd zijn op de verschillende aanduidingen van het Erasmus MC in de periode 1996-2008:

- Dijkzigt [ziekenhuis]
- Academisch Ziekenhuis Rotterdam [AZR]
- Erasmus Medisch Centrum [Erasmus MC]

Er is bij de selectie geen onderscheid gemaakt in relevantie van de nieuwsberichten. Dit is pas in een latere fase van het onderzoek gedaan, om zo ook een goed beeld te krijgen van het percentage berichten dat via deze zoektermen gevonden wordt, maar niet relevant is.

3.3 Betrouwbaarheid

De betrouwbaarheid van empirisch onderzoek betreft de mogelijkheid om het volledige onderzoek te kunnen repliceren onder dezelfde omstandigheden en met dezelfde methodiek, waarbij dan ook dezelfde resultaten zouden worden gevonden. Onderzoeksresultaten die weinig spreiding vertonen binnen een relatief grote steekproef, zijn doorgaans betrouwbaar.

Er kan een onderscheid worden gemaakt tussen de interne betrouwbaarheid, de externe betrouwbaarheid en de intercodeurbetrouwbaarheid.

Interne betrouwbaarheid

De interne betrouwbaarheid heeft te maken met de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd. Het gaat hierbij met name om hoe de gegevens zijn verzameld, hoe de data is geanalyseerd en of de conclusies binnen het onderzoek consistent zijn. Een belangrijk aspect voor de interne betrouwbaarheid is bijvoorbeeld of en hoe verschillende onderzoekers tot dezelfde conclusies komen. In dit onderzoek is de data-analyse gedaan door drie verschillende onderzoekers, wat een gevaar zou kunnen zijn voor de interne betrouwbaarheid. In de volgende paragraaf wordt uitgelegd hoe de interne betrouwbaarheid is gewaarborgd in dit onderzoek.

Externe betrouwbaarheid

De externe betrouwbaarheid verwijst naar de mogelijkheid voor andere onderzoekers om hetzelfde onderzoek volledig te kunnen repliceren. Ten eerste is het hiervoor noodzakelijk dat de onderzoeksmethodiek en -omstandigheden nauwkeurig worden beschreven, zodat hierover geen onduidelijkheden kunnen bestaan. Ten tweede moet het onderzoek ook daadwerkelijk repliceerbaar zijn. Dat betekent bijvoorbeeld dat dezelfde bronnen beschikbaar moeten zijn en dezelfde onderzoeksmethoden daarop toepasbaar zijn.

Alle in dit onderzoek toegepaste methoden zijn uitvoerig beschreven en alle voor dit onderzoek gebruikte bronnen zijn openlijk toegankelijk. Dit maakt dat het uitstekend mogelijk is om het verrichte onderzoek te repliceren en te onderzoeken of daarmee dezelfde uitkomsten worden gevonden.

Intercodeurbetrouwbaarheid

De analyse van de nieuwsberichten is uitgevoerd door drie verschillende codeurs. Om de betrouwbaarheid van de onderzoeksresultaten te maximaliseren, hebben de codeurs voorafgaand aan hun werk een coderingsschema en -handleiding gekregen. Beide zijn mondeling toegelicht in een eenvoudige training. Zowel het coderingsschema als de coderingshandleiding is als bijlage bij deze thesis opgenomen.

Vooraf is een duidelijke verdeling van de nieuwsberichten onder de codeurs vastgesteld. Tijdens

het coderen is aangegeven door welke codeur een nieuwsbericht is geanalyseerd. Zodoende heeft achteraf een steekproef kunnen plaatsvinden om de zogenaamde intercodeurbetrouwbaarheid te kunnen beoordelen. Voor deze steekproef is van elke codeur en voor elke codeerfase een aantal nieuwsberichten random geselecteerd door een computerprogramma. Vervolgens zijn deze berichten door een andere codeur geanalyseerd. De gegevens hiervan zijn in SPSS weergegeven en vergeleken met de analyse van de eerste codeur. Op basis van die gegevens is van elke variabele de Cohen's Kappa berekend met behulp van SPSS. Uit de literatuur waarin het onderwerp van intercodeurbetrouwbaarheid wordt behandeld (Howitt & Cramer 2007, Landis & Koch 1977, Fleiss 1981), is gebleken dat dit de meest betrouwbare methode is. Cohen's Kappa is statistische functie, die de mate van overeenstemming tussen de gegevens van twee codeurs bepaalt, waarbij tevens rekening wordt gehouden met de kans dat de gevonden resultaten op toeval zijn gebaseerd.

Over het algemeen wordt aangenomen dat een Kappawaarde lager van 0,45 een zwakke tot zeer zwakke overeenstemming aangeeft; dat een Kappawaarde tussen 0,45 en 0,75 een matige tot goede overeenstemming betekent; en dat een Kappawaarde van hoger dan 0,75 een zeer goede tot uitstekende overeenstemming tussen de codeurs aangeeft. Een Kappawaarde van 1 geeft een volledige overeenstemming weer, waarbij er geen enkel verschil tussen de codeurs is gevonden.

In tabel 2 staat per variabele aangegeven wat de gevonden Kappawaarde is. Alleen de Kappawaarde van de variabelen lengte, focus, teneur, bron, persbericht en promotie zijn geanalyseerd. Hiervoor is gekozen, aangezien de variabelen inhoud en overname afhankelijk zijn van de variabele persbericht.

Tabel 2: Intercodeurbetrouwbaarheid per variabele

Variabele	Kappawaarde
Lengte	1,000
Focus	0,834
Teneur	0,812
Bron	0,886
Persbericht	0,787
Promotie	0,949

3.4 Relevantie

Het is belangrijk om voorafgaand aan ieder onderzoek de relevantie van het onderzochte te beoordelen. In deze paragraaf zet ik de maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie van dit onderzoek kort uiteen.

De maatschappelijke relevantie van dit onderzoek laat zich gemakkelijk verklaren. De resultaten van dit onderzoek kunnen zeer bruikbare inzichten verschaffen aan (de afdeling persvoorlichting van) het Erasmus MC en kunnen tevens worden gebruikt om het huidige persbeleid te evalueren en mogelijk aan te passen. In een later hoofdstuk van deze thesis zal ook een kort overzicht worden geboden van de voorgestelde aandachtspunten met betrekking tot het persbeleid van het Erasmus MC.

Voor zover bekend, is er niet eerder een gelijksoortig onderzoek uitgevoerd, waarin is onderzocht hoeveel nieuwsberichten er zijn geschreven over een academisch ziekenhuis in Nederland. Er is ook nooit eerder onderzoek gedaan naar de conversie van persberichten, die zijn uitgezonden door een academisch ziekenhuis in Nederland, naar nieuwsberichten in landelijke gedrukte media. Ondanks het feit dat in dit onderzoek slechts een academisch ziekenhuis wordt onderzocht, beoog ik met dit onderzoek toch een bepaalde lacune op te vullen op dit gebied. Bovendien kan dit onderzoek aanleiding vormen voor uitgebreider vervolgonderzoek, mogelijk zelfs op andere terreinen of in andere sectoren. Verderop in deze thesis zijn ook diverse suggesties voor vervolgonderzoek opgenomen.

3.5 Definities

Voor een zo uniform en dus zo objectief mogelijke analyse van de nieuwsberichten, is het nodig om voorafgaand aan deze analyse vast te stellen op welke inhoudelijke aspecten van de nieuwsberichten moet worden gelet. Het is hierbij belangrijk dat iedere variabele zo concreet mogelijk wordt omschreven en dat alle mogelijke scores goed worden gedefinieerd. Bovendien moeten de variabelen en de scores geen ruimte laten voor overlap, aangezien dit de resultaten nadelig zal beïnvloeden. In dit hoofdstuk worden de verschillende variabelen en mogelijke scores geïntroduceerd. Er bestaat geen overlap tussen de verschillende scores op een variabele, waardoor het onmogelijk is dat een nieuwsbericht in meer dan een scorecategorie voorkomt. Bij iedere score wordt minimaal één typerend voorbeeld van een nieuwsbericht aangehaald, dat dient ter verduidelijking.

Na het opstellen van het overzicht met variabelen en scores, bleek tijdens de analyse dat een aantal scores moest worden aangepast naar aanleiding van de gevonden resultaten. Deze aanpassingen betreffen doorgaans preciseringen en hebben derhalve slechts een zeer beperkte invloed op de resultaten van de analyse. Overal waar dit van toepassing is geweest, wordt melding gemaakt van de aanpassing van de oorspronkelijke score.

3.5.1 Teneur

Met de term teneur wordt de algemene toonzetting van een nieuwsbericht ten opzichte van het Erasmus MC bedoeld. Dat wil zeggen: bevat het bericht een positief, negatief, neutraal of gemengd waardeoordeel over het Erasmus MC? Deze termen zijn doorgaans erg subjectief en normatief en kunnen daardoor per persoon verschillen. Daarom is het belangrijk om de gebruikte definitie van deze termen expliciet vast te leggen, zodat de analyse van de teneur van de berichtgeving des te objectiever kan gebeuren. Hieronder worden de verschillende mogelijkheden nader uiteengezet.

Positieve teneur

Een positief bericht over het Erasmus MC is een bericht dat expliciet een positief oordeel bevat over het Erasmus MC. Een goed en duidelijk voorbeeld van een bericht van dit type is 'Marina's afscheidscadeau' (De Telegraaf, 6 februari 2004). Een medewerker van het Erasmus MC, prof. dr. Hans Jeekel, wordt duidelijk en expliciet in verband gebracht met de positieve teneur van het bericht over de door kanker overleden Marina San Giorgi, die voor haar dood nog de Stichting Erasmus Heelkundig Onderzoek heeft opgericht. Daarnaast wordt in het bericht ook nog vermeld dat Jeekel ontdekt heeft hoe de verwijdering van kwaadaardige tumoren verbeterd kan worden.

Een ander voorbeeld van dit type bericht, waarvan diverse vergelijkbare nieuwsberichten zijn gevonden, is het bericht 'Transplantatie lever van nog levende donor' (Haagsche Courant, 12 mei 2004). De kern van dit bericht is dat het Erasmus MC een primeur heeft in Nederland op chirurgisch gebied, namelijk door de helft van de lever van een gezonde vrouw naar haar broer te transplanteren. Het Erasmus MC komt met dit nieuws positief in beeld.

Negatieve teneur

Om als negatief bericht te worden geklasseerd, moet een bericht expliciet een negatief oordeel bevatten over het Erasmus MC. Het meest voor de hand liggende bericht in deze categorie is vanzelfsprekend een bericht over een medische blunder van een arts in dienst van het Erasmus MC.

Het bericht 'Kanker-zorg in gevaar' (Algemeen Dagblad, 10 februari 2000) is een voorbeeld van een negatief nieuwsbericht over het Erasmus MC (in dit bericht AZR). Volgens dit bericht verzetten radiologen en laboranten van de Dr. Daniël den Hoek kliniek zich tegen de manier waarop het AZR uitvoering geeft aan de fusieplannen tussen die twee ziekenhuizen. Alleen deze negatieve mening over het Erasmus MC komt naar voren in dit bericht. Een radioloog wordt aan het woord gelaten, terwijl er geen tegenreactie vanuit het AZR is gevraagd. De eerste zin van het bericht is wat dit betreft typerend: 'De kwaliteit van de zorg voor kankerpatiënten loopt gevaar.' En later wordt een radioloog geciteerd over de houding van het nieuwe afdelingshoofd ten opzichte van het al dan niet oprichten van een onderafdeling oncologische radiologie: 'Door die opstelling breekt hij het werk af dat in tientallen jaren zorgvuldig is opgebouwd.'

Dit bericht bevat slechts één oordeel en dat is een negatief oordeel. Het is daarom een goed voorbeeld van een nieuwsbericht uit deze categorie.

Neutrale teneur

Een neutraal bericht bevat geen uitgesproken positief of negatief oordeel over het Erasmus MC. Doorgaans gaat het hier om de berichtgeving over feitelijkheden, zoals over een promotie(onderzoek) of iets dergelijks.

Het voorbeeld dat ik geef, is geen voorbeeld van een nieuwsbericht naar aanleiding van een promotie(onderzoek), maar van een bericht waarin het Erasmus MC niet de primaire focus is en waarin er dan ook geen enkel waardeoordeel over het Erasmus MC wordt verspreid. In 'Man steekt vriendin met mes in been' (Algemeen Dagblad, 5 augustus 2004) wordt slechts melding gemaakt van een nieuwsfeit. Het slachtoffer (de vriendin) is in het Erasmus MC aan haar verwondingen behandeld. Verder wordt er geen informatie gegeven over het ziekenhuis, noch wordt er een oordeel over het ziekenhuis gepresenteerd. Dit betreft dus een neutraal bericht over het Erasmus MC.

Gemengde teneur

Berichten kunnen ook een gemengde teneur hebben. Dat wil zeggen dat het bericht niet zuiver positief, negatief of neutraal van teneur is. In een gemengd bericht komen meerdere oordelen over het Erasmus MC voor, die in zekere zin tegenstrijdig zijn.

Een voorbeeld van zo'n bericht is 'Sparta zoekt naar medische fouten bij behandeling Niels Kokmeijer' (De Gelderlander, 12 november 2008). In dit bericht wordt gesuggereerd dat men bij het Erasmus MC fouten zou hebben gemaakt bij de behandeling van de geblesseerd geraakte voetballer Niels Kokmeijer, waardoor hij zijn profcarrière definitief niet kan voortzetten. Sparta onderzoekt, zo meldt het bericht, of de club het Erasmus MC kan laten opdraaien voor de schadevergoeding die Sparta aan Niels Kokmeijer moet betalen. Het moge duidelijk zijn dat het Erasmus MC hierdoor tamelijk negatief in het nieuws komt. Kokmeijer wordt echter ook geciteerd in dit bericht en hij zegt niets van eventuele fouten af te weten. Hij gaat er van uit dat men geen fouten bij zijn behandeling heeft gemaakt. Kokmeijer houdt geen stevig pleidooi voor het Erasmus MC, maar is ook zeker niet negatief over het ziekenhuis. Zijn mening in dezen is dus neutraal. Om die reden is dit bericht een goed voorbeeld van een gemengd bericht, waarin verschillende (tegenstrijdige) oordelen voorkomen.

3.5.2 Focus

Het begrip focus geeft aan wat het belangrijkste onderwerp van een nieuwsbericht is. In dit onderzoek heb ik mij niet gericht op wat precies het belangrijkste onderwerp van een nieuwsbericht is, maar heb ik onderzocht of het Erasmus MC de primaire of secundaire focus was, of het Erasmus MC slechts als plaatsaanduiding is gebruikt in een nieuwsbericht of dat het Erasmus MC op een andere manier in het bericht voorkomt. In de subparagrafen hieronder zal ik deze vier focusaanduidingen nader toelichten.

Primaire focus

Een bericht waarin het Erasmus MC de primaire focus is, heeft het ziekenhuis, de faculteit of een van zijn medewerkers als hoofdonderwerp. Berichten in deze categorie hebben bijvoorbeeld als strekking dat (een afdeling van) het Erasmus MC een subsidie heeft ontvangen, dat een wetenschapper van de medische faculteit een lintje van de Koningin heeft gekregen of dat er brand was in een gedeelte van het ziekenhuis. Het bericht 'Altijd een mondkapje mee' (Algemeen Dagblad, 24 februari 2004) waarin viroloog Ab Osterhaus wordt geïnterviewd, is een goed voorbeeld van een bericht waarin het Erasmus MC of - zoals in dit geval - een van zijn medewerkers de primaire focus is. Het hele bericht gaat namelijk over Ab Osterhaus.

Een ander voorbeeld van een bericht waarin het Erasmus MC de primaire focus is, is het soort berichten dat hoofdzakelijk gaat over een onderzoek dat door het Erasmus MC is uitgevoerd. Een voorbeeld van een dergelijk bericht is 'Geruzie kost ziekenhuizen miljoenen; Onderzoekers: liever bemiddelen dan procederen' (Algemeen Dagblad, 11 mei 2004). Dit bericht gaat in hoofdzaak over een onderzoek dat door een wetenschapper van het Erasmus MC is uitgevoerd. De wetenschapper in kwestie, L. Arends, wordt tevens geciteerd in het bericht.

Berichten die nadrukkelijk niet in deze categorie vallen zijn bijvoorbeeld berichten over patiënten die in het Erasmus MC worden behandeld of mensen die in het verleden bij het Erasmus MC hebben gewerkt. De primaire focus is in een dergelijk geval de patiënt of de werknemer in zijn of haar nieuwe functie. Zowel de patiënt als de oud-werknemer hebben niet meer voldoende directe en structurele binding met het Erasmus MC om te kunnen worden aangemerkt als zijnde een onderdeel van het Erasmus MC. In veel van de voorkomende gevallen zal het Erasmus MC in een dergelijk bericht de secundaire focus of slechts een plaatsaanduiding zijn, maar hierover is meer te lezen in de nu volgende subparagrafen.

Secundaire focus

Wanneer het Erasmus MC niet het hoofdonderwerp is, maar wel wordt genoemd en in direct verband wordt gebracht met het hoofdonderwerp, is het Erasmus MC de secundaire focus. Het bericht 'Brand Rotterdam; Elf gewonden binnengebracht bij Dijkzigt' (ANP, 28 februari 1996) is een goed voorbeeld van een bericht waarin het Erasmus MC de secundaire focus is. In dat bericht staat te lezen dat elf

---

van de in totaal zeventien gewonden naar het Dijkzigt ziekenhuis zijn gebracht. In het bericht wordt ook gemeld welke maatregelen het ziekenhuis heeft getroffen en hoe men deze gewonden heeft opgevangen. De gewonden van de brand vormen de primaire focus, het Dijkzigt ziekenhuis is in dit bericht de secundaire focus. Belangrijk in dit verband is wel dat er ook (aanvullende) informatie wordt verstrekt over het Dijkzigt ziekenhuis. Zou dat niet het geval zijn, dan zou het ziekenhuis alleen als plaatsaanduiding worden genoemd, zoals in de subparagraaf wordt beschreven.

Plaatsaanduiding

Berichten over slachtoffers van een ernstig ongeluk, die naar het Erasmus MC worden vervoerd, vallen bijvoorbeeld in deze categorie. Het verschil met berichten in de vorige categorie, ligt verscholen in de hoeveelheid informatie die over het Erasmus MC wordt gegeven. Zodra er inhoudelijk over het Erasmus MC wordt bericht, is er sprake van een primaire of secundaire focus. Als alleen de naam van het Erasmus MC wordt genoemd en er verder geen aandacht wordt besteed aan het Erasmus MC, is er sprake van een plaatsaanduiding.

‘Krajicek ruim zes weken uit roulatie’ (NRC Handelsblad, 1 februari 2000) is een goed voorbeeld van een bericht waarin het Erasmus MC alleen als plaatsaanduiding wordt genoemd. Het bericht beperkt zich tot de melding dat Krajicek in het Erasmus MC is geopereerd. Er wordt geen aanvullende informatie gegeven over de arts die hem behandeld heeft of over het ziekenhuis waarin hij behandeld is, de naam wordt alleen genoemd als plaatsaanduiding.

Ander gebruik

Logischerwijs vallen alle berichten die niet in één van de bovengenoemde categorieën passen in deze laatste categorie berichten. Het Erasmus MC wordt in deze categorie berichten slechts terloops genoemd. De benoeming is dan ook vaak niet of nauwelijks relevant. In deze categorie vallen bijvoorbeeld berichten die eigenlijk gaan over een onderzoek van het Amsterdams Medisch Centrum (AMC), waarin staat vermeld dat het Erasmus MC een vergelijkbaar onderzoek heeft uitgevoerd. Een ander duidelijk voorbeeld is een bericht waarin wordt vermeld dat persoon X in het verleden bij het Erasmus MC heeft gewerkt. Het bericht gaat hier verder helemaal niet op in, maar dit feit wordt simpelweg vermeld.

Een duidelijk voorbeeld van een bericht uit deze categorie is het bericht ‘Roparun-finish voor het eerst in Rotterdam’ (De Telegraaf, 11 mei 2004). Er wordt in dit bericht gemeld dat de opbrengst van de Homerun (een onderdeel van de Roparun) naar het familiehuis gaat, dat in 2012 bij het Erasmus MC wordt gerealiseerd. Verder komt het Erasmus MC niet voor in het bericht. Dit is een typisch voorbeeld van een terloopse vermelding, zonder aanzienlijke relevantie voor dit onderzoek.

3.5.3 Inhoud

Zoals in de vorige paragraaf aangegeven is, is alleen de overeenkomstigheid van de nieuwsberichten die een inhoudelijk verband vertonen met een persbericht van het Erasmus MC onderzocht. Hieronder staan de verschillende mogelijke uitkomsten beschreven.

Volledig overeenkomstig

De strekking van het nieuwsbericht moet volledig overeenkomen met de strekking van het persbericht, om een bericht in deze categorie te kunnen indelen. Dat wil zeggen dat dezelfde informatie moet worden gegeven in het nieuwsbericht als in het bijpassende persbericht. Het kan eventueel voorkomen dat het persbericht meer informatie geeft, maar berichten waarbij het nieuwsbericht meer informatie verstrekt vallen buiten deze categorie.

Een voorbeeld van een bericht dat een volledig overeenkomende inhoud heeft met het bijpassende persbericht is 'Eerste speciale unit hartpatiënten' (De Telegraaf, 4 februari 2004). De inhoud van dit (korte) bericht is volledig overeenkomstig met die van het persbericht 'Magneetnavigatie in Erasmus MC betekent doorbraak in hartbehandelingen' (persbericht Erasmus MC, 1 februari 2004). Het feit dat het nieuwsbericht in vergelijking met het persbericht aanzienlijk korter is, doet hier niets aan af.

Gedeeltelijk overeenkomstig

Een bericht dat gedeeltelijk inhoudelijk overeenkomt met een persbericht, bevat altijd bepaalde informatie uit het bijpassende persbericht, maar bevat daarnaast ook aanvullende informatie, die niet in het persbericht staat vermeld. Het kan hier gaan om informatie die verkregen is bij de persafdeling van het Erasmus MC, maar het kan ook gaan om informatie die elders of op andere wijze verkregen is. Voor dit onderzoek is deze andere bron van informatie niet relevant. Het is dus noodzakelijk dat het nieuwsbericht over hetzelfde onderwerp gaat als het persbericht, maar in zekere zin meer informatie bevat.

'Onderzoekers claimen succes met laserbehandeling lever tumor' (ANP, 11 februari 2000) is een goed voorbeeld van een bericht dat inhoudelijk sterk overeenkomt met een persbericht van het Erasmus MC over hetzelfde onderwerp ('Nieuwe behandeling lever tumoren met laser succesvol', persbericht Erasmus MC, 9 februari 2000), maar dat tevens aanvullende informatie bevat. Zo meldt het nieuwsbericht bijvoorbeeld dat er in 1999 al vijftien patiënten succesvol zijn behandeld volgens deze nieuwe methode, terwijl het persbericht hiervan geen melding maakt. Om deze reden wordt dit nieuwsbericht gekwalificeerd als een bericht dat inhoudelijk gedeeltelijk overeenkomt met het bijpassende persbericht.

Tegengesteld

Het kan voorkomen dat de inhoud van een nieuwsbericht gedeeltelijk in tegenspraak is met het persbericht over hetzelfde onderwerp. Het onderwerp van beide berichten is in zo'n geval hetzelfde, maar de nuance van het bericht is bijvoorbeeld precies het tegenovergestelde. De berichten lijken daardoor veel op elkaar, maar vertonen toch een duidelijk verschil.

Er zijn in dit onderzoek geen berichten gekwalificeerd als tegengesteld aan de inhoud van een bijpassend persbericht, dus helaas kunnen er geen concrete voorbeelden van een bericht uit deze categorie worden gegeven.

Volledig tegengesteld

Wanneer de inhoudelijke strekking van een nieuwsbericht absoluut niet overeenkomt met de inhoud van een persbericht van het Erasmus MC over hetzelfde onderwerp, is er sprake van een volledig tegengesteld bericht. Hierbij dient nadrukkelijk te worden aangetekend dat het onderwerp van de beide berichten uiteraard wel overeen dient te komen, maar dat de strekking volledig tegengesteld moet zijn.

Een voorbeeld om dit te verduidelijken is het bericht 'Winnaar in medische twist rond vitamine D' (Dagblad van het Noorden, 6 februari 2004). Het onderwerp van dit nieuwsbericht komt overeen met het onderwerp van het persbericht 'Controverse over vitamine D deficiëntie beëindigd' (persbericht Erasmus MC, 4 februari 2004), maar de strekking van deze twee berichten is volstrekt tegengesteld. Volgens het persbericht is het geschil in kwestie naar tevredenheid van alle partijen opgelost, terwijl dit volgens het nieuwsbericht allerminst het geval is. Derhalve is dit bericht gekwalificeerd als een volledig tegengesteld bericht.

Gemengd overeenkomstig/tegengesteld

Vooraf kon worden verwacht dat er nieuwsberichten zouden voorkomen die inhoudelijk (gedeeltelijk) overeenkomen met een bijpassend persbericht, maar tegelijkertijd ook (gedeeltelijk) tegengesteld zouden kunnen zijn aan dat persbericht. Een denkbaar voorbeeld van een dergelijke situatie zou zich bijvoorbeeld kunnen voordoen wanneer een patiënt van het Erasmus MC komt te overlijden en dat in de media vervolgens wordt beweerd dat dit overlijden komt door een menselijke fout, terwijl het Erasmus MC claimt dat de oorzaak een technische (computer)fout is. In de praktijk is gebleken dat deze berichten in de periode van onderzoek niet voorkomen, doordat alle berichten simpelweg in de andere categorieën zijn onder te brengen.

3.5.4 Bron

Directe citatie

Wanneer in een bericht een citaat is opgenomen van een woordvoerder of een andere medewerker van het Erasmus MC, is er sprake van een directe citatie. In dit geval wordt de bron letterlijk aangehaald. Om als direct citaat te worden aangemerkt, moet de uitspraak in het bericht tussen aanhalingstekens staan en moet de (naam van de) bron er duidelijk bij zijn vermeld.

Een voorbeeld hiervan is het citaat van hoogleraar P. Sonneveld in het nieuwsbericht 'Nieuwe kansen voor patiënten met ziekte van Kahler' (ANP, 16 mei 2004): "Als artsen zijn wij al lang overtuigd van de werking van dit middel."

Indirecte citatie

Een indirect citaat is een verwijzing naar een concrete bron bij het Erasmus MC, zonder dat deze bron letterlijk wordt geciteerd.

Dit is doorgaans het geval wanneer er wordt bericht over een promotie(onderzoek). In veel gevallen wordt dan verwezen naar de promovendus die iets beweert.

Een vergelijkbaar voorbeeld hiervan is te vinden in het bericht 'Nederlands bedrijf schuld gifdrama' (Het Parool, 29 augustus 1996). In dit bericht wordt de mening van ziekenhuisapotheker A. Vulte van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam weergegeven zonder dat hij wordt geciteerd. Dit is een duidelijk voorbeeld van een indirecte citatie.

Alleen naar verwezen

In deze categorie vallen de berichten waarin de identiteit van de bron wel erg vaag blijft. Een treffend voorbeeld van een dergelijk bericht is 'Aminozuur risicofactor voor botontkalking' (ANP, 13 mei 2004). In dit bericht wordt alleen verwezen naar 'onderzoekers van het Erasmus MC', zonder dat daarbij een citaat of mening van deze onderzoekers wordt gepresenteerd en ook zonder dat hun naam wordt genoemd.

Anders

In de berichten in deze categorie vallen alle berichten waarin het Erasmus MC wel wordt genoemd, maar waarin geen verwijzing staat naar een persoon of groep personen die is verbonden aan het Erasmus MC.

Een goed voorbeeld om dit te verduidelijken is het bericht 'Erfelijk: Erasmus MC opent centrum sikkelcelziekte' (Metro, 15 februari 2008). In dit bericht staat dat het Erasmus MC "hoopt met het centrum de zorg aan de patiënten beter te kunnen afstemmen". Er wordt dus niet concreet verwezen naar een bron bij het Erasmus MC, maar de inhoud van dit nieuwsbericht verwijst naar een persbericht

---

van het Erasmus MC waarin deze hoop ook staat uitgedrukt ('Naar een betere levensverwachting van sikkelpatiënten', persbericht Erasmus MC, 14 februari 2008). De bron is weliswaar niet direct duidelijk, omdat hier niet concreet naar verwezen wordt, maar het is wel duidelijk dat er een mening van het Erasmus MC is opgenomen.

Voor de indeling van berichten in deze categorie is het overigens niet noodzakelijk dat de mening die wordt weergegeven ook daadwerkelijk juist is.

Geen bronvermelding

Alle berichten waarin het Erasmus MC wel wordt genoemd, maar waarin geen mening, citaat of bewering wordt weergegeven, vallen in deze categorie. Vrijwel alle berichten waarin het Erasmus MC alleen als plaatsaanduiding wordt genoemd, vallen dan ook in deze categorie. Het in paragraaf 2.1.3. genoemde nieuwsbericht over de operatie van Richard Krajicek in het Erasmus MC is dan ook een goed voorbeeld van een bericht waarbij geen bronvermelding staat. Overigens is dit bericht wel gebaseerd op een persbericht dat door het Erasmus MC is uitgezonden, namelijk 'Tennisser Richard Krajicek geopereerd aan linkerknie in Academisch Ziekenhuis Rotterdam' van 31 januari 2000.

3.5.5 Verband met persbericht

Wat hiermee wordt onderzocht, is of een nieuwsbericht gebaseerd is op of een inhoudelijk verband heeft met een persbericht dat is uitgezonden door het Erasmus MC. Om dit goed te onderzoeken, heb ik een overzicht gemaakt van alle persberichten die door het Erasmus MC zijn uitgezonden, geordend per kalenderjaar en per kalendermaand. Vervolgens is per nieuwsbericht afzonderlijk beoordeeld of dat bericht inhoudelijk verband vertoont met een of meerdere persberichten van het Erasmus MC. Zo is inzichtelijk gemaakt hoeveel nieuwsberichten nu werkelijk een persbericht hebben gebruikt als bron van informatie of als aanleiding om over dat onderwerp te berichten.

In deze categorie is geen onderscheid gemaakt tussen nieuwsberichten die wel of geen bronvermelding hebben en wel of geen informatie (al dan niet letterlijk) hebben overgenomen uit een persbericht. Deze onderscheiden zijn in de hierna volgende categorieën gemaakt, zoals hieronder is beschreven.

Overname van informatie uit een persbericht

Wanneer een nieuwsbericht een duidelijk, inhoudelijk verband heeft met een persbericht dat door het Erasmus MC is uitgezonden, is dat in de vorige categorie aangegeven. Alleen de nieuwsberichten waarvan duidelijk is dat deze een inhoudelijk verband hebben met een persbericht zijn geanalyseerd in deze en de hierna volgende paragraaf. De variabelen die in paragraaf 2.5. en 2.6. zijn onderzocht zijn dan ook alleen relevant voor de berichten die inhoudelijk verband vertonen met een persbericht.

Letterlijke overname

Een nieuwsbericht is alleen volledig overeenkomstig wanneer het exact dezelfde inhoud bevat als het persbericht over dat onderwerp. Alle afwijkingen hiervan zijn in een van de andere categorieën ingedeeld.

Met bronvermelding

Alle nieuwsberichten waarin duidelijk staat vermeld dat het bericht gebaseerd is op of zijn informatie ontleent aan een persbericht van het Erasmus MC, zijn aangemerkt als berichten met bronvermelding. Het gaat hierbij dus alleen om de vermelding van een persbericht van het Erasmus MC als bron en nadrukkelijk niet om alle andere bronvermeldingen.

Een voorbeeld van een bericht waarin wordt verwezen naar een persbericht van het Erasmus MC is 'Directeur Hubrecht Laboratorium onderscheiden' (ANP, 28 november 2008). Daarin staat duidelijk vermeld dat het Erasmus MC dit nieuws zelf naar buiten heeft gebracht.

Geen bronvermelding

De nieuwsberichten waarbij niet duidelijk staat aangegeven dat deze op een persbericht van het Erasmus MC zijn gebaseerd, vallen in deze categorie. Het kan dus zijn dat een nieuwsbericht wel

---

op een persbericht is gebaseerd, maar dat het persbericht niet als bron staat vermeld. Ook deze nieuwsberichten vallen in deze categorie.

Het korte bericht 'Versterving' (Elsevier, 7 augustus 2004) is een goed voorbeeld van een bericht zonder bronvermelding. Dit korte bericht is gebaseerd op het persbericht 'Terminale sedatie in Nederland relatief vaak toegepast' (persbericht Erasmus MC, 2 augustus 2004), maar dit wordt niet vermeld als bron.

3.5.6 Schrappingen

Bij het zoekproces naar relevante berichten over het Erasmus MC via Lexis Nexis, is het onvermijdelijk dat er soms berichten gevonden worden die niet relevant zijn voor dit onderzoek. In de bovenstaande tekst is aangegeven op basis van welke criteria berichten zijn geanalyseerd. In deze paragraaf zal ik uitleggen wanneer nieuwsberichten als irrelevant voor dit onderzoek zijn beoordeeld en daarom zijn geschrapt uit de zoekresultaten.

Bij het zoeken via Lexis Nexis komt het soms voor dat berichten worden gevonden, die bij nadere bestudering toch niet over het met de zoekterm bedoelde onderwerp gaan. In dit onderzoek is dit ook een aantal keer voorgekomen. Een voorbeeld om dit te verduidelijken is bijvoorbeeld dat bij het zoeken via de zoekterm 'Academisch Ziekenhuis Rotterdam' alle berichten waarin die woorden voorkomen gevonden worden. Dat betekent dat daar ook berichten tussen kunnen zitten, waarin wordt gemeld dat een Rotterdamse vrouw is opgenomen in het academisch ziekenhuis van Amsterdam. In een dergelijk bericht komt de volledige zoekterm voor, maar het is duidelijk dat niet bericht niet over het Academisch Ziekenhuis Rotterdam gaat. Berichten van dit type zijn dan ook als geschrapt aangemerkt in de dataset en zijn verder niet geanalyseerd voor dit onderzoek.

Het is ook gebruikelijk dat ziekenhuizen de bezoektijden van hun patiënten publiceren in regionale dagbladen. Dit gebeurt doorgaans een aantal keer per jaar. Het regionale dagblad publiceert dan een eenvoudig overzicht van de bezoektijden van alle ziekenhuizen in die specifieke regio. Aangezien dit feitelijk geen artikelen zijn, omdat deze berichten geen bijgevoegde tekst bevatten, zijn ook deze berichten als geschrapt aangemerkt in dit onderzoek.

Uiteraard is het aantal geschrapte berichten volledigheidshalve wel bijgehouden en wordt dit in het onderzoek steeds duidelijk vermeld.

3.5.7 Dubbele berichten

In de periode tussen 2000 en 2004 hebben verschillende fusies tussen (vooral regionale) dagbladen plaatsgevonden. Na deze fusies zijn de meeste regionale dagbladen voortgezet met een algemene katern – die voor alle gefuseerde dagbladen gelijk is – en een regionale katern, die iedere regionale redactie zelfstandig kan invullen. Artikelen in de algemene katern zijn als afzonderlijke nieuwsberichten verzameld, omdat deze formeel in verschillende kranten zijn verschenen. Aangezien het echter exact dezelfde nieuwsberichten betreft, zijn deze dubbele berichten steeds uit het totale aantal berichten gefilterd. Uiteindelijk is elk uniek bericht eenmalig geteld en zijn eventuele dubbele publicaties als zodanig aangemerkt. Verder heeft het zoeken op verschillende zoektermen tot gevolg dat berichten waarin meerdere zoektermen voorkomen ook dubbel worden geteld. Uiteraard is ook hiermee rekening gehouden en zijn dus ook de duplicate berichten als dubbel meegeteld.

3.5.8 Betrouwbaarheidstoets

Om betrouwbare uitspraken te kunnen doen over de verbanden die worden gevonden tussen de diverse variabelen, is het noodzakelijk om de significantie van de gevonden verbanden te meten. Hiertoe zijn er kruistabellen gemaakt om verschillende variabelen tegen elkaar af te zetten. Daarbij is een chi-kwadraattoets uitgevoerd. In de statistiek wordt deze toets gebruikt om te beoordelen of de waargenomen waarden systematisch afwijken van de te verwachten waarden. De uitkomst van de chi-kwadraattoets wordt uitgedrukt in percentages. Een uitkomst die kleiner is dan 0,05 (5%), wordt significant genoemd. Uitkomsten kleiner dan 0,01 (1%) worden zeer significant genoemd. Hoe hoger de uitkomst van de chi-kwadraattoets is, hoe groter de kans dat de gevonden waarden gebaseerd zijn op toeval. In het algemeen worden waarden boven de 0,05 (5%) daarom als niet significant beoordeeld. (Field 2005)

Voor vrijwel alle gegevens die in dit hoofdstuk worden gepresenteerd, is de significantie onderzocht. Uit de chi-kwadraattoets blijkt dat de eventueel gevonden waarden en/of verbanden in nagenoeg alle gevallen significant zijn. De eventuele verbanden tussen (waarden van) variabelen zullen later in deze thesis nader worden toegelicht.

HOOFDSTUK 4: ONDERZOEKSRESULTATEN

4.1 Omvang en soort media-aandacht voor het Erasmus MC

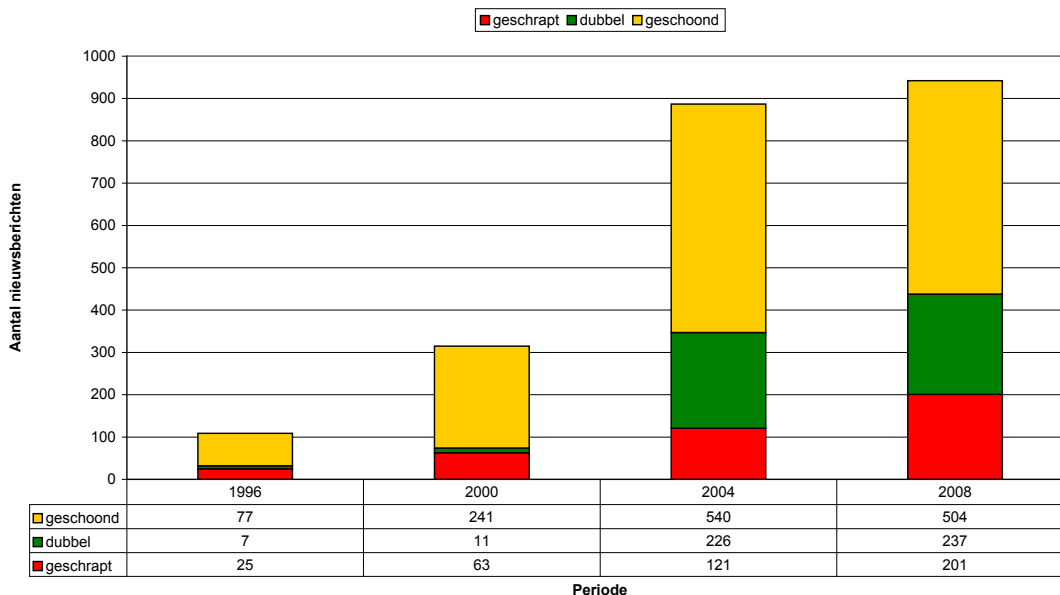
De subparagrafen die nu volgen gaan in op het eerder benoemde eerste deel van het onderzoek. Hierin is onder andere aandacht voor de hoeveelheid nieuwsberichten over het Erasmus MC en de aard en focus van deze berichten.

4.1.1 Aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC

Figuur 1 toont het aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC per onderzoeksjaar. De gele blokken in het staafdiagram geven aan hoeveel relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC zijn verschenen in de onderzochte maanden en jaren.

Van alle nieuwsberichten die voor dit onderzoek zijn verzameld, is een aantal berichten geschrapt wegens irrelevantie (de rode blokken in het staafdiagram). Verder is ook een aantal dubbele berichten apart vermeld in de telling (de groene blokken in het staafdiagram) om vervuiling van de onderzoeksgegevens te voorkomen. Een uitgebreide toelichting op de onderzoeksmethode (en meer specifiek over de geschrapte en dubbele nieuwsberichten) is in het vorige hoofdstuk beschreven.

Figuur 1. Aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC per onderzoeksjaar

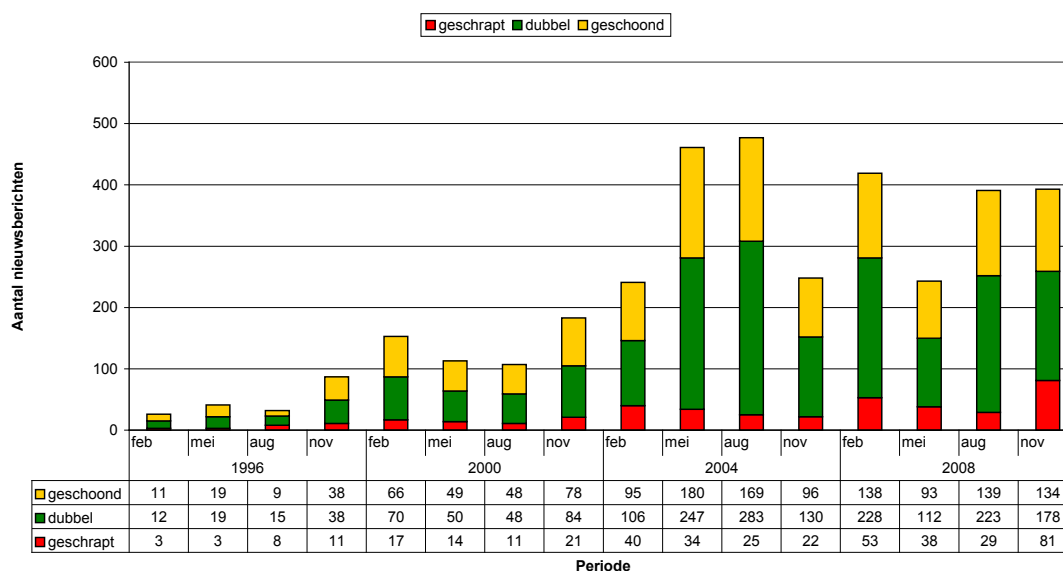

Over de gehele lijn is een forse stijging van het aantal relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC zichtbaar. In de periode 1996-2000 is het aantal verdrievoudigd, tussen 2000 en 2004 heeft opnieuw een verdubbeling van het aantal relevante nieuwsberichten plaatsgevonden. Het is dan ook opvallend dat er in 2008 een lichte daling van het aantal relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC heeft plaatsgevonden ten opzichte van 2004. Hier wordt later meer aandacht aan besteed. Verder valt het op dat het aantal dubbele berichten in 2004 en 2008 vele malen hoger is dan in de

voorgaande onderzochte jaren. De verklaring voor deze ontwikkeling is eenvoudig: in de periode tussen 2000 en 2004 hebben verschillende fusies tussen (vooral regionale) dagbladen plaatsgevonden. Na deze fusies zijn de meeste regionale dagbladen voortgezet met een algemene katern – die voor alle gefuseerde dagbladen gelijk is – en een regionale katern, die iedere regionale redactie zelfstandig kan invullen. Artikelen in de algemene katern zijn als afzonderlijke nieuwsberichten verzameld, omdat deze formeel in verschillende kranten zijn verschenen. Aangezien het echter exact dezelfde nieuwsberichten betreft, zijn deze dubbele berichten steeds uit het totale aantal berichten gefilterd. Uiteindelijk is elk uniek bericht eenmalig geteld en zijn eventuele dubbele publicaties als zodanig aangemerkt. Verder heeft het zoeken op verschillende zoektermen tot gevolg dat berichten waarin meerdere zoektermen voorkomen ook dubbel worden geteld. Uiteraard is ook hiermee rekening gehouden en zijn dus ook de duplicate berichten als dubbel meegeteld. De volledige beschrijving van deze dubbele berichten en de manier waarop hiermee in dit onderzoek is omgegaan, is te vinden in het vorige hoofdstuk.

Het aantal geschrapte nieuwsberichten is volledigheidshalve in deze figuur opgenomen, maar is feitelijk slechts weinig relevant. Het geeft enkel aan dat het belangrijk is om niet alleen aandacht te besteden aan aantallen gevonden berichten, maar ook aan de inhoud van die berichten. Als er namelijk alleen zou zijn gekeken naar het totale aantal nieuwsberichten op basis van de gebruikte zoektermen, dan zou een zeer vertekend beeld zijn ontstaan. De onderzoeksresultaten zouden daardoor relatief onbetrouwbaar zijn geweest.

Figuur 2. Aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC per onderzoeksmaand

Figuur 2 toont het aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC per onderzoeksmaand. De gele blokken in het staafdiagram geven aan hoeveel relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC zijn verschenen in de onderzochte maanden en jaren.

Uit figuur 2 blijkt duidelijk dat de stijging van het aantal nieuwsberichten een tamelijk ongelijkmatig verloop kent. Wat vooral opvalt, zijn de grote verschillen tussen bijvoorbeeld de maanden februari en mei 2004 en augustus en november 2004 en de forse schommeling tussen februari en augustus 2008. Het is ook niet mogelijk om op basis van deze gegevens een bepaalde periode van het jaar aan te geven waarin relatief veel nieuwsberichten over het Erasmus MC verschijnen. De onderzochte maanden verschillen daarvoor te veel van elkaar.

Wat ook al duidelijk bleek uit figuur 1, is dat er sprake is van een stijging van het aantal relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC in de periode 1996 tot 2004, maar dat in 2008 daarentegen een lichte daling laat zien ten opzichte van 2004.

Een verklaring voor de forse stijging van het aantal relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC in 2004 ten opzichte van 2000 (en eerder) kan worden gevonden in de professionalisering van de persafdeling van het Erasmus MC, die in het najaar van 2002 heeft plaatsgevonden. In die tijd is een fulltime persvoorlichter aangesteld en is er ook extra ondersteunend personeel aangenomen, waardoor de persafdeling qua omvang verdubbeld is (van 2.0 fte naar 4.0 fte). Het lijkt logisch om te veronderstellen dat de professionalisering van de persafdeling van het Erasmus MC heeft geleid tot verbeterde perscontacten en daarmee ook meer media-aandacht. Evenzo lijkt het logisch dat er na een periode van sterke verbetering een gelijkmatigere periode volgt. Vanuit dat oogpunt bekeken, kan 2008 worden gezien als relatief gelijkmatige voortzetting van de verbeteringen die in 2004 zichtbaar werden.

Later in dit onderzoek wordt ook het aantal door het Erasmus MC uitgezonden persberichten besproken. Dit kan wellicht meer duidelijkheid geven over de mogelijke rol van de (professionalisering van de) persafdeling van het Erasmus MC.

Conclusie

Uit de gegevens in figuur 1 en figuur 2 blijkt dat het aantal relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC in de periode 1996-2008 sterk gestegen is.

Of er sprake is van onderrepresentatie of overrepresentatie van het Erasmus MC in de landelijke dag- en weekbladen is echter niet aan te geven, aangezien van andere universitaire academische ziekenhuizen in Nederland geen gegevens bekend zijn.

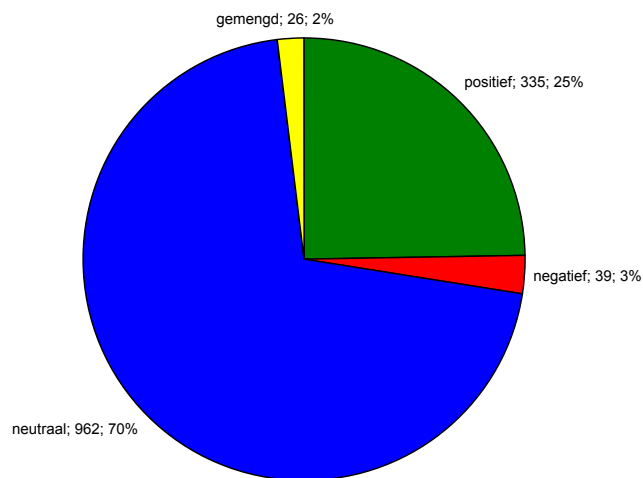
Noot:

De nieuwsberichten die zijn aangemerkt als irrelevant en om die reden zijn geschrapt, zijn in alle verdere analyses in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten, tenzij anders staat aangegeven.

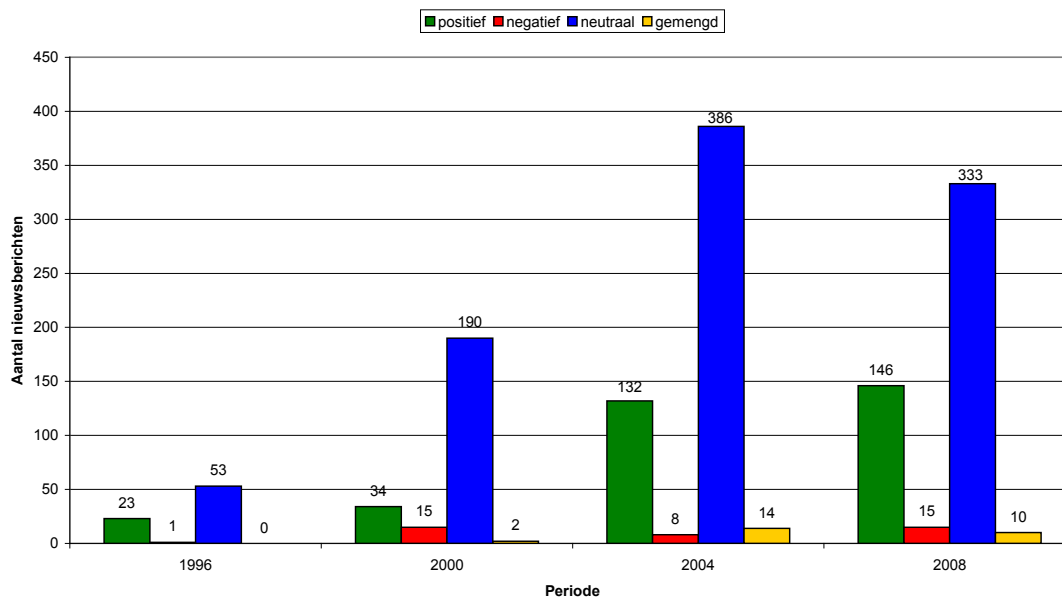
4.1.2 Aard van de nieuwsberichten over het Erasmus MC

In figuur 3 en figuur 4 is inzichtelijk gemaakt wat de teneur is van de relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC in de periode 1996-2008. Figuur 3 toont de teneur van de nieuwsberichten over het Erasmus MC in het algemeen, dat wil zeggen voor alle onderzochte jaren. In figuur 4 is de teneur van de nieuwsberichten per onderzoeksjaar te zien.

Figuur 3. Teneur van de nieuwsberichten over het Erasmus MC voor alle onderzoeksjaren

Figuur 4. Teneur van de nieuwsberichten over het Erasmus MC per onderzoeksjaar

		positief	%	negatief	%	neutraal	%	gemengd	%	
1996	feb	1	9,1%	0	0,0%	10	90,9%	0	0,0%	100,0%
	mei	8	42,1%	1	5,3%	10	52,6%	0	0,0%	100,0%
	aug	2	22,2%	0	0,0%	7	77,8%	0	0,0%	100,0%
	nov	12	31,6%	0	0,0%	26	68,4%	0	0,0%	100,0%
	tot	23	29,8%	1	1,3%	53	68,9%	0	0,0%	100,0%
2000	feb	10	15,2%	7	10,6%	49	74,2%	0	0,0%	100,0%
	mei	6	12,2%	6	12,2%	37	75,5%	0	0,0%	100,0%
	aug	5	10,4%	1	2,1%	41	85,4%	1	2,1%	100,0%
	nov	13	16,7%	1	1,3%	63	80,8%	1	1,3%	100,0%
	tot	34	14,1%	15	6,2%	190	78,9%	2	0,8%	100,0%
2004	feb	40	42,1%	4	4,2%	49	51,6%	2	2,1%	100,0%
	mei	58	32,2%	2	1,1%	112	62,2%	8	4,4%	100,0%
	aug	22	13,0%	0	0,0%	144	85,2%	3	1,8%	100,0%
	nov	12	12,5%	2	2,1%	81	84,4%	1	1,0%	100,0%
	tot	132	24,4%	8	1,5%	386	71,5%	14	2,6%	100,0%
2008	feb	32	23,2%	8	5,8%	96	69,6%	2	1,4%	100,0%
	mei	15	16,1%	3	3,2%	70	75,3%	5	5,4%	100,0%
	aug	32	23,0%	2	1,4%	104	74,8%	1	0,7%	100,0%
	nov	67	50,0%	2	1,5%	63	47,0%	2	1,5%	100,0%
	tot	146	29,0%	15	3,0%	333	66,0%	10	2,0%	100,0%

geel = meer dan 50% boven gemiddelde van alle jaren

rood = meer dan 50% onder het gemiddelde van alle jaren

Van alle relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC is een kwart positief van teneur. Slechts 3 procent van alle berichten is negatief van teneur ten opzichte van het Erasmus MC. Het overgrote deel (zeventig procent) is neutraal van teneur en een klein deel (twee procent) heeft een gemengde teneur. In alle onderzoeksjaren en –maanden is de neutrale categorie verreweg de grootste, gevolgd door de categorie berichten met een positieve teneur. Hierop zijn geen uitzonderingen. Afgezien van dit feit, zijn verschillende cijfers opvallend te noemen. Getracht wordt om deze cijfers op basis van een inhoudelijke analyse van de betreffende nieuwsberichten te verklaren.

Hoog aantal positieve berichten

Te beginnen met een opvallend hoog aantal positieve berichten over het Erasmus MC in de maanden mei 1996, februari 2004 en november 2008.

In mei 1996 heeft het Erasmus MC een tentoonstelling gehouden over 'Succesvol Ouder Worden' en heeft het ziekenhuis daarnaast aankomend verpleegkundigen verrast met een bos bloemen. Over deze twee zaken zijn meerdere nieuwsberichten verschenen met een positieve teneur.

In februari 2004 is in het Erasmus MC een nieuwe magneetnavigatiekamer in gebruik genomen. De techniek van de magneetnavigatiekamer houdt een sterke verbetering van de praktijk van diverse hartbehandelingen in. Het is daarom logisch dat het Erasmus MC hiermee erg positief in het nieuws is verschenen.

In de maand november 2008 zijn er relatief (en absoluut) het meeste nieuwsberichten verschenen met een positieve teneur. De onderwerpen van deze berichten zijn uiteenlopend. Zo gaan verschillende

---

berichten over de opening van het nieuwe onderzoekscentrum van het project 'Generation R'. Ook heeft een onderzoeksteam onder leiding van een medewerker van het Erasmus MC een gen ontdekt dat betrokken is bij de ontwikkeling van multiple sclerose. De ontdekking van dit gen kan in de toekomst leiden tot verbetering van de behandelmethodes van deze ziekte en is derhalve zeer positief ontvangen door de media. Andere nieuwsberichten met een positieve teneur gaan onder andere over de start van de bouw voor een nieuw onderwijscentrum bij het Erasmus MC en over de ontdekking van een veiligere behandeling van hartritmestoornissen.

Hoog aantal negatieve berichten

In de maanden februari en mei 2000 zijn er relatief veel negatieve nieuwsberichten over het Erasmus MC gepubliceerd.

Zo wordt in februari 2000 veelvuldig melding gemaakt van het feit dat een cardioloog van het Erasmus MC (toen nog Academisch Ziekenhuis Rotterdam geheten) voor de rechter moet verschijnen op verdenking van het plegen van ontucht met een patiënt. In de meeste berichten wordt geclaimd dat het Erasmus MC wist van de 'relatie' die de cardioloog zou hebben gehad met een van zijn patiënten. Het Erasmus MC heeft de man geprobeerd te ontslaan omdat hij zich met 'ontoelaatbare nevenactiviteiten' zou bezighouden, maar de rechter oordeelde dat dit ontslag onrechtmatig was. Het ziekenhuis weigerde de cardioloog weer in dienst te nemen en trof daarom een afvloeiingsregeling met de cardioloog, om hem op een zijspoor te zetten. Het Erasmus MC komt daardoor feitelijk dubbel negatief in het nieuws: doordat het ziekenhuis zelf verkeerd zou hebben gehandeld en doordat een (oud-)medewerker voor de rechter moet verschijnen.

In mei 2000 zijn er diverse berichten verschenen, waarin melding wordt gemaakt van een grove fout in het Academisch Ziekenhuis Maastricht (AZM), waarbij een patiënt door een verkeerde bloedtransfusie is overleden. In de berichtgeving is ook te lezen dat een dergelijke fout in het najaar van 1999 ook in het Erasmus MC is gemaakt. Dit voorval is destijds door het Erasmus MC en de Inspectie voor de Gezondheidszorg min of meer in de doofpot gestopt. Volgens de berichtgeving had men hier toen meer aandacht aan moeten besteden en had het Erasmus MC duidelijker moeten zijn in de precieze oorzaak van de fout. Als dat was gebeurd, dan was de fout niet nogmaals gemaakt en was de patiënt in Maastricht niet overleden. Naast het AZM worden zowel de Inspectie voor de Gezondheidszorg als het Erasmus MC in nagenoeg alle berichten als medeschuldige aangewezen voor het overlijden van de patiënt in Maastricht.

Het percentage negatieve berichten over het Erasmus MC in de maand februari 2008 is ook relatief hoog. Op grond van dat percentage, kan worden vermoed dat er een onderwerp is, waardoor het Erasmus MC meerdere keren negatief in beeld is gekomen.

Uit een nadere analyse van de negatieve berichten in de maand februari 2008, blijkt dat zes van de in totaal acht negatieve berichten het parkeergeld bij het Erasmus MC als onderwerp hebben. In al deze berichten komt naar voren dat het publiek de parkeertarieven veel te hoog vindt.

De andere twee negatieve berichten gaan over een ander onderwerp, namelijk een campagne van het Erasmus MC om donateurs te werven. Het ziekenhuis roept patiënten per brief op om een donatie

---

te doen aan het Erasmus MC, ter verbetering van de zorg en het wetenschappelijk onderzoek en om jong medisch toptalent aan te trekken. Deze twee negatieve berichten reppen van een 'bedelbrief' en melden dat men de actie over het algemeen niet erg gepast vindt en dat deze waarschijnlijk ook niet erg lucratief is. Vier van de vijf nieuwsberichten in deze maand met een gemengde teneur gaan ook over dit onderwerp.

Schommelingen in aantal neutrale berichten

Tot slot kan geconstateerd worden dat het aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC met een neutrale teneur hoger is naarmate er minder positieve en/of negatieve berichten over het Erasmus MC zijn verschenen. Hetzelfde geldt voor de omgekeerde redenering: als het aantal positieve en/of negatieve berichten relatief hoog is, zijn er minder neutrale berichten verschenen.

Dit heeft te maken met de vooronderstelling van dit onderzoek dat nieuwsberichten in grondslag neutraal van teneur zijn. Een eerste mogelijke afwijking van die neutraliteit is een positieve teneur of een negatieve teneur. Een tweede mogelijke afwijking is zowel een positieve teneur als een negatieve teneur, dus een gemengde teneur. Wanneer deze redenering wordt gevolgd, is het logisch dat er een verband is tussen het aantal positieve en/of negatieve nieuwsberichten en het aantal neutrale nieuwsberichten.

Conclusie

Het is duidelijk dat de media-aandacht voor het Erasmus MC veelal neutraal tot positief is. Over de gehele periode van 1996 tot en met 2008 zijn er ongeveer tien keer zoveel positieve als negatieve nieuwsberichten over het Erasmus MC gepubliceerd in landelijke dag- en weekbladen. Het aantal negatieve berichten is minimaal te noemen, zelfs als de nieuwsberichten met een gemengde teneur daartoe zouden worden gerekend. Toch is het belangrijk om met nadruk te vermelden dat verreweg het grootste aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC neutraal van teneur is.

4.1.3 Focus van de nieuwsberichten over het Erasmus MC

In figuur 5 is te zien wat de focus van de relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC voor alle onderzochte jaren is. Per categorie is steeds het totaal aantal berichten aangegeven en het percentage dat de betreffende categorie op het totaal vertegenwoordigt.

De figuren 5a tot en met 5d tonen de focus van de relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC per onderzoeksjaar. Ook hier is steeds het absolute aantal berichten per categorie aangegeven, alsmede de procentuele verhouding per categorie op het geheel.

Wat meteen opvalt, is dat het Erasmus MC in 1996 (figuur 5a) slechts in een relatief laag aantal nieuwsberichten de primaire focus is. De categorie nieuwsberichten waarin het Erasmus MC de secundaire focus is, is in 1996 daarentegen juist relatief groot.

In 2000 (figuur 5b) is het Erasmus MC vaker de primaire focus in een nieuwsbericht, maar zijn er juist weer weinig nieuwsberichten waarin het Erasmus MC de secundaire focus is. In dat jaar is de categorie nieuwsberichten waarin het Erasmus MC slechts wordt genoemd als plaatsaanduiding opvallend groot: zelfs vijftig procent groter dan gemiddeld over alle onderzochte jaren.

Figuur 5c (2004) vertoont veel gelijkenissen met figuur 5. Er zijn in 2004 dan ook weinig afwijkingen te constateren ten opzichte van het gemiddelde van alle onderzochte jaren.

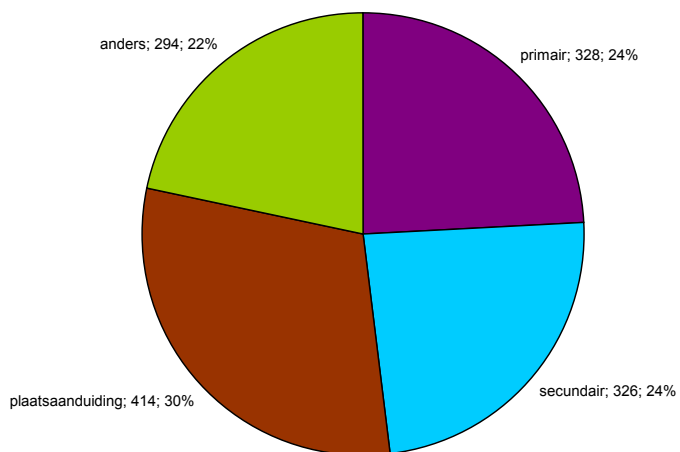
In 2008 (figuur 5d) zijn de categorieën nieuwsberichten waarin het Erasmus MC de primaire of secundaire focus is erg groot ten opzichte van het gemiddelde van alle onderzochte jaren. Dit is ook het enige jaar waarin deze twee categorieën meer dan de helft (zelfs bijna tweederde deel) van het totaal aantal nieuwsberichten in dat jaar beslaan. Logischerwijs zijn de andere twee categorieën in 2008 relatief klein.

Ten opzichte van 1996 en vooral ten opzichte van 2000 is de categorie nieuwsberichten waarin het Erasmus MC als plaatsaanduiding is genoemd in 2004 en 2008 relatief klein. De categorieën nieuwsberichten waarin het Erasmus MC de primaire of secundaire focus is, is in die jaren relatief groot (met name in 2008).

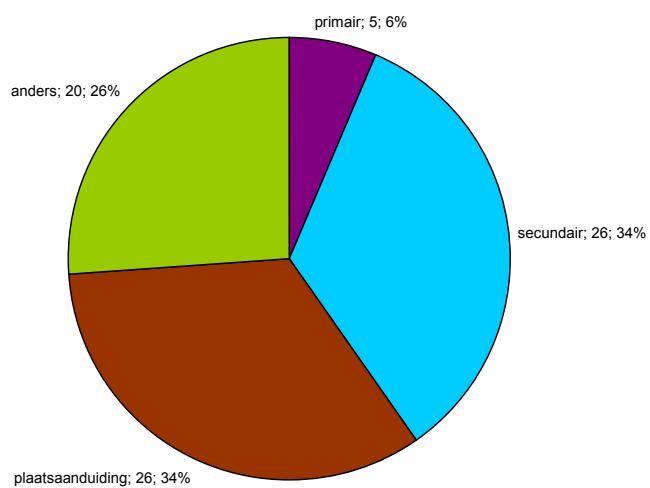
Conclusie

Uit deze onderzoeksresultaten blijkt dat het Erasmus MC in de loop van de periode 1996-2008 een steeds prominentere plaats heeft gekregen in de nieuwsberichtgeving in landelijke dag- en weekbladen. In 1996 was het Erasmus MC in vier op de tien nieuwsberichten de primaire of secundaire focus, terwijl dat in 2008 in bijna zeven op elke tien berichten het geval is. Er is echter geen sprake van een gelijkmatige verschuiving van de focus van de nieuwsberichten. Het grootste verschil is zichtbaar in het laatste onderzochte jaar (2008).

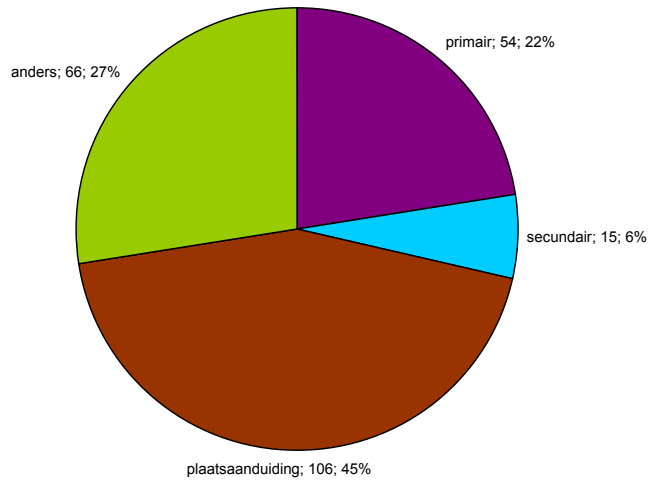
Figuur 5. Focus van de nieuwsberichten over het Erasmus MC voor alle onderzoeksjaren

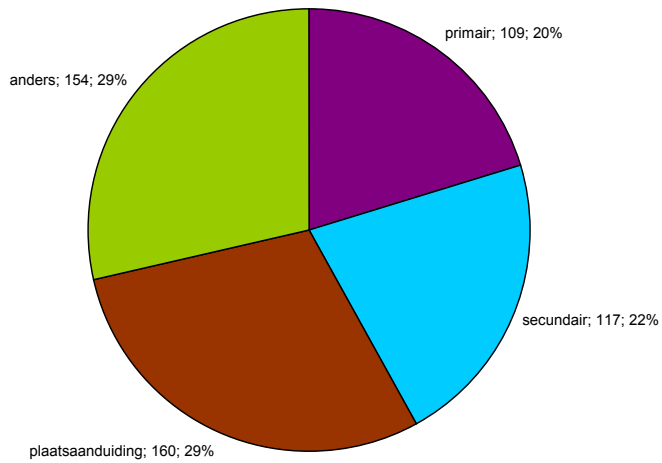
Focus van de nieuwsberichten over het Erasmus MC in 1996

Focus van de nieuwsberichten over het Erasmus MC in 2000

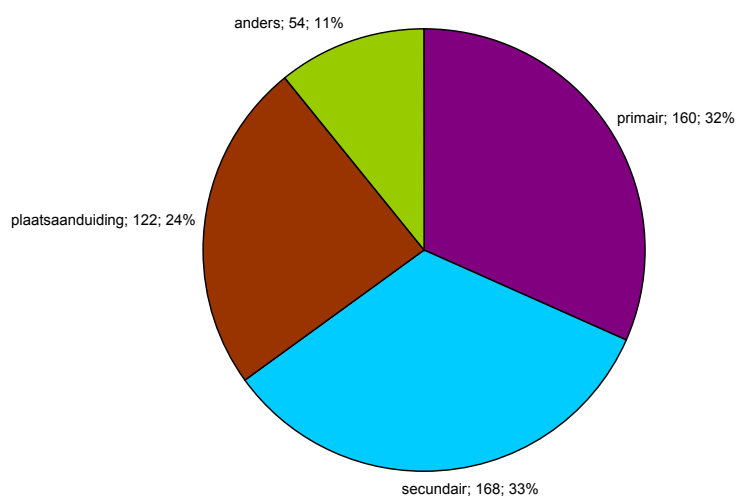

Focus van de nieuwsberichten over het Erasmus MC in 2004

Focus van de nieuwsberichten over het Erasmus MC in 2008

4.1.4 Brongebruik in nieuwsberichten over het Erasmus MC

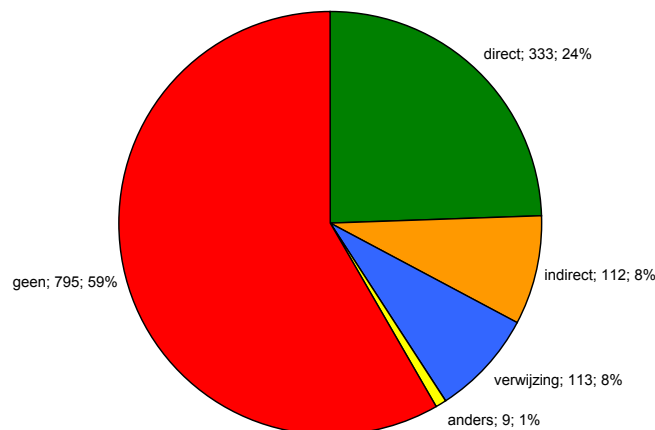
In figuur 7 is te zien in hoeveel relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC wordt verwezen naar een informatiebron bij het Erasmus MC.

In principe gaat het hierbij alleen om nieuwsberichten die verwijzen naar personen of groepen personen bij het Erasmus MC en nadrukkelijk niet om verwijzingen naar persberichten. Het gebruik van persberichten als bron wordt later in dit onderzoek afzonderlijk behandeld. Er is echter wel een mogelijkheid dat deze categorieën gedeeltelijk overlappen. Dat kan bijvoorbeeld het geval zijn als in een nieuwsbericht wordt verwezen naar een persbericht, waarin een medewerker of een groep medewerkers van het Erasmus MC wordt genoemd.

De categorie 'anders' is in de verdere bespreking van de onderzoeksgegevens buiten beschouwing gelaten, omdat dit een restcategorie betreft en de aantallen nieuwsberichten die in deze categorie zijn ingedeeld relatief laag zijn.

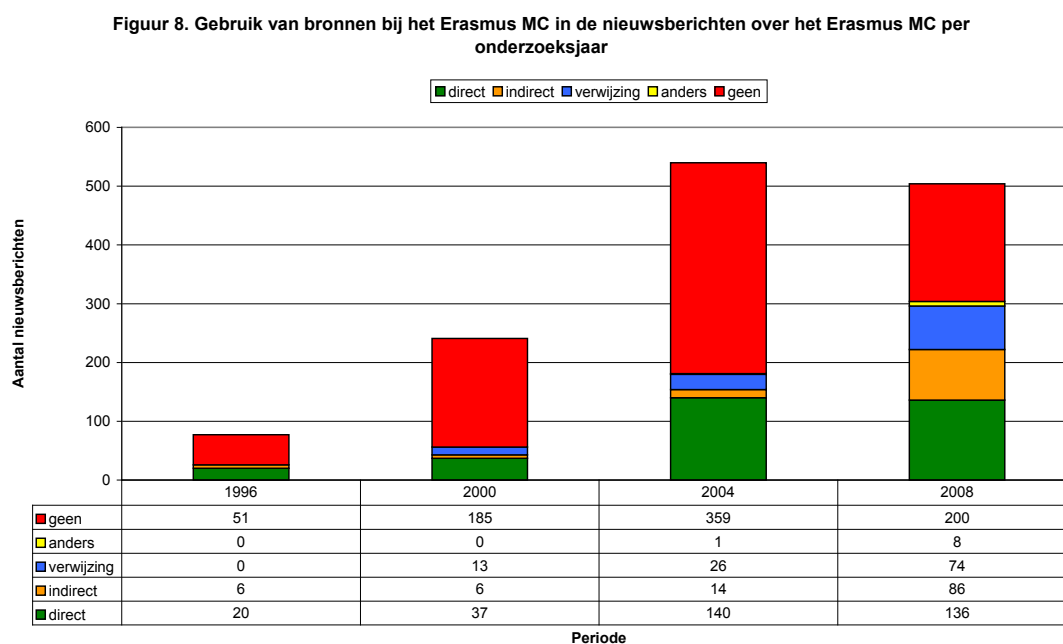
Uit figuur 7 blijkt duidelijk dat in het overgrote merendeel (60%) van alle relevante nieuwsberichten niet wordt verwezen naar een bron bij het Erasmus MC. In 24% van alle nieuwsberichten is een bron bij het Erasmus MC direct geciteerd en in 8% van de nieuwsberichten is een bron bij het Erasmus MC indirect geciteerd.

Figuur 7. Gebruik van bronnen bij het Erasmus MC in de nieuwsberichten over het Erasmus MC voor alle onderzoeksjaren

In figuur 8 is per onderzoeksjaar te zien in hoeveel relevante nieuwsberichten is verwezen naar een bron bij het Erasmus MC. Hierdoor worden eventuele relevante verschuivingen tussen de verschillende jaren inzichtelijk.

Uit figuur 8 blijkt dat het aantal nieuwsberichten waarin niet naar een bron bij het Erasmus MC wordt verwezen vanaf 1996 tot en met 2004 fors toeneemt. In die jaren vertonen de andere categorieën een redelijk gelijkmatige stijging. In 2008 is wel een grote verschuiving zichtbaar. Het aantal berichten waarvoor geen bron bij het Erasmus MC is gebruikt is relatief aanzienlijk lager dan in andere jaren. De categorieën 'indirecte citatie' en 'verwijzing' zijn juist veel groter dan in andere jaren. Het aantal nieuwsberichten in de categorie 'directe citatie' is iets lager dan in 2004, maar de verklaring daarvoor kan simpelweg zijn dat het totaal aantal berichten in 2004 ook iets hoger is dan in 2008. Zoals duidelijk blijkt uit figuur 8, is de verdeling van het aantal nieuwsberichten over de verschillende categorieën in 2008 het meest evenwichtig van alle jaren.

Conclusie

Uit de hierboven gepresenteerde gegevens blijkt dat de jaren 1996, 2000 en 2004 relatief weinig van elkaar verschillen, voor wat betreft de verdeling van het aantal nieuwsberichten over de verschillende categorieën. Het laatste onderzoeksjaar (2008) wijkt af van de andere jaren. In 2008 is het aantal berichten waarin geen bron wordt geciteerd of waarin niet naar een bron wordt verwezen relatief klein en zijn de andere categorieën (met name 'indirecte citatie' en 'verwijzing') relatief groot. Overigens is het aantal berichten waarin een bron bij het Erasmus MC direct wordt geciteerd in 2004 ook al relatief hoog. Dit leidt tot de voorlopige conclusie er vanaf 2004 meer contact moet zijn geweest tussen medewerkers van het Erasmus MC en vertegenwoordigers van de media. Mogelijk heeft er in die periode ook een lichte verschuiving plaatsgevonden in brongebruik in mediaberichtgeving in het algemeen, waardoor het logisch zou zijn dat ook in berichten over het Erasmus MC vaker gebruik wordt gemaakt van bronnen. Hierover kunnen op basis van dit onderzoek echter geen uitspraken worden gedaan.

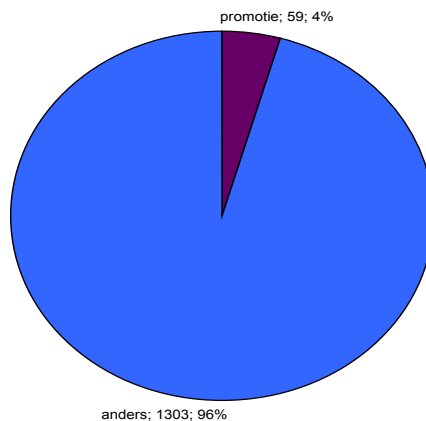
4.1.5 Nieuwsberichten over de promotie van een medewerker van het Erasmus MC

Figuur 9 laat het aantal nieuwsberichten in alle onderzoeksjaren zien, waarvan de inhoud gerelateerd is aan de promotie van een medewerker van het Erasmus MC.

Uit figuur 9 blijkt dat 59 van de in totaal 1362 relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC in hoofdzaak geschreven zijn naar aanleiding van een promotie. Dat is vier procent van het totaal aantal relevante nieuwsberichten.

Figuur 9: Aantal nieuwsberichten over de promotie van een medewerker van het Erasmus MC in de periode 1996-2008

Aantal nieuwsberichten over de promotie van een medewerker van het Erasmus MC voor alle onderzoeksjaren

Het is relevant om dit te onderzoeken, omdat kan worden verwacht dat nieuwsberichten, die specifiek gaan over een promotie, aan bepaalde kenmerken voldoen die wellicht afwijken van het gemiddelde van de andere nieuwsberichten. Als dit in werkelijkheid inderdaad zo is, dan kunnen de nieuwsberichten over een promotie potentieel een vervuiling opleveren van de onderzoeksresultaten. Daar is sprake van als het totaalbeeld te zeer beïnvloed wordt door de nieuwsberichten over promoties, waardoor het nodig zou kunnen zijn om deze nieuwsberichten apart te categoriseren en apart te onderzoeken.

In dit geval gaat het in totaal om 59 nieuwsberichten, die 4% van het totaal aantal relevante nieuwsberichten vertegenwoordigen. Uit tabel 3 blijkt verder dat de teneur van deze nieuwsberichten vergelijkbaar is met de teneur van het totaal aantal relevante nieuwsberichten.

Tabel 3: Teneur van nieuwsberichten naar aanleiding van een promotie

promotie	teneur		total
	Positief	Neutraal	
Count	21	38	59
% within promotie	35,6%	64,4%	100,0%

Conclusie

Op basis van deze gegevens, kan worden geconcludeerd dat de vervuiling van de onderzoeksresultaten minimaal is. Het is dus niet noodzakelijk om deze categorie berichten apart te onderzoeken of te filteren uit het totaal aantal onderzochte (relevante) nieuwsberichten.

4.2. Nieuwsselectiecriteria en invloed van het Erasmus MC op nieuwsselectie

In de subparagrafen hieronder worden de resultaten gepresenteerd van het tweede deel van het onderzoek, waarin is gekeken naar de nieuwsselectiecriteria en invloed van het Erasmus MC op de nieuwsselectie.

4.2.1 Persberichten

Hieronder is een overzicht opgenomen van alle persberichten die zijn uitgezonden door (de persafdeling van) het Erasmus MC in de onderzoeksperiode.

Tabel 4: Alle door het Erasmus MC uitgezonden persberichten in de maanden februari, mei, augustus en november van de jaren 1996, 2000, 2004 en 2008	
Mei 1996	Aanstaande Verpleegkundigen Krijgen Bos Bloemen Tentoonstelling succesvol ouder worden
November 1996	Omvang kindermishandeling groter dan verwacht
Februari 2000	Reactie Openbaar Rapport Nationale Ombudsman over Inspectie-onderzoek in AZR-Sophia Nieuwe behandeling levertumoren met laser succesvol Patiënt met 27 Hartziekten in het Academisch Ziekenhuis Rotterdam
Mei 2000	Open Dag van de Plastische Chirurgie: 18 mei 2000 in AZR-Dijkzigt Uitnodiging Perspresentatie Teleconsulting via breedbandverbinding Open Dag van de Plastische Chirurgie Academisch Ziekenhuis Rotterdam viert tienjarig Jubileum Patiënten Informatie Centrum Academisch Ziekenhuis Rotterdam beëindigt donorinseminatieprogramma (KID) Academisch Ziekenhuis Rotterdam bevestigt opname oudminister Van Mierlo
Augustus 2000	Snelle groei bij baby's die later diabetes krijgen
November 2000	Open dag moet tekort aan radiotherapeutisch laboranten verminderen Europese cardiologen te laks ten aanzien van hartpatiënten die blijvend roken Minister Borst geeft startsein voor ontwikkeling nieuwbouw van Rotterdam Academisch ziekenhuis
Februari 2004	Controverse over vitamine D deficiëntie beëindigd Magneetnavigatie in Erasmus MC betekent doorbraak in hartbehandelingen
Mei 2004	Bloedvatafwijking speelt rol bij depressie Transplantatie levende lever in Erasmus MC Aminozyur risicofactor voor osteoporose Nieuwe leerstoel 'Patiëntenperspectief in de zorg' uniek in de wereld Erasmus MC – Sophia biedt objectieve beoordeling pijn bij ernstig verstandelijk gehandicapte kinderen Kamerlid neemt manifest gezondheidszorg voor verstandelijk gehandicapten in ontvangst Eerste vooraf exact geoefende halsslagaderingreep in Erasmus MC
Augustus 2004	Terminale sedatie in Nederland relatief vaak toegepast Gezamenlijk onderzoek identificeert ruim 120 nieuwe genen Eerste jaar voorlichtingsbijeenkomsten Anesthesiologie voor patiënten krijgt vervolg

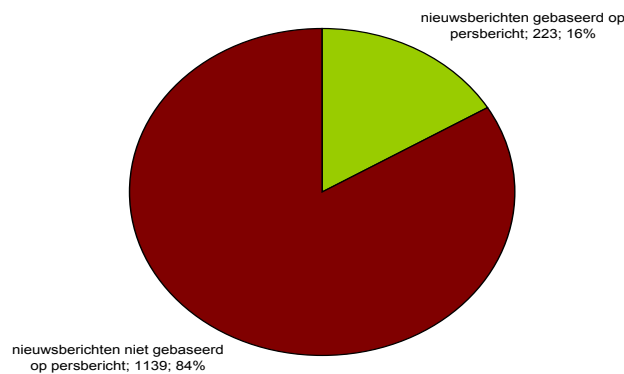
	Verhoogd overlijdensrisico door ziekenhuisinfectie bij niet-dragers van stafylococcen
	Koninklijke onderscheiding voor dr. Joop de Jong
November 2004	Vrijwilligers gevraagd voor onderzoek naar botontkalking
	Erasmus MC onderzoekt effecten probiotica bij koemelkallergie
	European study indicates risk-gene for fractures
	Erasmus MC leidt groot EC-onderzoek naar prostaatkanker
	Josephine Nefkens Prijs voor René Bernards
	Probleemgedrag van Marokkaanse jeugd wetenschappelijk onderzocht
	Berengal voorkomt levertransplantatie
	Instant messenger 'verslavender' voor meisjes dan jongens
Februari 2008	X-chromosomen van vrouwen: twee in één
	Erasmus MC verkoopt Bioinformatica-onderneming Crosslinks
	Afspraken rond medisch beroepsgeheim vastgelegd in convenant
	Gezond zwanger in Erasmus MC
	Naar een betere levensverwachting van sikkelcelpatiënten
	Effect glucosamine bij heupartrose onbewezen
	Erasmus MC helpt bij optimaliseren zorg voor bloedkankerpatiënten op Curaçao
Mei 2008	Voorspellingsmodel geeft beter zicht op zwangerschapskansen
	Hoger risico op aangeboren hartafwijking door genvariatie in combinatie met medicijngebruik en lage vitamine B3 inname
	Behandeling fragiele X syndroom bij muizen hoopgevend
	TomTom in het hart
	Koninklijke onderscheiding voor drs. Friederike Hakvoort-Cammel
Augustus 2008	DNA voorspelt Europese regio van afkomst
	Ernstig zieke patiënt roept overheid op verantwoordelijkheid te nemen
	Opname HPV vaccin in vaccinatieprogramma te vroeg
November 2008	Patiënten zitten weer lekker
	Handhygiëne in ziekenhuizen goed te verbeteren
	'Dag van de stralende beroepen' in Erasmus MC
	Prinses Maxima opent nieuw onderzoekscentrum Generation R
	Erasmus MC bouwt voor onderwijs
	Erasmus MC ontvangt kwaliteitskeurmerk NIAZ
	Ontdekking gen werpt nieuw licht op MS
	Geavanceerde CT-scan op Spoedeisende Hulp Erasmus MC
	Aanpak hepatitis in Nederland loopt achter
	Erfelijke cholesterolpatiënten onmiddellijk behandelen
	Erasmus MC en RIAGG Rijnmond tekenen voor samenwerking
	Psychologische factoren geen oorzaak van Complex Regionaal Pijn Syndroom
	Peuters lager opgeleiden thuis veiliger
	Veiliger behandeling voor hartritmestoornissen
	Lancering Technion Society of the Netherlands in Erasmus MC
	Start bouw geboortecentrum Sophia
	Mogelijke aanjager auto-immuunziekten gevonden
	Derde Josephine Nefkens Prijs voor Kankeronderzoek
	Jeuk! Diagnostiek en behandeling
	Prof. Hans Clevers receives Josephine Nefkens Prize for Cancer Research 2008

In figuur 10 is voor alle onderzoeksjaren gezamenlijk te zien hoeveel nieuwsberichten inhoudelijk verband houden met een door het Erasmus MC uitgezonden persbericht.

Verreweg het grootste deel van alle relevante nieuwsberichten vertoont geen enkel inhoudelijk verband met een persbericht van het Erasmus MC. Ongeveer één op iedere zes nieuwsberichten vertoont inhoudelijk wel verband met een persbericht van het Erasmus MC.

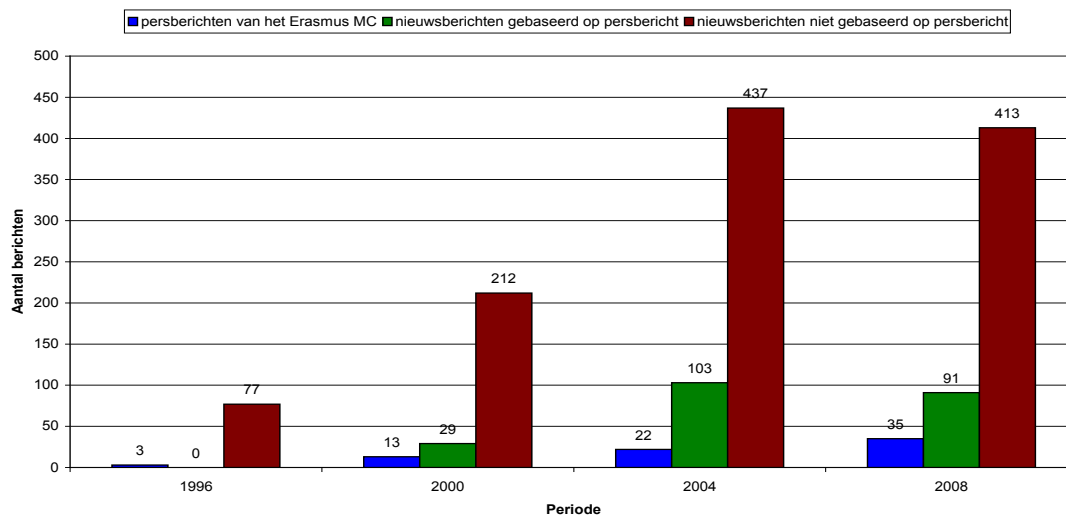
Figuur 10: Nieuwsberichten die een inhoudelijk verband vertonen met een door het Erasmus MC uitgezonden persbericht in de periode 1996-2008

Nieuwsberichten die een inhoudelijk vertonen met een door het Erasmus MC uitgezonden persbericht in de periode 1996-2008

Figuur 11 toont het aantal nieuwsberichten dat qua inhoud wel of geen verband vertoont met een persbericht van het Erasmus MC per onderzocht jaar.

Figuur 11: Aantal persberichten uitgezonden door het Erasmus MC t.o.v. aantal nieuwsberichten over het Erasmus wel/niet gebaseerd op een persbericht over de periode 1996-2008

Wat direct opvalt, is dat in 1996 geen enkel nieuwsbericht inhoudelijk verband vertoont met een persbericht van het Erasmus MC. Pas vanaf 2000 is bij een aantal nieuwsberichten een inhoudelijk verband met een persbericht zichtbaar.

In figuur 11 is ook duidelijk te zien dat het aantal door het Erasmus MC uitgezonden persberichten in de loop der jaren steeds is toegenomen. Het aantal nieuwsberichten dat inhoudelijk verband houdt met een persbericht lijkt echter geen gelijke tred te houden met de stijging van het aantal persberichten, maar lijkt meer in verhouding tot de stijging van het totaal aantal relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC.

Tabel 5: Inhoudelijke verbanden tussen persberichten en nieuwsberichten

		persberichten van het Erasmus MC	nieuwsberichten gebaseerd op persbericht	nieuwsberichten niet gebaseerd op persbericht	%
1996	feb	0	0	11	0,0%
	mei	2	0	19	0,0%
	aug	0	0	9	0,0%
	nov	1	0	38	0,0%
2000	feb	3	3	63	4,5%
	mei	6	5	44	10,2%
	aug	1	0	48	0,0%
	nov	3	21	57	26,9%
2004	feb	2	11	84	11,6%
	mei	7	40	140	22,2%
	aug	5	52	117	30,8%
	nov	8	0	96	0,0%
2008	feb	7	16	122	11,6%
	mei	5	3	90	3,2%
	aug	3	28	111	20,1%
	nov	20	44	90	32,8%

Tabel 5 is een overzicht van het inhoudelijke verband tussen de relevante nieuwsberichten en de uitgezonden persberichten door het Erasmus MC per onderzoeksmaand. In deze tabel is ook het percentage aangegeven van het aantal nieuwsberichten dat een inhoudelijk verband heeft met een persbericht.

Bij de beschouwing van tabel 5 vallen diverse zaken op. Hoewel het op basis van figuur 11 leek alsof er sprake was van een redelijk gelijkmatige stijging van het aantal nieuwsberichten dat gebaseerd is op een persbericht, blijkt uit tabel 5 dat dit niet het geval is.

Er zijn drie maanden waarin het aantal nieuwsberichten dat gebaseerd is op een persbericht opvallend hoog is. Dit zijn de maanden november 2000, augustus 2004 en november 2008. In deze maanden zijn percentages ruim anderhalf keer zo hoog als gemiddeld.

Het merendeel van de nieuwsberichten in november 2000, die op een persbericht van het Erasmus MC zijn gebaseerd, gaat over de ontwikkeling van een nieuw gebouw voor het Erasmus MC (persbericht: Minister Borst geeft startsein voor ontwikkeling nieuwbouw van Rotterdam Academisch ziekenhuis).

Slechts een enkele van de 21 berichten gaat over een van de andere persberichten.

In augustus 2004 zijn er maar liefst 52 nieuwsberichten verschenen, die gebaseerd zijn op een persbericht van het Erasmus MC. Een groot deel daarvan (34 berichten) is gebaseerd op een persbericht over terminale sedatie in Nederland (persbericht: Terminale sedatie in Nederland relatief vaak toegepast). Nog eens 17 berichten verwijzen naar een persbericht over de ontdekking van 120 nieuwe genen die al dan niet belangrijk zijn voor het aanslaan van de behandeling van leukemie bij kinderen (persbericht: Gezamenlijk onderzoek identificeert ruim 120 nieuwe genen). Beide persberichten zijn blijikbaar door veel verschillende dag- en weekbladen opgepikt en beschreven.

In de maand november 2008 zijn ook relatief veel nieuwsberichten verschenen, die gebaseerd zijn op een persbericht van het Erasmus MC. In die maand zijn relatief ook zeer veel persberichten uitgezonden, dus is het niet verwonderlijk dat er ook meer nieuwsberichten zijn die inhoudelijk overeenkomen met een persbericht. Er zijn verschillende onderwerpen aan te wijzen, waar relatief veel nieuwsberichten over zijn verschenen. Zo is er een persbericht verschenen over de ontdekking van een nieuw gen dat betrokken is bij de ontwikkeling van de ziekte multiple sclerose (persbericht: Ontdekking gen werpt nieuw licht op MS). Over dit nieuws zijn 14 nieuwsberichten verschenen in november 2008. Ook een persbericht over het feit dat peuters veiliger zijn in huis bij laagopgeleide ouders (persbericht: Peuters lager opgeleiden thuis veiliger) heeft een relatief hoog aantal nieuwsberichten gegenereerd (8 nieuwsberichten). En de bekendmaking dat prinses Máxima het nieuwe onderzoekscentrum van Generation R zal openen (persbericht: Prinses Maxima opent nieuw onderzoekscentrum Generation R) heeft ook veel media-aandacht gekregen (7 nieuwsberichten in november 2008). Andere persberichten hebben tot minder nieuwsberichten geleid, maar doordat er relatief veel persberichten zijn verschenen in november 2008, zijn er ook relatief veel nieuwsberichten aan te merken, die zijn gebaseerd op een persbericht.

In heel 1996, februari en augustus 2000, november 2004 en mei 2008 zijn daarentegen relatief weinig nieuwsberichten verschenen die inhoudelijk verband hebben met een persbericht. In 1996 zijn ook slechts enkele persberichten uitgezonden door het Erasmus MC, dus dat verklaart waarom er slechts weinig nieuwsberichten zijn verschenen die gebaseerd zijn op een persbericht. Datzelfde geldt voor de maanden februari en augustus 2000.

In de maand november 2004 zijn acht persberichten uitgezonden door het Erasmus MC, maar zijn geen nieuwsberichten verschenen die inhoudelijk enig verband vertonen met een van deze persberichten. Hiervoor is geen direct aanwijsbare verklaring te geven. Wellicht is de verklaring hiervoor te vinden met behulp van een inhoudelijke analyse van de persberichten in die maand. In dit onderzoek is hier echter niet naar gekeken.

Ook voor het geringe aantal nieuwsberichten dat inhoudelijk verband vertoont met een persbericht van het Erasmus MC in de maand mei 2008 is geen verklaring voorhanden. Voor deze maand geldt ook dat een inhoudelijke analyse van de persberichten wellicht meer duidelijkheid hieromtrent kan verschaffen.

Verder in dit onderzoek is wel aandacht besteed aan de criteria die kunnen hebben geleid tot selectie van bepaald nieuws. Dit kan een duidelijker beeld scheppen van de factoren die van invloed zijn op de

---

nieuwsselectie van dag- en weekbladen.

Conclusie

Het grootste deel van alle relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC vertoont geen inhoudelijk verband met een persbericht van het Erasmus MC. Over de gehele onderzoeksperiode is gemiddeld ongeveer één op iedere zes nieuwsberichten wel geschreven naar aanleiding van een persbericht.

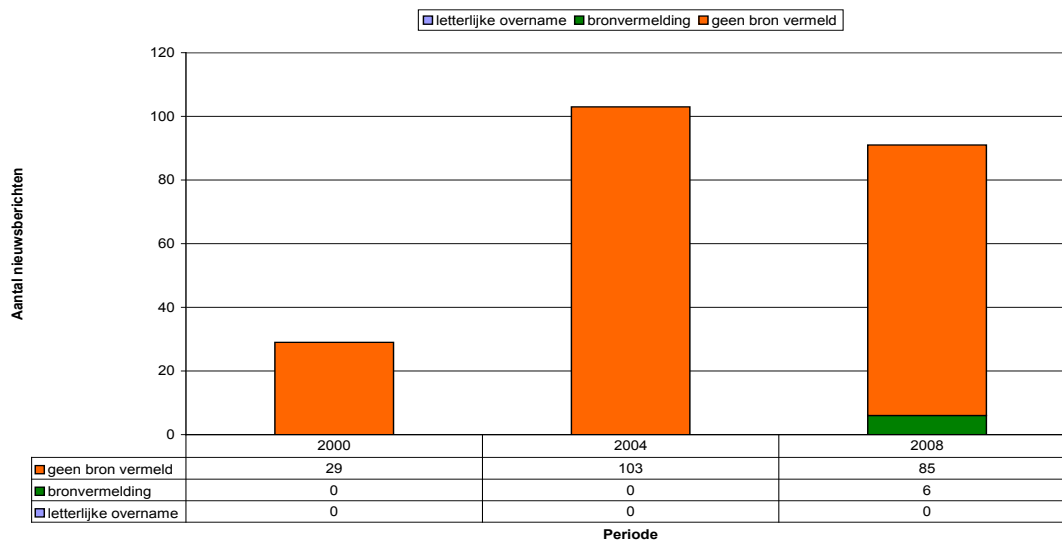
Tussen 1996 en 2008 is er wel een stijging zichtbaar voor wat betreft de conversie van persberichten van het Erasmus MC naar nieuwsberichten in dag- en weekbladen.

Er zijn tevens verschillende periodes waarin er relatief veel nieuwsberichten zijn gepubliceerd die een inhoudelijk verband vertonen met een persbericht van het Erasmus MC. In een latere fase van dit onderzoek wordt nader ingegaan op mogelijke redenen om over een aantal persberichten een nieuwsbericht te publiceren.

4.2.2 Brongebruik

Volledigheidshalve is onderzocht in hoeverre in nieuwsberichten die zijn gebaseerd op een persbericht van het Erasmus MC, vermeld is dat de inhoud (gedeeltelijk) is overgenomen van een persbericht. Uit figuur 12 blijkt dat er in geen enkel geval sprake is van een letterlijke overname van het persbericht (met bronvermelding). In slechts zes gevallen (allen in 2008) is er sprake van een vermelding van een persbericht van het Erasmus MC als bron. In alle andere gevallen wordt geen bron vermeld.

Figuur 12: Brongebruik in nieuwsberichten over het Erasmus MC (gebaseerd op een persbericht)

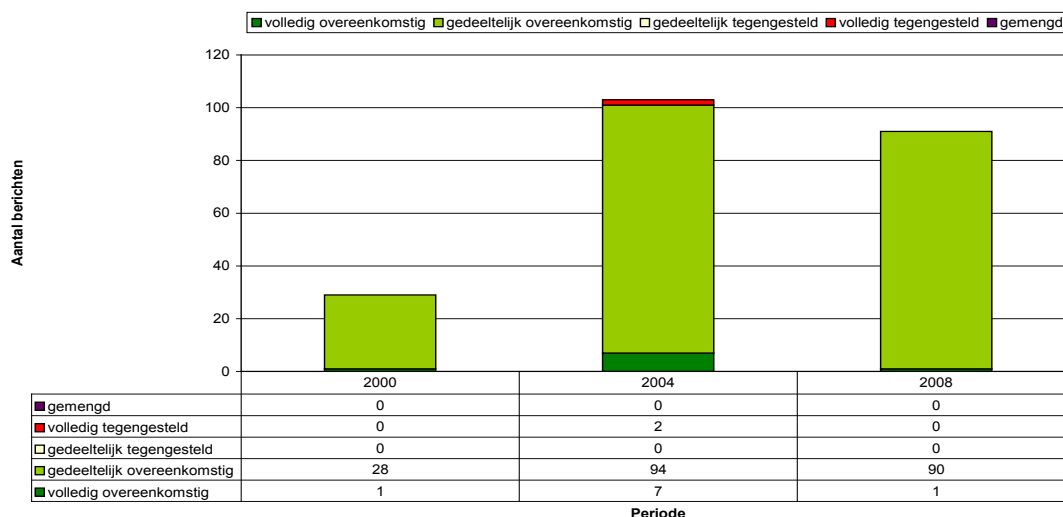

4.2.3 Inhoudelijke overeenkomst

Van alle nieuwsberichten die inhoudelijk verband vertonen met een persbericht van het Erasmus is onderzocht in welke mate deze berichten met elkaar overeenkomen.

In figuur 13 is de mate van inhoudelijk verband tussen de nieuwsberichten en persberichten grafisch weergegeven. In 1996 zijn er geen nieuwsberichten verschenen die zijn gebaseerd op een persbericht van het Erasmus MC. Om die reden is 1996 niet in de figuur opgenomen.

Figuur 13: Inhoudelijke overeenkomst tussen nieuwsberichten over het Erasmus MC (gebaseerd op een persbericht) en door het Erasmus MC uitgezonden persberichten per onderzoeksjaar in de periode 1996-2008

Uit figuur 13 blijkt overduidelijk dat vrijwel al deze nieuwsberichten inhoudelijk gedeeltelijk overeenkomen met een persbericht van het Erasmus MC. Dat wil zeggen dat de inhoud van het nieuwsbericht en het persbericht grotendeels overeenkomen en dat de strekking van beide berichten gelijk is, maar dat er ook een lichte afwijking ten opzichte van de informatie in het persbericht is. In veel van deze nieuwsberichten wordt nog kort wat extra aanvullende informatie over het onderwerp gegeven. Deze informatie is dan niet afkomstig uit het persbericht van het Erasmus MC, maar uit een andere (al dan niet genoemde) bron.

Slechts twee nieuwsberichten zijn inhoudelijk volledig anders dan het bijbehorende persbericht van het Erasmus MC. Eén bericht (Controverse over vitamine D deficiëntie beëindigd) gaat over de controverse die eerder was ontstaan over de behandeling van vitamine D deficiëntie in het Erasmus MC. In het persbericht wordt gemeld dat het Erasmus MC verantwoord heeft gehandeld, terwijl in het nieuwsbericht juist het tegenovergestelde wordt beweerd.

Het tweede volledig tegengestelde nieuwsbericht gaat over de transplantatie van een levende lever die in het Erasmus MC heeft plaatsgevonden. In het persbericht claimt het Erasmus MC dat het ziekenhuis als eerste een levende lever heeft getransplanteerd, terwijl dit in het nieuwsbericht over hetzelfde onderwerp wordt tegengesproken.

Afgezien van deze twee afzonderlijke gevallen, zijn er geen nieuwsberichten die inhoudelijk (geheel of gedeeltelijk) tegenstrijdig zijn met een persbericht van het Erasmus MC.

Conclusie

Nieuwsberichten die zijn gebaseerd op een persbericht van het Erasmus MC, presenteren nagenoeg zonder uitzondering vrijwel dezelfde inhoud als het persbericht.

In eerste instantie kan wellicht worden gedacht dat dit een logisch verschijnsel is. De grote inhoudelijke overeenkomsten tussen de persberichten van het Erasmus MC en de nieuwsberichten in dag- en weekbladen is echter wel degelijk opvallend. De meest voor de hand liggende verklaring hiervoor is dat de media (een deel van) de informatie die door het Erasmus wordt verstrekt zonder veel wijzigingen of kanttekeningen overnemen. Dit impliceert dat het Erasmus MC door middel van het verspreiden van persberichten invloed kan uitoefenen op de inhoud van de berichtgeving over het Erasmus MC.

4.2.4 Focus/teneur

Tabel 6 is een kruistabel waarin de teneur van alle relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC in de periode 1996-2008 is afgezet tegen de focus in die berichten.

Tabel 6: focus * teneur Crosstabulation

			teneur				Total
			Positief	Negatief	Neutraal	Gemengd	Positief
focus	Primair	Count	179	17	117	15	328
		% within focus	54,6%	5,2%	35,7%	4,6%	100,0%
		% within teneur	53,4%	43,6%	12,2%	57,7%	24,1%
	Secundair	Count	93	10	214	9	326
		% within focus	28,5%	3,1%	65,6%	2,8%	100,0%
		% within teneur	27,8%	25,6%	22,2%	34,6%	23,9%
	Plaatsaanduiding	Count	24	6	384	0	414
		% within focus	5,8%	1,4%	92,8%	,0%	100,0%
		% within teneur	7,2%	15,4%	39,9%	,0%	30,4%
Anders	Count	39	6	247	2	294	
	% within focus	13,3%	2,0%	84,0%	,7%	100,0%	
	% within teneur	11,6%	15,4%	25,7%	7,7%	21,6%	
Total	Count	335	39	962	26	1362	
	% within focus	24,6%	2,9%	70,6%	1,9%	100,0%	
	% within teneur	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Op basis van de gegevens in deze tabel kunnen verschillende constatering worden gedaan over het verband tussen de focus van een nieuwsbericht over het Erasmus MC en de teneur van dat bericht.

Ten eerste blijkt uit tabel 6 dat nieuwsberichten waarin het Erasmus MC de primaire focus is, een veel positievere teneur hebben dan andere nieuwsberichten. In 54,6% van alle nieuwsberichten waarin het Erasmus MC de primaire focus is, is de teneur van het bericht positief.

Ten tweede blijkt dit ook het geval te zijn voor wat betreft de negatieve nieuwsberichten. In 5,2% van de nieuwsberichten waarin het Erasmus MC de primaire focus is, is de teneur negatief. Dit is ruim hoger dan het gemiddelde aantal negatieve berichten op alle nieuwsberichten, ongeacht de focus.

Ten derde geldt hetzelfde voor de gemengde nieuwsberichten. De categorie nieuwsberichten met een gemengde teneur is in de categorie nieuwsberichten waarin het Erasmus MC de primaire focus is, het grootst.

Ten vierde hebben berichten waarin het Erasmus MC slechts wordt genoemd als plaatsaanduiding of waarin het Erasmus MC in een ander verband wordt genoemd, veel vaker een neutrale teneur. Liefst 92,3% van de nieuwsberichten waarin het Erasmus MC als plaatsaanduiding wordt genoemd is neutraal en 84% van de nieuwsberichten waarin het Erasmus MC in een ander verband wordt genoemd.

Conclusies

Op basis van de hierboven gepresenteerde gegevens kunnen diverse conclusies worden getrokken.

Er is een duidelijk positief verband tussen de focus van een nieuwsbericht en de teneur van het nieuwsbericht. Dit geldt met name voor nieuwsberichten waarin het Erasmus MC de primaire focus is. Als dat het geval is, dan is de kans aanzienlijk groter dat de teneur van het nieuwsbericht positief, negatief of gemengd is en is de kans aanzienlijk kleiner dat de teneur neutraal is.

Wanneer het Erasmus MC in een nieuwsbericht als plaatsaanduiding wordt genoemd of in een ander verband wordt genoemd, is de kans zeer groot dat de teneur van dat nieuwsbericht neutraal is.

4.2.5 Bron/teneur

Ook is het verband tussen het gebruik van bronnen bij het Erasmus MC voor nieuwsberichten en de teneur van die berichten onderzocht.

In tabel 7 zijn de eventuele verbanden inzichtelijk gemaakt. Deze gegevens leiden tot een aantal opvallende constatering.

Tabel 7: bron * teneur Crosstabulation

			teneur				Total
			Positief	Negatief	Neutraal	Gemengd	Positief
bron	Direct geciteerd	Count	133	11	176	13	333
		% within bron	39,9%	3,3%	52,9%	3,9%	100,0%
		% within teneur	39,7%	28,2%	18,3%	50,0%	24,4%
	Indirect geciteerd	Count	27	3	78	4	112
		% within bron	24,1%	2,7%	69,6%	3,6%	100,0%
		% within teneur	8,1%	7,7%	8,1%	15,4%	8,2%
	Alleen naar verwezen	Count	42	4	66	1	113
		% within bron	37,2%	3,5%	58,4%	,9%	100,0%
		% within teneur	12,5%	10,3%	6,9%	3,8%	8,3%
	Anders	Count	5	0	3	1	9
		% within bron	55,6%	,0%	33,3%	11,1%	100,0%
		% within teneur	1,5%	,0%	,3%	3,8%	,7%
Geen	Count	128	21	639	7	795	
	% within bron	16,1%	2,6%	80,4%	,9%	100,0%	
	% within teneur	38,2%	53,8%	66,4%	26,9%	58,4%	
Total	Count	335	39	962	26	1362	
	% within bron	24,6%	2,9%	70,6%	1,9%	100,0%	
	% within teneur	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Het is duidelijk dat nieuwsberichten waarin een bron bij het Erasmus MC direct wordt geciteerd, in relatief veel gevallen een positieve teneur hebben. Tegelijkertijd is het opvallend dat nieuwsberichten waarin alleen naar het Erasmus MC wordt verwezen of waarin op een andere manier een verwijzing naar het Erasmus MC is opgenomen ook relatief vaak een positieve teneur hebben.

Verder blijkt uit tabel 7 dat de meeste nieuwsberichten waarin niet wordt verwezen naar een bron bij het Erasmus MC een neutrale teneur hebben.

Conclusies

Nieuwsberichten waarin een bron bij het Erasmus MC direct wordt geciteerd, zijn relatief vaak positief van teneur. Nieuwsberichten waarin niet wordt verwezen naar een bron bij het Erasmus MC, hebben in vrijwel alle gevallen een neutrale teneur.

4.2.6 Persbericht/teneur

In tabel 8 is te zien hoeveel van de relevante nieuwsberichten inhoudelijk verband vertoont met een persbericht.

Tabel 8: persbericht * teneur Crosstabulation

			teneur				Total
			Positief	Negatief	Neutraal	Gemengd	Positief
persbericht	Ja	Count	111	5	100	7	223
		% within persbericht	49,8%	2,2%	44,8%	3,1%	100,0%
		% within teneur	33,1%	12,8%	10,4%	26,9%	16,4%
	Nee	Count	224	34	862	19	1139
		% within persbericht	19,7%	3,0%	75,7%	1,7%	100,0%
		% within teneur	66,9%	87,2%	89,6%	73,1%	83,6%
Total	Count	335	39	962	26	1362	
	% within persbericht	24,6%	2,9%	70,6%	1,9%	100,0%	
	% within teneur	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%	

Bestudering van de tabel leidt tot de conclusie dat het percentage positieve berichten over het Erasmus MC aanzienlijk hoger is bij de nieuwsberichten die inhoudelijk verband vertonen met een persbericht van het Erasmus MC dan bij de nieuwsberichten die geen inhoudelijk verband hebben met een persbericht. Aangezien het aantal neutrale berichten juist relatief laag is, kan ook daartussen een verband worden verondersteld.

Verder kan op basis van de gegevens in tabel 8 worden geconstateerd dat nieuwsberichten die niet gebaseerd zijn op een persbericht van het Erasmus MC, vaker een neutrale teneur hebben.

Conclusies

Er is een duidelijk en opvallend positief verband tussen nieuwsberichten die gebaseerd zijn op een persbericht van het Erasmus MC en nieuwsberichten met een positieve teneur.

4.2.7 Nieuwsselectiecriteria

In dit onderzoek is uitgebreid aandacht besteed aan het aantal nieuwsberichten over het Erasmus MC en aan de aard van deze berichtgeving. Tevens is onderzocht in hoeverre er verbanden kunnen worden aangetoond tussen door het Erasmus MC uitgezonden persberichten en het aantal en de aard van de nieuwsberichten.

In de centrale vraagstelling van dit onderzoek is echter ook aandacht besteed aan hoe het Erasmus MC eventueel invloed kan uitoefenen op het aantal en de aard van de nieuwsberichten in dag- en weekbladen. Hiertoe dient ook te worden onderzocht welke criteria worden gehanteerd bij de selectie van nieuws.

Uit de eerder gepresenteerde gegevens is gebleken dat er een positief verband is tussen nieuwsberichten die gebaseerd zijn op een persbericht van het Erasmus MC en nieuwsberichten met een positieve tenor ten opzichte van het Erasmus MC. Dat leidt tot de conclusie dat het voordelig is voor het Erasmus MC als meer nieuwsberichten zijn gebaseerd op de inhoud van een persbericht. De vraag die daarop kan worden gesteld, is hoe kan worden bereikt dat dag- en weekbladen (onderwerpen van) persberichten van het Erasmus MC oppakken en er nieuwsberichten over publiceren. Om die vraag te kunnen beantwoorden, moet worden onderzocht welke criteria een rol spelen bij de selectie van nieuws.

Hiertoe kunnen de nieuwsselectiecriteria van Galtung en Ruge en de nieuwsselectiecriteria van Harcup en O'Neill worden gebruikt.

In de totale onderzoeksperiode zijn er 34 persberichten, die zijn uitgezonden door het Erasmus MC, gebruikt als bron voor 223 nieuwsberichten in dag- en weekbladen over dezelfde onderwerpen. Voor elk van deze 34 persberichten is een scorelijst ingevuld, waarop is aangegeven welke criteria (mogelijk) een rol hebben gespeeld bij de selectie van die onderwerpen om een nieuwsbericht over te publiceren. Op de scorelijst die voor elk persbericht is ingevuld, is onderscheid gemaakt tussen de nieuwsselectiecriteria van Galtung en Ruge en de criteria van Harcup en O'Neill. Zodoende komen de eventuele verschillen tussen de theorieën van beide onderzoeksduo's duidelijk naar voren bij het analyseren van de onderzoeksresultaten. Bovendien ontstaat op die manier een zo volledig mogelijk beeld van de criteria die een rol spelen bij de selectie van nieuws.

De omvang en mogelijkheden van dit onderzoek hadden helaas echter ook enkele beperkingen. Hierdoor was het niet mogelijk om alle factoren op de scorelijst even zorgvuldig te toetsen.

Voor het onderzoeken van de factoren Herhaling / continuïteit en Evenwicht / samenhang van Galtung en Ruge en de factoren Follow-up en Nieuwsagenda van Harcup en O'Neill is het nodig om meer onderzoeksgegevens te verzamelen dan voor dit onderzoek is gedaan. Daarom zijn deze criteria in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten.

Tabel 11 toont een overzicht van alle persberichten over onderwerpen waarover één of meerdere nieuwsberichten zijn gepubliceerd. Achter ieder persbericht staat vermeld hoeveel nieuwsberichten er over datzelfde onderwerp zijn gepubliceerd.

Tabel 11: Aantal nieuwsberichten per persbericht van het Erasmus MC

#	Titel	Nieuwsberichten
P1	Nieuwe behandeling levertumoren met laser succesvol	3
P2	Academisch Ziekenhuis Rotterdam bevestigt opname oudminister Van Mierlo	5
P3	Minister Borst geeft startsein voor ontwikkeling nieuwbouw van Academisch Ziekenhuis Rotterdam	15
P4	Europese cardiologen te laks ten aanzien van hartpatiënten die blijven roken	7
P5	Controverse over vitamine D deficiëntie beëindigd	1
P6	Magneetnavigatie in Erasmus MC betekent doorbraak in hartbehandelingen	8
P7	Transplantatie levende lever in Erasmus MC	28
P8	Eerste vooraf exact geoefende halsslagering in Erasmus MC	1
P9	Aminozaur risicofactor voor osteoporose	8
P10	Bloedafwijking speelt rol bij depressie	2
P11	Erasmus MC – Sophia biedt objectieve beoordeling pijn bij ernstig verstandelijk gehandicapte kinderen	1
P12	Gezamenlijk onderzoek identificeert ruim 120 nieuwe genen	17
P13	Terminale sedatie in Nederland relatief vaak toegepast	35
P14	Effect glucosamine bij heupartrose onbewezen	4
P15	Gezond zwanger in Erasmus MC	1
P16	Naar een betere levensverwachting van sikkcelpatiënten	5
P17	Afspraken rond medisch beroepsgeheim vastgelegd in convenant	5
P18	Erasmus MC en Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond sluiten uniek convenant	1
P19	Koninklijke onderscheiding voor drs. Frederike Hakvoort-Cammel	1
P20	TomTom in het hart	4
P21	Opname HPV vaccin in vaccinatieprogramma te vroeg	8
P22	DNA voorspelt Europese regio van afkomst	18
P23	Erasmus MC en RIAGG Rijnmond tekenen voor samenwerking	1
P24	Peuters lager opgeleiden thuis veiliger	7
P25	Aanpak hepatitis in Nederland loopt achter	6
P26	Ontdekking gen werpt nieuw licht op MS	14
P27	Erasmus MC bouwt voor onderwijs	2
P28	Erfelijke cholesterolpatiënten onmiddellijk behandelen	1
P29	Prinses Maxima opent nieuw onderzoekscentrum Generation R	7
P30	Geavanceerde CT-scan op Spoedeisende Hulp Erasmus MC	2
P31	'Dag van de stralende beroepen' in Erasmus MC	1
P32	Derde Josephine Nefkens Prijs voor Kankeronderzoek	1
P33	Jeuk! Diagnostiek en behandeling	1
P34	Handhygiëne in ziekenhuizen goed te verbeteren	2

Bij het bekijken van deze tabel valt op dat een aantal persberichten relatief zeer veel nieuwsberichten heeft gegenereerd.

In de tabellen 12 en 13 is inzichtelijk gemaakt welke nieuwsselectiecriteria kunnen worden herkend in de persberichten.

Op basis van deze gegevens wordt duidelijk welke persberichten veel media-aandacht hebben gegenereerd en welke factoren daarbij een rol (kunnen) hebben gespeeld.

Tabel 13: Nieuwsselectiecriteria Harcup & O'Neill in door het Erasmus MC uitgezonden persberichten

#	Harcup & O'Neill									
	F1	F2	F3	F4	F5	F6	F7	F8	F9	F10
	13	2	0	3	2	12	19	26		
1						x		x		
2	x	x								
3	x									
4							x	x		
5	x						x	x		
6						x	x	x		
7						x		x		
8						x	x	x		
9							x	x		
10							x	x		
11	x					x		x		
12						x	x	x		
13							x	x		
14				x				x		
15	x					x				
16	x						x	x		
17	x					x	x	x		
18	x					x	x	x		
19	x					x				
20								x		
21							x	x		
22								x		
23	x					x	x	x		
24				x			x	x		
25	x				x		x	x		
26	x			x		x	x	x		
27	x									
28							x	x		
29		x								
30							x	x		
31							x	x		
32							x	x		
33								x		
34					x					

Een persbericht over terminale sedatie heeft verreweg het meeste media-aandacht veroorzaakt. Terminale sedatie houdt in dat een patiënt middelen krijgt toegediend waardoor hij in sedatie of coma wordt gebracht, waarna geen voeding of vocht meer wordt toegediend aan de patiënt. Het resultaat van deze behandeling is dat de patiënt na relatief korte tijd komt te overlijden. Het persbericht dat het Erasmus MC over dit terminale sedatie heeft verspreid, is zeer duidelijk. In het bericht wordt gemeld dat terminale sedatie in Nederland relatief vaak wordt toegepast. Dit maakt ook dat het signaal sterk is en dat de betekenis of relevantie van het nieuws groot is.

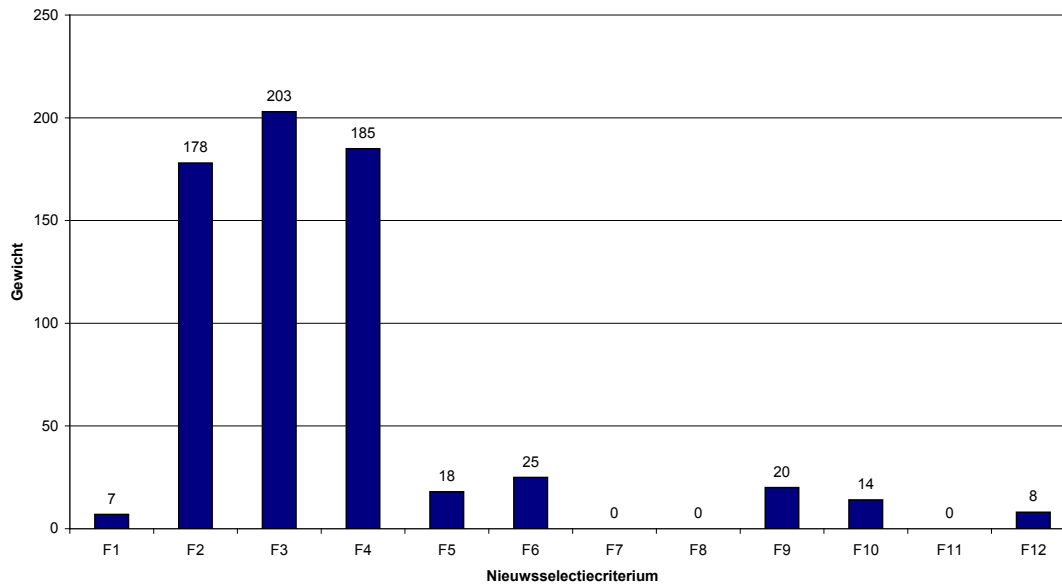
Het nieuws over de transplantatie van een levende lever in het Erasmus MC heeft ook veel media-aandacht gekregen. Voor het persbericht over dit onderwerp geldt eigenlijk hetzelfde als voor het persbericht over terminale sedatie. De informatie in het persbericht is duidelijk, niet voor verschillende interpretaties vatbaar en het betreft een belangrijke ontwikkeling op het gebied van

---

levertransplantaties, waardoor het nieuws betekenisvol en relevant genoemd kan worden. Andere persberichten die op relatief grote schaal zijn gebruikt door de media, betreffen onder andere de start van de nieuwbouw van het Erasmus MC (waarvoor minister Borst het startsein heeft gegeven), de ontdekking van 120 nieuwe genen, de ontdekking van een gen dat (mede)verantwoordelijk is voor de ontwikkeling van de ziekte multiple sclerose en de ontdekking dat op basis van het menselijk DNA de afkomst van een persoon betrekkelijk duidelijk is af te lezen. Hoewel er diverse factoren zijn die bij deze nieuwsonderwerpen een rol kunnen hebben gespeeld om de verspreiding van het nieuws te bespoedigen, komen de eerder genoemde criteria ook in deze berichten veelvuldig terug. Verschillende persberichten die door het Erasmus MC zijn uitgezonden, zijn nauwelijks opgepikt door de media. Het zou logisch zijn om te veronderstellen dat deze berichten wellicht andere kenmerken hebben dan de persberichten die wel vaak worden gebruikt. Uit de bovenstaande tabellen blijkt dit gegeven echter niet duidelijk. Ook in persberichten die relatief weinig nieuwsberichten hebben gegenereerd, zijn de meest voorkomende selectiecriteria te herkennen. In een enkel bericht (zoals het eerder genoemde bericht over de start van de nieuwbouw van het Erasmus MC) zijn zelfs maar een of enkele nieuwsselectiecriteria te herkennen. Toch heeft dit bericht veel media-aandacht gegenereerd. Er lijkt dus toch nog een andere reden te moeten zijn, waardoor sommige persberichten geen (uitgebreide) media-aandacht krijgen. Wellicht is de manier waarop het persbericht is geschreven hierop van invloed. Hiernaar is echter geen onderzoek gedaan, dus dit is niet met zekerheid vast te stellen. Wel is dit als suggestie voor vervolgonderzoek opgenomen.

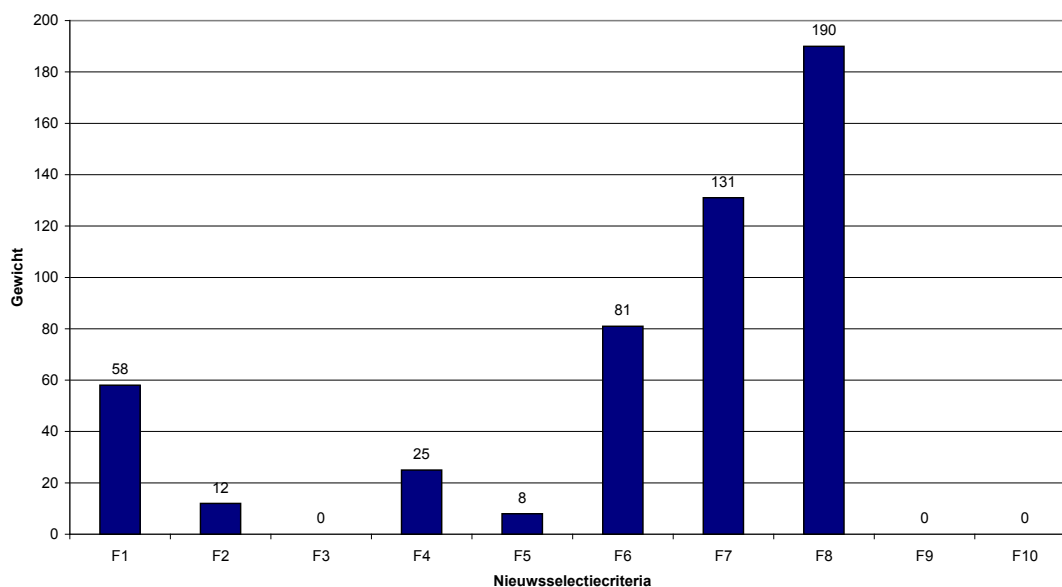
Het vermoeden bestaat in ieder geval dat een aantal nieuwsselectiecriteria vaker toepasbaar is op nieuwsberichten over het Erasmus MC dan andere nieuwsselectiecriteria. Om dit verder te onderzoeken, is een overzicht gemaakt waaruit duidelijk blijkt welke selectiecriteria het meeste voorkomen en het meeste nieuws genereren. Hiervoor is gekeken naar het aantal keer dat een nieuwsselectie criterium in een persbericht is voorgekomen. Dit aantal is vervolgens vermenigvuldigd met het aantal nieuwsberichten dat naar aanleiding van dat onderwerp is geschreven, zodat aan ieder nieuwsselectie criterium een gewicht kan worden toegekend. De resultaten van deze berekeningen zijn grafisch weergegeven in de 14 en 15.

Figuur 14: Gewicht van de nieuwsselectiecriteria van Galtung & Ruge

In figuur 14 is duidelijk te zien welke nieuwsselectiecriteria van Galtung en Ruge vooral toepasbaar zijn op het nieuws over het Erasmus MC. Drie criteria zijn in vrijwel ieder persbericht te herkennen: F2 (sterkte van het signaal), F3 (duidelijkheid) en F4 (betekenis). Twee criteria zijn, zoals eerder al aangegeven, in dit onderzoek verder buiten beschouwing gelaten (F7 en F8). Criterium F11 (personificatie) bleek niet voor te komen in de nieuwsberichten over het Erasmus MC. De overige criteria komen in relatief weinig nieuwsberichten voor.

Figuur 15: Gewicht van de nieuwsselectiecriteria van Harcup & O'Neill

---

Figuur 15 laat zien hoe vaak de nieuwsselectiecriteria van Harcup en O'Neill te herkennen zijn in de persberichten van het Erasmus MC. In deze figuur valt vooral op dat F8 (relevantie) erg veel voorkomt in de berichten. Criterium F7 (omvang) komt ook veel voor. Deze twee criteria komen ongeveer overeen met een van de meest voorkomende criteria van Galtung en Ruge, namelijk F4 (betekenis). Verder is ook criterium F6 (positief nieuws) vaak terug te zien in de berichtgeving en komt ook F1 (machtelite) veel voor in de berichten.

Conclusie

Er zijn verschillende nieuwsselectiecriteria die relatief vaak blijken voor te komen in de nieuwsberichtgeving over het Erasmus MC.

De criteria 'sterkte van het signaal', 'duidelijkheid' en 'betekenis' van Galtung en Ruge zijn in vrijwel alle persberichten prominent herkenbaar. Dat wil zeggen dat het gepresenteerde nieuwsfeit bijzonder genoeg is om te vermelden, dat het nieuws niet voor meerdere interpretaties vatbaar is en dat de betekenis van het nieuws cultureel relevant is (voor veel of grote groepen mensen). Dit komt ook overeen met de meest gebruikte definitie van het begrip nieuws, zoals eerder beschreven in het theoretische hoofdstuk.

Op basis van deze constatering is het nauwelijks verrassend dat de criteria 'omvang' en 'relevantie' van Harcup en O'Neill ook vaak voorkomen in persberichten. Deze criteria komen namelijk vrijwel volledig overeen met het criterium 'betekenis' van Galtung en Ruge.

Opvallend is wel dat ook het criterium 'positief nieuws' van Harcup en O'Neill veelvuldig terugkomt in de berichtgeving, terwijl de criteria 'negatief nieuws' van zowel Galtung en Ruge als van Harcup en O'Neill nauwelijks terugkomen in de persberichten.

Een logische verklaring voor dit verschijnsel is dat de persafdeling van het Erasmus MC vooral persberichten verspreidt waarin bijzonder en betekenisvol nieuws wordt gemeld, waardoor het Erasmus MC zich positief kan profileren. Een veronderstelling die daaruit kan voortvloeien, maar die op basis van dit onderzoek niet bewezen kan worden, is dat het Erasmus MC zeer weinig tot geen persberichten verspreidt waarin het Erasmus MC negatief in het nieuws kan komen.

HOOFDSTUK 5: CONCLUSIE EN DISCUSSIE

5.1 Conclusie

Voor deze thesis is onderzocht hoe er in de periode van 1996 tot en met 2008 over het Erasmus MC is bericht in landelijke dag- en weekbladen en op welke manier het Erasmus MC invloed kan hebben op de media-aandacht.

De centrale vraagstelling is grofweg opgesplitst in twee delen. Ten eerste is onderzocht hoeveel media-aandacht er is geweest voor het Erasmus in de onderzoeksperiode en van welke aard deze media-aandacht was. Ten tweede is gekeken naar welke criteria een rol (kunnen) hebben gespeeld bij de selectie van het nieuws over het Erasmus MC. In deze fase is ook onderzocht hoe (de persafdeling van) het Erasmus hier invloed op kan uitoefenen.

Voor dit onderzoek zijn alle nieuwsberichten over het Erasmus MC in de gekozen onderzoeksperiode nauwkeurig geanalyseerd. Deze analyse heeft plaatsgevonden volgens de methode van de kwantitatieve inhoudsanalyse. Deze onderzoeksmethode is bij uitstek geschikt voor de analyse van (grote hoeveelheden) nieuwsberichten. Wanneer de verschillende stappen van deze onderzoeksmethode goed en volledig zijn gedocumenteerd, is het relatief eenvoudig om dit onderzoek te dupliceren. Hierdoor is de kwantitatieve inhoudsanalyse een betrouwbare onderzoeksmethode.

De kwantitatieve inhoudsanalyse van alle nieuwsberichten over het Erasmus MC is uitgevoerd door drie verschillende onderzoekers, waarbij ieder nieuwsbericht door minimaal twee van de drie onderzoekers is geanalyseerd. Hierdoor kan de intercodeurbetrouwbaarheid worden gegarandeerd, waardoor de onderzoeksresultaten als betrouwbaar kunnen worden aangemerkt.

Uit de inhoudsanalyse van de nieuwsberichten over het Erasmus MC is onder andere gebleken dat het aantal berichten over het Erasmus MC in de onderzoeksperiode sterk is toegenomen. Verder bleken de relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC goeddeels neutraal of positief van aard te zijn. Slechts een zeer gering percentage van de nieuwsberichten was negatief van aard. Bovendien is gevonden dat nieuwsberichten waarin het Erasmus de primaire of secundaire focus is – berichten die inhoudelijk dus het meest relevant zijn – nog vaker een positieve teneur hebben ten opzichte van het Erasmus MC. Over de gehele onderzoeksperiode is er ook een duidelijke verbetering zichtbaar voor wat betreft de manier waarop het Erasmus MC in dag- en weekbladen wordt beschreven: het Erasmus MC is tegen het eind van de onderzoeksperiode vaker de primaire of secundaire focus en er verschijnen meer positieve nieuwsberichten over het Erasmus MC dan in de beginjaren van de onderzoeksperiode. Om te onderzoeken welke criteria vooral een rol hebben gespeeld bij de selectie van nieuws over het Erasmus MC, is geanalyseerd hoeveel relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC zijn gebaseerd op een persbericht. Tevens is onderzocht in hoeverre deze nieuwsberichten inhoudelijk overeenkomen met (de strekking van) een persbericht. Ten slotte is een analyse gemaakt van de nieuwsselectiecriteria die hebben bijgedragen aan de selectie van een nieuwsbericht over het Erasmus MC.

Uit deze analyse is duidelijk gebleken dat een diverse criteria zeer belangrijk zijn voor de selectie van nieuws over het Erasmus MC. Over het algemeen kan worden gesteld dat vrijwel al het geselecteerde nieuws positief, bijzonder en onverwacht, (cultureel) relevant voor een grote groep mensen

---

en ondubbelzinnig is. Anders dan vooraf werd verwacht, bleek uit de analyse niet dat negatief nieuws relatief vaak geselecteerd wordt. Ervan uitgaande dat het Erasmus MC nauwelijks tot geen persberichten heeft verspreid die het ziekenhuis in een negatief daglicht zouden kunnen stellen en in ogenschouw nemend dat er slechts zeer weinig negatieve nieuwsberichten over het Erasmus MC zijn verschenen, is deze constatering echter niet volledig betrouwbaar.

Berichten die voldoen aan de hierboven genoemde kenmerken, maken dus een relatief grote kans of meer media-aandacht in dag- en weekbladen te genereren. Daarbij dient te worden aangemerkt dat de meeste persberichten voldoen aan deze kenmerken, maar dat lang niet alle persberichten veel nieuwsberichten in landelijke dag- en weekbladen genereren. Blijkbaar zijn er dus ook nog andere factoren die een (belangrijke) rol spelen, die niet naar voren zijn gekomen in dit onderzoek. Overigens is het ook opvallend dat het merendeel van de relevante nieuwsberichten over het Erasmus MC niet gebaseerd is op een persbericht van het Erasmus MC en hier ook geen inhoudelijk verband mee heeft. Het Erasmus MC komt echter wel prominenter en positiever in het nieuws in de berichten in dag- en weekbladen die gebaseerd zijn op een persbericht: bijna de helft van die nieuwsbericht heeft een positieve teneur ten opzichte van het Erasmus MC.

Op basis van de onderzoeksresultaten is het niet waarschijnlijk dat het Erasmus MC veel invloed kan uitoefenen op de hoeveelheid media-aandacht voor het ziekenhuis. Wel blijkt dat het verspreiden van persberichten door het Erasmus MC een positieve invloed heeft op de aard van de media-aandacht, hoewel dit uiteraard alleen geldt voor de nieuwsberichten die op een persbericht zijn gebaseerd of daarmee inhoudelijk verband houden. In nieuwsberichten die gebaseerd zijn op een persbericht is het Erasmus MC ook vaker de primaire of secundaire focus. Hiermee is dus aannemelijk gemaakt dat het Erasmus MC een zekere, hoewel beperkte, invloed heeft op met name de aard van de nieuwsberichten over het Erasmus MC.

Er is gebruik gemaakt van verschillende wetenschappelijke theorieën om dit onderzoek op te stelen. Allereerst is op basis van de wetenschappelijke literatuur voorhanden onderzocht wat nu eigenlijk de kenmerken van nieuws zijn en waaraan nieuws dat in dag- en weekbladen wordt gepubliceerd doorgaans voldoet. Tevens zijn er diverse theorieën gebruikt om te kunnen onderzoeken welke factoren van invloed zijn op het proces van nieuwsselectie. Met name de theorieën van Johan Galtung en Mari Holmboe Ruge, Tony Harcup en Deirde O'Neill (nieuwsselectie), en Robert Entman en Dietram Scheufele (framing) zijn in dit verband relevant gebleken.

De theorieën over framing en nieuwsselectie hebben de focus van dit onderzoek in belangrijke mate bepaald. Op basis van de resultaten van dit onderzoek kan worden gesteld dat er bepaalde criteria zijn die vooral belangrijk zijn voor de selectie van nieuws over het Erasmus MC. Er is echter ook gebleken dat verschillende criteria nauwelijks of zelfs helemaal niet belangrijk zijn voor wat betreft het nieuws over het Erasmus MC. Dit leidt tot de conclusie dat de theorieën over framing en nieuwsselectie weliswaar zeer nuttig zijn voor de analyse van nieuwsberichtgeving, maar dat het nodig is om kleine aanpassingen in de theorieën aan te brengen om deze meer geschikt te maken voor de analyse van bepaalde soorten nieuws (zoals in dit onderzoek medisch nieuws). In dit licht lijkt het logisch om de bestaande selectiecriteria verder onder te verdelen in subcriteria, om een specifiek beeld te kunnen

---

krijgen van factoren die met name belangrijk zijn voor de selectie van nieuws. Hierbij dient echter wel te worden aangetekend dat een dergelijke specificatie dan nodig zal zijn voor vele verschillende categorieën van nieuws, waardoor de onderzoeksresultaten wellicht te specifiek en gefragmenteerd worden en generaliseren praktisch onmogelijk zal zijn.

5.2 Discussie

5.2.1 Beperkingen van het onderzoek

Onderzoekseenheden

Voor dit onderzoek zijn alleen nieuwsberichten in landelijke dag- en weekbladen onderzocht. Alle andere media zoals televisie, radio en internet, zijn buiten beschouwing zijn gelaten. De conclusies van dit onderzoek gelden dan ook alleen voor de beeldvorming van het Erasmus MC, zoals die ontstaat als gevolg van berichtgeving in landelijke dag- en weekbladen. Er kan niet zonder meer worden aangenomen dat de conclusies van dit onderzoek blijven gelden wanneer ook andere media worden onderzocht.

Verder is in dit onderzoek van slechts een beperkt aantal nieuwsberichten onderzocht welke nieuwsselectiecriteria daarop betrekking hebben. Hier is dat beperkt gebleven tot die nieuwsberichten, die gebaseerd waren op een persbericht. Natuurlijk zou het ook zeer interessante en relevante gegevens kunnen opleveren, als van alle nieuwsberichten over het Erasmus MC de selectiecriteria zou zijn onderzocht.

Onderzoeksperiode

De gekozen onderzoeksperiode is 1996-2008. In deze periode zijn vier peiljaren (1996, 2000, 2004 en 2008) en in elk jaar vier peilmaanden (februari, mei, augustus en november) onderzocht.

De keuze voor de genoemde onderzoeksperiode en voor het onderzoeken van slechts een aantal peiljaren en -maanden in de gehele onderzoeksperiode kan als een beperking van dit onderzoek worden gezien. Vanzelfsprekend zou het onderzoek vollediger zijn geweest, wanneer alle persberichten en alle nieuwsberichten in de gehele periode zouden zijn onderzocht.

Desondanks kan worden verwacht dat de onderzoeksresultaten van een vollediger onderzoek niet sterk zouden verschillen van de hier gepresenteerde resultaten. Dit heeft te maken met het feit dat voor dit onderzoek een groot aantal nieuwsberichten is onderzocht, verspreid over de gehele onderzoeksperiode.

Onderzoeksonderwerp

Dit onderzoek is uitsluitend gericht op het Erasmus MC en het is daardoor vrijwel onmogelijk om de conclusies van dit onderzoek te generaliseren. Een vergelijkend onderzoek tussen verschillende (academische) ziekenhuizen in Nederland kan een vollediger beeld geven van de berichtgeving in landelijke gedrukte media over (academische) ziekenhuizen in het algemeen, hoewel dit geen invloed heeft op de volledigheid van dit onderzoek met betrekking tot het gekozen onderzoeksobject, namelijk het Erasmus MC.

Onderzoeksontwerp

Tevens is er in het ontwerp van dit onderzoek specifiek voor gekozen om geen receptieonderzoek

---

te doen. Dit betekent dat er niets bekend is over de interpretatie van de berichtgeving over het Erasmus MC in landelijke gedrukte media door het grote publiek. Hieruit volgt dat er geen eenduidige uitspraken kunnen worden gedaan over bijvoorbeeld de invloed van mediaberichtgeving op het imago van het Erasmus MC.

Op basis van de literatuur kan wel een realistische inschatting worden gemaakt van de mogelijke invloed van mediaberichtgeving op het imago van het Erasmus MC. Feit blijft echter dat alleen een uitvoerig receptieonderzoek op deze vraag een waarheidsgetrouw antwoord kan geven. Daarom is het receptieonderzoek in het slothoofdstuk van deze thesis ook opgenomen als suggestie voor vervolgonderzoek. Voor nu houd ik mij bij het benoemen van deze beperking.

5.2.2 Suggesties voor vervolgonderzoek

Effectiviteit van de persafdeling

In dit onderzoek is slechts beperkt aandacht besteed aan de effectiviteit van de persafdeling van het Erasmus MC. Er is onderzocht in hoeverre de nieuwsberichten over het Erasmus MC gebaseerd zijn op of als bron verwijzen naar een persbericht. Tevens is inzichtelijk gemaakt hoeveel nieuwsberichten in landelijke dag- en weekbladen er zijn verschenen naar aanleiding van eenzelfde persbericht. Op basis van deze informatie kon een inschatting worden gemaakt van de factoren die een rol spelen bij de conversie van persberichten naar nieuwsberichtgeving.

Dit onderzoek biedt echter geen volledig inzicht in de effectiviteit van de persafdeling van het Erasmus MC. Om die goed te kunnen beoordelen, is het nodig om aan meer zaken aandacht te besteden dan alleen aan de conversie van persberichten naar nieuwsberichten. Hieronder volgt een vereenvoudigd overzicht van mogelijke (deel)onderzoeken.

Totstandkoming van media-aandacht

Om een juiste inschatting te kunnen maken van de effectiviteit van een persafdeling, moet men zich natuurlijk niet beperken tot het onderzoeken van de fysieke productie van die afdeling. De taken van de persafdeling behelzen immers veel meer dan slechts het uitzenden van persberichten.

Zo kan worden aangenomen dat de persafdeling van het Erasmus MC ook (informele) contacten onderhoudt met diverse media, om hen van informatie te voorzien over belangrijk nieuws. Daarnaast doen journalisten zelf ook aan nieuwsgaring en lijkt het onwaarschijnlijk dat de persafdeling in dat proces structureel wordt overgeslagen. Bovendien kunnen journalisten (via de persafdeling) in contact worden gebracht met artsen, onderzoekers of andere medewerkers van het Erasmus MC en zo hun informatie verzamelen. Het is in dit proces vooralsnog niet geheel duidelijk of de medewerkers van het Erasmus MC direct (kunnen) worden benaderd en of zij bijvoorbeeld mediatraining hebben gekregen. Dit alles kan echter wel invloed hebben op de totstandkoming van de berichtgeving over het Erasmus MC.

Een uitgebreid onderzoek naar de precieze taken, functies en contacten van de persafdeling van het Erasmus MC in combinatie met een totaaloverzicht van alle directe en indirecte contacten van medewerkers van het Erasmus MC met diverse media kan hierover meer duidelijkheid geven.

Vergelijkend onderzoek

Het is op basis van dit onderzoek niet mogelijk om te zeggen of er in landelijke dag- en weekbladen relatief veel of relatief weinig aandacht wordt besteed aan het Erasmus MC. Er kunnen dus geen uitspraken worden gedaan over eventuele over- of onderrepresentatie van het Erasmus MC in de media. Evenzo kunnen geen conclusies worden getrokken over de wijze waarop het Erasmus MC in de media wordt geportretteerd in vergelijking tot andere ziekenhuizen.

Een vergelijkend onderzoek waarin naast het Erasmus MC ook andere (academische) ziekenhuizen worden geïncludeerd kan hierover meer duidelijkheid geven.

Er kan dan bijvoorbeeld worden onderzocht hoe een vergelijkbare ‘medische misser’ van verschillende ziekenhuizen in het nieuws wordt gebracht. Ook kan worden gekeken naar de omvang en aard van de mediaberichtgeving in het algemeen. Als dit voor meerdere ziekenhuizen wordt onderzocht, kan op basis van die gegevens ook worden gezegd welke ziekenhuizen relatief veel of weinig media-aandacht krijgen en welke ziekenhuizen relatief positief of negatief in het nieuws worden gebracht.

Woordkeuze en taalgebruik in persberichten

Een ander interessant en relevant onderzoek, zou zich kunnen richten op het analyseren van de woordkeuze en het taalgebruik in persberichten van het Erasmus MC. Het zou bijvoorbeeld zo kunnen zijn dat er bepaalde woorden zijn, die door de media en het publiek als ontoegankelijk worden gezien. Dit zou tot gevolg kunnen hebben dat die persberichten een veel minder succesvolle conversie naar nieuwsberichten kennen. Tegelijkertijd kunnen sommige signaalwoorden er wellicht voor zorgen dat een persbericht meer media-aandacht krijgt. Uit dit onderzoek zou verder kunnen blijken of de lengte van (zinnen in) het persbericht nog van invloed is op de selectie door de media. De conclusies van dit onderzoek kunnen bijzonder relevant blijken te zijn voor de persafdeling van het Erasmus MC, maar zeker ook voor andere (academische) ziekenhuizen en andere organisaties.

DANKWOORD

Deze thesis is zeker niet zonder problemen tot stand gekomen en ik heb tijdens het gehele proces dan ook regelmatig dankbaar gebruik gemaakt van de hulp en ondersteuning die mij vanuit verschillende kanten werd geboden.

In de eerste plaats ben ik Henri Beunders veel dank verschuldigd voor zijn vertrouwen in mij. Hij zag potentie in het door mij gekozen afstudeeronderwerp en was bereid mij tijdens het gehele proces te ondersteunen. Ik ben hem dankbaar voor zijn vele goede suggesties, die mij hebben geholpen om mijn onderzoek vorm te geven. Maar ik heb ook veel gehad aan zijn motiverende woorden en de schop onder mijn kont die ik nodig had om mijn masteropleiding tot een goed einde te brengen.

Chris Aalberts heeft mij gewezen op verschillende onvolkomenheden in de slotfase van het schrijfproces, waardoor ik nog een aantal zeer nuttige aanpassingen heb kunnen maken. Ik dank hem voor zijn snelle reacties en zijn scherpe commentaar, daar heb ik veel aan gehad.

Zonder de onaflatende steun van mijn lieve vriendin Mariëlle Poels had het ongetwijfeld nog veel langer geduurd voordat ik kon afstuderen. Haar aansporingen (en die van vele anderen) waren meestal niet voldoende om mij tot actie te dwingen, maar haar eigen prestaties op onderwijs- en onderzoeksgebied hebben mij zonder meer gemotiveerd om zelf ook wat te presteren.

Mijn ouders hebben mij gedurende mijn studie niet alleen financieel gul ondersteund, maar hebben wij ook op de juiste momenten ouderlijk toegesproken en daarvoor ben ik hen dankbaar, hoewel ik dat op die momenten slechts zelden heb laten merken. Ondanks mijn bij vlagen puberale gedrag hebben mijn ouders mij altijd aangesproken op mijn volwassenheid. Hun vertrouwen in mijn kunnen heeft mij vaker dan eens goed gedaan.

De aanmoedigende woorden van zo velen in mijn naaste omgeving hebben mij uiteindelijk ook de nodige duwtjes in de goede richting gegeven. Ik noem met name mijn goede vriend Wouter Jaspar (mijn 'meester' in zoveel opzichten), mijn studievriendin Suzanne van der Vlies (het leukste dat ik aan mijn studie heb overgehouden) en Sander Bus (die mij op het werk alle ruimte heeft gegeven om mijn studie voor te laten gaan).

Tot slot dank ik de mensen die persoonlijk hebben bijgedragen aan mijn thesis. Fred Balvert en David Drexhage hebben mij een onmisbare component in mijn onderzoek gegeven (het persarchief van het Erasmus MC) en mij met woord en daad ondersteund. En zonder Valentine de Jong en Yvette Mulder was het analyseren van alle nieuwsberichten nooit gelukt en nooit zo betrouwbaar geweest.

LITERATUURLIJST

Wetenschappelijke bronnen

- Bakker, P. en O. Scholten 2009. *Communicatiekaart van Nederland*. Deventer: Kluwer.
- Biltereyst, D. en Y. Peeren (eds) 2003. *Nieuws, democratie & burgerschap*. Gent: Academia Press, Universiteit van Gent.
- Boer, D. den, H. Bouwman, V. Frissen en M. Houben 1994. *Methodologie en statistiek voor communicatie-onderzoek*. Deventer: Kluwer.
- Boer, C. de en S.I. Brennecke 1999. *Media en publiek, theorieën over media-impact*. Amsterdam: Uitgeverij Boom.
- Entman, R.M. 1993. Framing: toward clarification of a fractured paradigm. In: *Journal of Communication* vol. 43, no. 4, pp. 51-58. New York: Wiley-Blackwell Publishers.
- Esser, F. 1999. 'Tabloidization' of news: a comparative analysis of Anglo-American and German press journalism. In: *European Journal of Communication*, vol. 14, no. 3, pp. 291-324. London: Sage Publishers.
- Field, A. 2005. *Discovering statistics using SPSS*. London: Sage Publishers.
- Fleiss, J.L. 1981. *Statistical methods for rates and proportions*. New York: Wiley-Blackwell Publishers.
- Ginneken, J. van. 2002. *De schepping van de wereld in het nieuws, de 101 vertekeningen die elk 1 procent verschil maken*. Alphen aan den Rijn: Kluwer.
- Galtung, J. en M.H. Ruge 1965. The structure of foreign news, the presentation of the Congo, Cuba and Cyprus crises in four Norwegian newspapers. In: *Journal of Peace Research*, vol. 2, no. 1 (1965), pp. 64-91. London: Sage Publishers.
- Hansen, A., S. Cottle, R. Negrine, C. Newbold, 1998. *Mass Communication Research Methods*, pp. 91-130. New York: New York University Press.
- Harcup, T. & D. O'Neill 2001. What is news? Galtung and Ruge revisited. In: *Journalism Studies*, vol. 2, no. 2, pp. 261-280. London: Routledge.
- Hauttekeete, L. 2004. *De tabloidisering van kranten: mythe of feit? De ontwikkeling van een meetinstrument en een onderzoek naar de tabloidisering van Vlaamse kranten*. Proefschrift: Universiteit van Gent.
- Howitt, D. en D. Cramer 2007. *Statistiek in de sociale wetenschappen*. Amsterdam: Pearson Education Uitgeverij.
- Landis, J.R. en G.G. Koch 1977. The measurement of observer agreement for categorical data. In: *Biometrics*, vol. 33, no. 1, pp. 159-174.
- Mayring, Ph., 1995. *Qualitative Inhaltsanalyse. Grundlagen und Techniken*. Weinheim: Deutscher Studien Verlag.
- McQuail, D. 2000. *McQuail's mass communication theory*. Thousand Oaks, CA: Sage Publishers
- Lieburg, M.J. van 2003. *Vijf eeuwen medisch onderwijs, onderzoek en patiëntenzorg in Rotterdam. Het Erasmus MC in historisch perspectief*. Rotterdam: Erasmus Publishing.
- Lippmann, W. 1922. *Public opinion*. New York: Hartcourt Brace and co.

-
- Neuendorf, K.A. 2002. *The content analysis guidebook*. Thousand Oaks, CA: Sage Publishers.
  - Pattyn, B. 2001. Het hellend morele draagvlak van de journalistieke deontologie. In: *De Journalist*, 5 juni 2001, pp. 14-15.
  - Plasse, J. van de 2005. *Kroniek van de Nederlandse dagblad- en opiniepers*. Amsterdam: Otto Cramwinckel Uitgever.
  - Pots, R. 2000. *Cultuur, koningen en democraten. Overheid & cultuur in Nederland*. Amsterdam: Uitgeverij SUN.
  - Scheuffele, D.A. 1999. Framing as a theory of media effects. In: *Journal of Communication*, vol. 49, no. 4, pp. 103-122. Hoboken, NJ: Wiley-Blackwell Publishers.
  - Splichal, S., A. Ferligoj en V. Batagelj, 1980. Understanding criteria of news selection in mass communication: a clustering approach. In: *Quality & Quantity*, 14 (198) pp. 605-618. Amsterdam: Elsevier Scientific Publishing Company.
  - Vasterman, P. en O. Aerden 1995. *De context van het nieuws*. Groningen: Wolters Noordhoff.
  - Vries., K. de, A. Fokkema en N. van Dijk 2008. *Schrijfwijzer FHKW*. Rotterdam: Erasmus Universiteit.

Digitale bronnen

- Commissariaat voor de media: Mediamonitor, *Ontwikkeling dagbladenmarkt (2007)*.
URL: mediamonitor.nl/content.jsp?objectid=9923 (bezocht op 5 mei 2010)
- Erasmus MC: *Historie, van Coolsingelziekenhuis tot medisch centrum*.
URL: www.erasmusmc.nl/overerasmusmc/historie (bezocht op 4 mei 2009)
- Lexis Nexis Academic NL: *krantenarchief*.
URL: academic.lexisnexis.nl/eur (bezocht op talloze data tussen februari 2009 en juni 2010)

BIJLAGEN

Onderzoek afdelingen Chirurgie en Radiologie van het AZR: NIEUWE BEHANDELING LEVERTUMOREN MET LASER SUCCESVOL

Rotterdam, 9 februari – Onderzoekers van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam (AZR) hebben een methode ontwikkeld om patiënten met levertumoren te behandelen. Hierbij wordt gebruik gemaakt van laser. Door de huid wordt een catheter tot in de tumor gebracht, waarna een laser voor volledige celdood zorgt. De behandeling is veilig, effectief en de patiënten kunnen al na één dag weer naar huis. Vorig jaar zijn al 15 patiënten in AZR-Dijkzigt met succes behandeld.

Patiënten met een primaire tumor in de lever of met uitzaaiingen van dikke- of endeldarmkanker kunnen bij een operatie baat hebben. Er wordt dan een deel van de lever verwijderd. Voor een dergelijke partiële leverresectie komt echter maar een deel van deze patiënten in aanmerking. Het is een zware operatie waar risico's aan zijn verbonden. Vaak zijn de patiënten te zwak of is het door de ligging van de tumor niet mogelijk deze volledig te verwijderen. Naast chemotherapie bestaat de mogelijkheid tot een lokale behandeling van kleine tumoren waarbij gebruik wordt gemaakt van laser. De resultaten van een dergelijke behandeling, die met ILC wordt aangeduid, zijn goed. Het nadeel is echter dat het alleen effectief is bij tumoren met een maximale doorsnede van 2,5 centimeter. Deze techniek is door onderzoekers van het AZR verbeterd en nu ook geschikt voor het behandelen van grotere tumoren.

Onderzoek

Joos Heisterkamp, wetenschappelijk onderzoeker van de afdeling Chirurgie van het AZR, heeft onderzoek gedaan naar een veilige en effectieve manier om levertumoren te behandelen.

Heisterkamp: "De bestaande ILC-behandeling heeft als nadeel dat het alleen bij kleinere tumoren effectief is en dat de weergave tijdens de ingreep nog niet optimaal is. Daardoor vraagt de behandelaar zich tijdens de interventie voordurend af, wat gebeurt er? Uit angst om gezond weefsel te beschadigen moet je daarom heel voorzichtig zijn, met de kans dat een deel van de tumor buiten schot blijft."

Met de nieuwe methode is dit niet langer het geval. "De laser verhit het weefsel van de tumor waarna celdood optreedt. Bij varkens hebben we gezien dat de bloedsomloop voor verkoeling zorgt waardoor het effect van de behandeling minder groot is. Door tijdens de interventie de bloedsomloop tijdelijk stil te leggen door gebruik te maken van een balloncatheter, is de methode even veilig, maar veel effectiever. Bij de tot nu toe behandelde patiënten, allen met een slechte uitgangspositie, is geen uitgroei gezien. In een vervolgstudie zullen we de effecten op lange termijn onderzoeken in een grotere groep patiënten", aldus Heisterkamp die onlangs op zijn onderzoek naar ILC is gepromoveerd.

Academisch Ziekenhuis Rotterdam bevestigt opname oudminister Van Mierlo

Rotterdam, 23 mei 2000 – Het Academisch Ziekenhuis Rotterdam bevestigt dat voormalig minister mr. Hans A.F.M.O. van Mierlo onlangs een levertransplantatie heeft ondergaan. De heer Van Mierlo leed sinds 1982 aan een chronische Hepatitis-C virusinfectie. De operatie is uitgevoerd door het levertransplantatieteam van AZR-Dijkzigt dat bestaat uit transplantatiechirurgen, lever-internisten en anesthesiologen. Volgens de behandelende artsen is de operatie naar wens verlopen.

Samenvatting perslunch Nieuwbouw

Het College Bouw Ziekenhuisvoorzieningen heeft Minister Borst positief geadviseerd inzake de nieuwbouwaanvraag van het Academische Ziekenhuis Rotterdam (AZR).

In november 2000 gaf Minister Borst van Volksgezondheid, Welzijn en Sport reeds het startsein voor de ontwikkeling van de nieuwbouw van het AZR. De nieuwbouw zal een voorbeeld zijn van het Academisch Medisch Centrum van de 21e eeuw en zal één van de meest vernieuwende en omvangrijke worden van de medische centra van West-Europa

Het nieuwbouwvoorstel omvat het samenvoegen op het Hoboken-complex van AZR-Dijkzigt, AZR-Sophia, AZR- Daniel en de Faculteit der Geneeskunde en Gezondheids-wetenschappen (FGG) van de Erasmus Universiteit Rotterdam (EUR).

Het nieuwe academisch medisch centrum zal op unieke wijze thematisch worden opgezet. Niet rondom traditionele specialismen maar aan de hand van herkenbare groepen patiënten, zoals kinderen, kankerpatiënten en hartpatiënten. Dit concept leidt tot 6 thema's die in de nieuwbouw herkenbaar zullen zijn. Een andere belangrijke vernieuwing is dat op de verpleegafdelingen vrijwel uitsluitend eenpersoonskamers gerealiseerd zullen worden.

De ontwikkeling van de nieuwbouwplannen geschiedt in nauw overleg en samenwerking met de gemeente Rotterdam. Sinds oktober 1999 werken de gemeente Rotterdam en het AZR en FGG samen aan een Masterplan voor het Hobokencomplex en omgeving. Samen scheppen zij randvoorwaarden voor het waarborgen van de toppositie van het medisch complex en een betere integratie van het ziekenhuis in de stad.

Voor een goede ruimtelijke inbedding in de binnenstad is een aantal stedenbouwkundige randvoorwaarden geformuleerd. Deze voorwaarden zorgen voor een optimale verbinding van het complex op de verschillende netwerken van de stad. Ook zal het EMCR een uistraling krijgen naar alle zijden van de stad. Voor een optimale economische benutting van het complex voor de stad formuleren de gemeente en het EMCR een economische ontwikkelingsvisie voor Hoboken en omgeving.

Voor nadere informatie: Annette Aarts, PR & Voorlichting AZR, telefoon: 010 - 463 40 15.

Europese cardiologen te laks ten aanzien van hartpatiënten die blijvend roken

Rotterdam, 2 november 2000- Europese cardiologen informeren hartpatiënten te weinig over de gevolgen van voortdurend roken.

Dat blijkt uit een promotie-onderzoek binnen de afdeling cardiologie van het Academisch Ziekenhuis Rotterdam (AZR), uitgevoerd onder bijna 5000 patiënten in 9 Europese landen.

Promovenda Dorien van Berkel, arts-onderzoeker, verzamelde deze resultaten tijdens vier onderzoeken. Daaruit bleek:

- dat niet-rokers gemiddeld 8 jaar langer leven dan rokers;
- dat de helft van de patiënten met een infarct blijft roken;
- dat hartpatiënten die roken en direct na een bypass-operatie stoppen, vier jaar langer leven dan hartpatiënten die doorgaan

Een andere conclusie is dat een groot aantal van de hardnekkig rokende hartpatiënten sociale- en psychische problemen heeft.

“ Mogelijk hebben die mensen meer baat bij psycho-sociale zorg dan bij hulp met het stoppen met roken”, aldus van Berkel.

Promotor was Prof. dr. Maarten Simoons, hoofd cardiologie van het AZR. De promotie vond plaats op 1 november.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met Jakomien ter Haar (afdeling PR en Voorlichting van het AZR), telefoon: 010-4634015.

Controverse over vitamine D deficiëntie beëindigd

Rotterdam, 4 februari 2004 - In het Erasmus MC wordt verantwoorde zorg geleverd. Dit is de conclusie van de Inspectie voor de Gezondheidszorg naar aanleiding van een onderzoek naar de behandeling van vitamine D deficiëntie in het Erasmus MC.

Aanleiding voor dit onderzoek was een controverse over de behandelwijze. Volgens een oud arts-assistent zou er bij honderden patiënten sprake zijn geweest van onderdiagnostiek en onderbehandeling. Uit het onderzoek blijkt dat er in bepaalde gevallen inderdaad sprake was van onderdiagnostiek. Van honderdtallen is echter geen sprake. Voorts blijkt uit een gezamenlijke verklaring over deze kwestie dat problemen in 2000 - onder andere aan de hand van voorstellen van betreffende arts-assistent - zijn opgelost. De verklaring waarin deze aspecten worden belicht, is geadresseerd aan de Inspectie voor de Gezondheidszorg. Ondertekenaars zijn onder andere de hoogleraar inwendige geneeskunde van het Erasmus MC, betrokken oud arts-assistent en een externe hoogleraar epidemiologie.

De Inspectie heeft op het gezamenlijk schrijven gereageerd en stelt dat het probleem grondig is onderzocht en dat getroffen maatregelen adequaat zijn om te garanderen dat in het Erasmus MC verantwoorde zorg wordt geleverd. De Inspectie voor de Gezondheidszorg laat verder weten dat deze zaak nu is afgesloten.

Ook de ondertekenaars beschouwen de controverse als beëindigd en geven aan geen publieke uitspraken over deze kwestie in de media te doen.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Allard de Jong, persvoorlichter, telefoon 06 51611229.

Magneetnavigatie in Erasmus MC betekent doorbraak in hartbehandelingen

Rotterdam, 11 februari 2004 - Vandaag is de eerste Nederlandse magneetnavigatiekamer officieel in gebruik genomen in het Thoraxcentrum van het Erasmus MC. In deze kamer worden hartpatiënten behandeld met katheters, die gestuurd worden door magneten en daardoor op plekken in het hart kunnen komen die met 'normale' technieken niet of veel lastiger te bereiken zijn. Dit betekent een belangrijke doorbraak in de praktijk van cardiologische behandelingen. De magneetnavigatiekamer is de derde in Europa.

Bij conventionele catheterisatie-ingrepen wordt gebruik gemaakt van catheters die vrij stug zijn en met de hand worden gestuurd. Catheters die met magneten worden bestuurd, kunnen veel flexibeler zijn en kunnen dan ook gemakkelijker en precieze bochten maken in grotere ruimten, zoals de hartkamers. Dit is met name van belang bij electrofysiologie, het meten en aanpassen van de werking van delen van de hartspieren, na bijvoorbeeld een hartaanval of bij hartkloppingen. Magneetcatheters komen bovendien gemakkelijk exact op eerder bezochte plekken terug, omdat de coördinaten daarvan zijn opgeslagen in het systeem. Dit vergemakkelijkt het onderzoek en behandeling van de wanden van de hartkamers.

De komende jaren worden tevens andere toepassingsmogelijkheden voor magneetnavigatie onderzocht, zoals behandeling van aneurysma's (dreigende bloedingen door een verzwakte vaatwand), onderzoek en behandeling van bloedvaten naar en in de hersenen en het wegbranden van inwendige tumoren.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met David Drexhage, persvoorlichter, afdeling Communicatie, telefoon 010 463 5525

Transplantatie levende lever in Erasmus MC

Rotterdam, 12 mei 2004 - In het Erasmus MC is voor het eerst in Nederland een levende levertransplantatie onder volwassenen met succes uitgevoerd. Zowel donor als ontvanger maken het goed.

Een volwassen man die al enige tijd op de transplantatiewachtlIJst stond, ontving de helft van de lever van zijn gezonde zus. Bij de broer werd eerst de zieke lever verwijderd, waarna het uitgenomen deel van de lever van zijn zus bij hem werd ingehecht. Verwacht wordt, dat bij zowel donor als ontvanger het leverweefsel zal uitgroeien tot een normaal volume. Na een week is al te zien dat de functie van het leverweefsel genormaliseerd is. Beide patiënten zijn na de operatie enige tijd verpleegd op de Intensive Care en maken het thans goed. De 12 uur durende transplantatie is uitgevoerd door een team van twaalf mensen: chirurgen, anesthesisten, leverspecialisten en assistenten.

Deze vorm van transplantatie, waarbij een deel van een gezonde lever wordt weggesneden en vervolgens bij de ontvanger wordt geïmplanteerd, is niet zonder risico's. Prof.dr. H. Tilanus, transplantatiechirurg in het Erasmus MC: "Vanwege de risico's voor de donor is de procedure bepaald niet ideaal, maar er zijn simpelweg te weinig organen beschikbaar in Nederland. Daardoor sterft een kwart van leverpatiënten tijdens het wachten op een transplantatie."

Voordat de operatie gepland werd, is een langdurige ethische discussie gevoerd met de andere transplantatiecentra in Nederland, de Gezondheidsraad en patiënten of het gerechtvaardigd is om een donor aan een dergelijke potentieel gevaarlijke operatie bloot te stellen. In het buitenland bestaat al langer ervaring met levertransplantatie met levende donoren.

Het Erasmus MC verricht per jaar 25 harttransplantaties, 40 levertransplantaties en meer dan 100 niertransplantaties. Het Erasmus MC verwacht jaarlijks zo'n tien levertransplantaties met behulp van levende donoren uit te voeren. De tweede ingreep staat gepland voor juni. In Nederland wachten ruim 130 patiënten op een levertransplantatie.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met David Drexhage, persvoorlichter, afdeling Communicatie, telefoon 010 463 5525

Nieuwe simulator maakt daadwerkelijk levensecht oefenen mogelijk: Eerste vooraf exact ge oefende halsslagaderingreep in Erasmus MC

Rotterdam, 26 mei 2004 - In het Erasmus MC is op woensdag 26 mei voor het eerst een behandeling van een halsslagader uitgevoerd, die eerst uitgebreid is geoefend op een simulator waarin de exacte anatomie van de patiënt was ingevoerd. Het betrof de plaatsing van een stent.

Training met behulp van zogenaamde 'virtual reality simulatoren' bestaat al langer. Het is nu voor het eerst dat daarvoor de exacte gegevens van de te behandelen patiënt kunnen worden gebruikt. "Dit is mogelijk door de nieuwste generatie CT-scans die een zeer nauwkeurig 3-dimensionaal beeld van de anatomie van de patiënt kunnen leveren," zegt dr. Lukas van Dijk, interventieradioloog in het Erasmus MC.

Virtual reality training heeft vele voordelen. Er kan beter worden geanticipeerd op mogelijke complicaties en er kan een betere keuze van te gebruiken technieken en materialen worden gemaakt. "Dit zal hopelijk leiden tot minder complicaties, een kortere operatieduur en uiteindelijk tot kostenreductie," zegt dr. Marc van Sambeek, vaatchirurg in het Erasmus MC. Van Sambeek: "Juist bij de behandeling van afwijkingen van de halsslagader is dit van groot belang. Kleine complicaties kunnen bij die behandeling al leiden tot ernstige gevolgen zoals een herseninfarct. De operateur krijgt door de simulator het gevoel hoe hij de behandeling het best en het veiligst kan uitvoeren en welke complicaties zouden kunnen optreden. Hij kan een ingewikkelde behandeling vaker oefenen zonder stress en zonder risico voor de patiënt."

De virtual reality simulator geeft nauwkeurige visuele en tactiele feedback aan de operateur. Het systeem imiteert de complicaties die tijdens de "echte" behandeling zouden kunnen optreden. Het virtuele trainingsprogramma gebruikt hiervoor een 3-dimensionale scan van de afwijking en de anatomie van de patiënt. Het systeem kan worden vergeleken met een vliegsimulator in de luchtvaart. Ook voor de opleiding van nieuwe artsen is deze virtual reality training een grote aanwinst.

Dotterbehandeling en stentplaatsing voor een afwijking in de halsslagader wordt al een aantal jaren in het Erasmus MC met succes uitgevoerd. Patiënten met tijdelijke stoornissen in de bloedtoevoer naar de hersenen (TIA's) of een herseninfarct, waarbij een afwijking in de halsslagader wordt gevonden, komen in aanmerking voor deze techniek. De behandeling is een samenwerkingsproject van de afdelingen Radiologie, Heelkunde en Neurologie.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met David Drexhage, persvoorlichter, afdeling Communicatie, telefoon 010 463 5525

Aminozuur risicofactor voor osteoporose

Rotterdam 12 mei 2004 – Osteoporose, een ziekte die wordt gekenmerkt door zwakke en poreuze botten, blijkt samen te hangen met een hoog niveau van het aminozuur homocysteïne in het bloed. Dit concluderen onderzoekers van het Erasmus MC (Rotterdam) en het VU Medisch Centrum (Amsterdam) in een artikel dat op 13 mei 2004 verschijnt in het tijdschrift *New England Journal of Medicine*.

Osteoporose komt vooral voor bij ouderen en leidt tot een verhoogde kans op botbreuken. Mensen met deze aandoening kunnen al een fractuur oplopen door een simpele val in de douche. Osteoporose vormt een groot gezondheidsprobleem, als gevolg waarvan oudere mensen last hebben van pijn, in het ziekenhuis verblijven en beperkt worden in bewegingsvrijheid en kwaliteit van leven. De kosten als gevolg van osteoporose bedragen jaarlijks naar schatting enkele honderden miljoenen euro's in Nederland, en drie miljard euro in Europa.

Over de oorzaken van osteoporose is nog weinig bekend. Bekende risicofactoren zijn een hoge leeftijd, een lage botmassa en een hoog valrisico. Onderzoekers van het Erasmus MC (Rotterdam) en van het VU-Medisch Centrum (Amsterdam) hebben nu in een gezamenlijk onderzoek een relatie aangetoond met een hoog homocysteïne niveau in het bloed. De onderzoekers hebben bijna 2.500 ouderen onderzocht die deelnemen aan het ERGO onderzoek in Rotterdam of het LASA onderzoek in Amsterdam. Hieruit bleek dat mensen met een hoog homocysteïne niveau in het bloed ongeveer een twee keer zo hoog risico hebben op het krijgen van een botbreuk. Dit risico was onafhankelijk van al bekende risicofactoren en betekent dat een hoog homocysteïne niveau een nieuwe voorspellende factor is voor het krijgen van een botbreuk.

Homocysteïne is een aminozuur dat in het lichaam ontstaat als een soort tussen-product in de stofwisseling. Het is al bekend dat een verhoogd homocysteïne niveau een risicofactor is voor hart- en vaatziekten en bij zwangere vrouwen leidt tot een verhoogd risico op een baby met een open rug. Ook is bekend dat het homocysteïne niveau omlaag kan worden gebracht door het innemen van foliumzuur. Een foliumzuurrijk dieet of het toedienen van foliumzuur in pilvorm zouden dus goedkope middelen kunnen zijn om, naast hart- en vaatziekten en een open rug, ook osteoporose te voorkomen. Of dit inderdaad zo is zal moeten blijken uit nader onderzoek.

Noot voor de redactie: Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Fred Balvert, persvoorlichter, tel 010 – 408 8056, e-mail: f.balvert@erasmusmc.nl

Bloedvatafwijking speelt rol bij depressie

Rotterdam, 5 mei 2004 - Arteriosclerose, ook wel aderverkalking genoemd, speelt een rol bij het optreden van depressie. Onderzoekers van de afdelingen Psychiatrie en Epidemiologie & Biostatistiek van het Erasmus MC concluderen dit in een artikel dat in april is verschenen in het vooraanstaande tijdschrift Archives of General Psychiatry.

Tot nu toe richtte de zoektocht naar de oorzaken van depressiviteit bij ouderen zich vooral op sociale problemen en levensgebeurtenissen. Wel bestond een vermoeden dat ook vernauwing van de bloedvaten een rol speelt. Dit is nu bevestigd. De vernauwing van de bloedvaten wordt veroorzaakt door arterio-sclerose, waarbij vervetting en verharding van de slagaderwand optreedt.

De onderzoekers screenden ruim vierduizend Rotterdamse 55-plussers op depressieve symptomen. Daarnaast hebben de onderzoekers gemeten hoe vaak arteriosclerose in deze groep ouderen voorkwam. Deze in de wereld unieke onderzoeksopzet konden ze uitvoeren in het kader van het ERGO-bevolkingsonderzoek in de Rotterdamse wijk Ommoord.

De onderzoekers hebben vervolgens een psychiatrisch onderzoek verricht onder 285 ouderen bij wie in de screening depressieve klachten zijn vast-gesteld. Ongeveer de helft van hen bleek te kampen met een echte depressie. Juist bij deze groep was de hoeveelheid arteriosclerose in de bloedvaten beduidend hoger dan gemiddeld in de groep van ruim vierduizend ouderen.

Waarschijnlijk hangt arteriosclerose op twee manieren met depressie samen. Aan de ene kant ontstaat directe schade in de hersenen door schade aan de kleine vaten (kleine beroertes) of door cellen die afsterven. Gevolgen van deze hersenschade zijn verminderde concentratie, vermoeidheid en een slechte stemming. Aan de andere kant veroorzaakt arteriosclerose ook aandoeningen als beroerte, hartaanval en diabetes, die op hun beurt oorzaken van depressie kunnen zijn. Verder onderzoek zal zich richten op deze wisselwerking.

Noot voor de redactie: Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Fred Balvert, persvoorlichter, telefoon 010 – 408 8056, e-mail: f.balvert@erasmusmc.nl

Erasmus MC - Sophia biedt objectieve beoordeling pijn bij ernstig verstandelijk gehandicapte kinderen

Promotie en symposium over pijnbeoordeling en -behandeling op 19 mei

Rotterdam, 14 mei 2004 - Ook kinderen met een ernstige verstandelijke handicap kunnen pijn hebben.

Zij kunnen dat echter niet altijd duidelijk kenbaar maken, omdat zij niet of nauwelijks kunnen praten en omdat uiting geven aan pijn heel individueel bepaald is. Ieder kind communiceert op zijn eigen wijze. Onderzoekers van Erasmus MC - Sophia hebben een methode ontwikkeld om op objectieve wijze pijn bij deze kinderen te beoordelen en te behandelen. Op woensdag 19 mei promoveert Chantal Terstegen aan de Erasmus Universiteit Rotterdam op haar proefschrift 'Het beoordelen van pijn bij kinderen met een zeer ernstige verstandelijke handicap: De ontwikkeling van de Checklist PijnGedrag (CPG).' 's Middags organiseert het Erasmus MC een symposium over het onderwerp.

Ondanks het feit dat ieder kind op eigen wijze 'vertelt' dat het pijn heeft, blijkt het mogelijk om post-operatieve pijn bij kinderen met een zeer ernstige verstandelijke handicap op betrouwbare wijze te beoordelen met gebruik van een gedragsobservatie-schaal, de zogenaamde Checklist PijnGedrag (CPG). Omdat het een algemene observatieschaal is en het gedrag van deze kinderen heel individueel bepaald is vanwege de soms grote verschillen in mogelijkheden en beperkingen op diverse ontwikkelingsgebieden, is het belangrijk om eerst het gangbare gedrag van het kind te observeren en te registreren voordat het post-operatieve gedrag wordt beoordeeld.

De CPG kan tevens worden ingezet bij het beoordelen van alledaagse, meer chronische pijn.

Verpleegkundigen die het te observeren kind niet of nauwelijks kenden, bleken in het onderzoek net zo goed in staat om met de CPG pijnsignalen te detecteren als de verpleegkundigen die wel bekend waren met het kind.

Het is belangrijk dat zeer ernstig verstandelijk gehandicapte kinderen worden geobserveerd en beoordeeld op mogelijk pijngedrag met een schaal die speciaal voor hen is ontwikkeld. Pijngedrag kan beter worden herkend en tevens kan de noodzaak voor pijnmedicatie nauwkeuriger worden bepaald.

Hulpverleners kunnen in het Erasmus MC - Sophia terecht voor een training om op een betrouwbare en eenduidige wijze met de CPG te leren observeren en scoren. Binnen het Erasmus MC is één van de vier Nederlandse pijnkenniscentra gevestigd. Dit pijnkenniscentrum is als enige landelijk aangewezen als onderwijsvoorziening voor pijnbestrijding bij kinderen. Het pijnkenniscentrum bundelt expertise, kennis en onderzoek op het gebied van ontwikkeling en preventie van (chronische) pijn.

Gezamenlijk onderzoek identificeert ruim 120 nieuwe genen Erasmus MC doet belangrijke stap in behandeling kinderleukemie

Rotterdam, 5 augustus 2004 - Onderzoekers van Erasmus MC en het St. Jude Children's Research Hospital in Memphis, VS, hebben genen ontdekt die belangrijk zijn voor het al dan niet aanslaan van behandeling van kinderen met acute lymfatische leukemie (ALL). De ontdekking kan leiden tot meer geslaagde behandelingen. De onderzoekers publiceren het onderzoek deze maand in het toonaangevende New England Journal of Medicine.

ALL is een vorm van bloedkanker waarbij grote hoeveelheden abnormale witte bloedcellen geproduceerd worden. ALL is de meest voorkomende vorm van kanker op de kinderleeftijd. De ziekte is zonder behandeling dodelijk. ALL bij kinderen is tegenwoordig in vier van de vijf gevallen te genezen door middel van chemotherapie. In één op de vijf gevallen overlijdt een kind echter omdat de leukemie ongevoelig (resistent) is voor de chemotherapie. De oorzaken van deze zogenaamde 'therapie-resistentie' zijn onbekend.

De onderzoekers hebben nu 124 genen gevonden uit een groep van meer dan 15.000 genen die samenhangen met de resistentie en het wel of niet aanslaan van de behandeling. Van slechts 3 van deze genen was het belang voor chemotherapie resistentie reeds bekend. De nu ontdekte 121 genen leveren geheel nieuwe informatie op over de oorzaken van therapie-falen. De ontdekking van deze genen kan in de toekomst mogelijk het aantal mislukte behandelingen verkleinen.

Prof. Rob Pieters, hoogleraar kinderoncologie en dr. Monique den Boer, hoofd research laboratorium kinderoncologie in het Erasmus MC - Sophia Kinderziekenhuis en leiders van het onderzoek: "Met de ontdekking van deze genen kunnen wij veel beter van tevoren bepalen, welke behandelingen effect zullen hebben. De behandeling kan in de toekomst zo mogelijk een stuk gericht worden, waardoor meer kinderen genezen kunnen worden en bovendien de bijwerkingen van de behandeling beperkt kunnen worden. Daarnaast leidt kennis over deze resistentie-genen tot meer inzicht in de oorzaak van therapie-falen bij deze kinderen. Deze kennis is nodig om nieuwe medicijnen te kunnen ontwikkelen die gericht de leukemiecellen doden en zo min mogelijk de gezonde lichaamscellen."

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met David Drexhage, persvoorlichter, afdeling Communicatie, telefoon 010 463 5525

Terminale sedatie in Nederland relatief vaak toegepast

Rotterdam, 2 augustus 2004 – Artsen in Nederland passen bij patiënten in de laatste levensfase relatief vaak terminale sedatie toe. Onderzoekers van het Erasmus MC en het VU Medisch Centrum concluderen dit in het artikel 'De praktijk van terminale sedatie in Nederland' dat op 3 augustus aanstaande verschijnt in het tijdschrift 'Annals of Internal Medicine'.

Terminale sedatie is het toedienen van middelen om een patiënt in diepe sedatie of coma te brengen, waarbij wordt afgezien van de kunstmatige toediening van voeding of vocht. Het resultaat is dat de patiënt binnen afzienbare tijd overlijdt. Terminale sedatie kan worden toegepast bij patiënten in de laatste levensfase als behandeling met andere middelen niet meer toereikend is om pijn, benauwdheid, onrust of angst te verlichten.

De onderzoekers vroegen 410 artsen uit diverse specialismen naar de frequentie waarmee zij in de jaren 2000 en 2001 terminale sedatie hebben toegepast. 52% van de artsen gaf aan in deze periode wel eens terminale sedatie te hebben toegepast. In 78% van de gevallen betrof het personen van 65 jaar of ouder en in 54% van de gevallen patiënten met kanker. Op basis van deze studie en een Nederlandse studie met een andere opzet kan worden geschat dat terminale sedatie werd uitgevoerd in 4%-10% van alle sterfgevallen in Nederland.

Doel van de terminale sedatie was meestal om pijn (51%), onrust (38%), benauwdheid (38%) en angst (11%) te verlichten. Daarnaast was bespoediging van het levenseinde het uitdrukkelijke doel in 17% van de gevallen. De beslissing om diep te sederen werd in 93% van de gevallen overlegd met de familie en in 59% van de gevallen met de patiënt. De beslissing om af te zien van voeding of vocht werd in 73% van de gevallen overlegd met de familie en in 34% van de gevallen met de patiënt.

Deze studie was onderdeel van het onderzoek waarin de toetsingsprocedure euthanasie werd geëvalueerd. Er zijn een aantal verschillen tussen terminale sedatie en euthanasie. Euthanasie wordt per definitie uitgevoerd op uitdrukkelijk verzoek van de patiënt. Zo'n uitdrukkelijk verzoek is niet noodzakelijk voor terminale sedatie. Bij euthanasie overlijdt de patiënt als gevolg van de dodelijke middelen die zijn toegediend. Bij terminale sedatie overlijdt de patiënt als gevolg van de onderliggende ziekte, door het onthouden van voeding of vocht, of door de toediening van sedativa of morfine. Bovendien worden de middelen bij euthanasie altijd toegediend met het uitdrukkelijke doel om het levenseinde van de patiënt te bespoedigen, terwijl dit bij terminale sedatie slechts in beperkte mate het geval is.

Effect glucosamine bij heupartrose onbewezen

Rotterdam, 19 februari 2008 – Glucosamine heeft geen bewezen effect in de behandeling van milde heupartrose. Er blijkt geen verschil te zijn in het effect op pijn, op het dagelijks functioneren of op het ziekteproces wanneer het middel wordt vergeleken met een placebo. Dit concluderen onderzoekers van het Erasmus MC vandaag in een publicatie in het wetenschappelijk tijdschrift *Annals of Internal Medicine*.

Glucosamine wordt veel gebruikt door mensen met milde artrose van de heup of de knie. Er is al jaren discussie over het effect van glucosamine op de pijnklachten en op het ziekteproces. Eerdere onderzoeken leverden geen eenduidig resultaat, bovendien werden die alleen uitgevoerd op patiënten met knie-artrose. De onderzoekers van het Erasmus MC hebben nu voor het eerst het effect onderzocht bij patiënten met milde heupartrose.

De afdeling huisartsgeneeskunde van het Erasmus MC voerde het onderzoek uit bij ruim 220 patiënten die reeds bij hun huisarts waren geweest vanwege artrose aan het heupgewricht. Patiënten met artrose in een vergevorderd stadium en patiënten die al op de wachtlijst stonden voor het plaatsen van een gewrichtsprothese zijn niet in het onderzoek meegenomen. De patiënten in het onderzoek hadden gemiddeld milde tot matige pijnklachten. In het onderzoek werden glucosaminegebruikers vergeleken met gebruikers van een zogenoemd placebo, een nepmedicijn. Tussen deze twee groepen bleek na twee jaar geen verschil in pijn en beperking van dagelijkse bewegingen (zoals op een stoel gaan zitten of traplopen). Ook werd er geen verschil gezien in de ontwikkeling van de ziekte, zoals dat met een röntgenfoto kan worden gemeten. De onderzoekers concluderen dan ook dat voor patiënten met milde tot matige heupartrose het gebruik van glucosamine niet leidt tot vermindering van pijn- en functieklachten en dat het gebruik geen effect lijkt te hebben op het erger worden van de ziekte.

Gezond Zwanger in Erasmus MC

Rotterdam, 12 februari 2008 – Vandaag start Erasmus MC met het bieden van zorg vóór de zwangerschap voor de eigen medewerkers. Dit is een initiatief van de afdeling Verloskunde en Vrouwenziekten en de Arbo & Milieu dienst van het Erasmus MC. Hiermee is Erasmus MC de eerste werkgever die het zogenaamde “Gezond Zwanger spreekuur” aan eigen medewerkers aanbiedt.

Naar verwachting is in de toekomst in de preventieve geneeskunde, dus het voorkómen van ziekte, de meeste gezondheidswinst en economische winst te behalen. Preconceptiezorg, zorg voorafgaand aan de zwangerschap, neemt daarin een belangrijke rol in, omdat het niet alleen de huidige zorg voor aanstaande ouders betreft, maar tevens impliciet investeert in de gezondheid van volgende generaties. Inmiddels zijn in onderzoeken al veelvuldig de risico's aangetoond van slechte voeding (foliumzuurtekort, overgewicht), leefstijl (roken, alcoholgebruik, stress) en schadelijke omgevingsblootstellingen. Preconceptioneel screenen op deze risicofactoren en het erover informeren van aanstaande ouders, het aanbieden van preventieve maatregelen en het vermijden van blootstellingen leveren een bijdrage aan een goede zwangerschap en zwangerschapsuitkomst. De preconceptiezorg is momenteel nog volop in ontwikkeling. Het Erasmus MC heeft sinds 2003 medische preconceptiespreekuren en sinds 2007 bestaat het verpleegkundig spreekuur voor patenten van de afdeling Verloskunde en Vrouwenziekten met de naam “Gezond Zwanger”.

Het doel van het ‘Gezond Zwanger’ spreekuur is het opsporen van risicofactoren mbt voeding en leefstijl aan paren met zwangerschapswens en het aan de hand hiervan geven van een persoonlijk advies en begeleiding..Hiermee wordt een voorspoedige zwangerschap nagestreefd. Met ingang van vandaag wordt het ‘Gezond Zwanger’ spreekuur voor het eerst aangeboden aan medewerkers van het Erasmus MC.

Internet:

www.zwangerwijzer.nl

Naar een betere levenverwachting van sikkelcelpatienten

Rotterdam, 14 februari 2008 – Op vrijdagmiddag 15 februari opent het Erasmus MC het Sikkcelcentrum. Patiënten met sikkelcelziekte worden in dit centrum vanuit verschillende vakgebieden tegelijk behandeld. Deze multidisciplinaire aanpak zorgt voor een betere diagnostiek en behandeling van patiënten met deze aandoening. Uiteindelijk doel is een betere kwaliteit van leven en hogere levensverwachting. Patiënten uit de brede regio van Rotterdam, maar ook daarbuiten, kunnen bij het centrum terecht.

Patiënten met sikkelcelziekte worden wereldwijd gemiddeld 55 jaar. Zij hebben intensieve begeleiding nodig. Door hun chronische bloedarmoede, de voortdurende afbraak van bloed en de ijzerstapeling als gevolg van bloedtransfusies, lopen zij grote kans op schade aan hun organen. De ziekte is niet te genezen, maar met regelmatige controles kan de orgaanschade beperkt worden. Als in een vroeg stadium wordt ontdekt dat het met één van de organen niet goed gaat, kan de patiënt tijdig een juiste behandeling krijgen. Dit zijn bijvoorbeeld een medicijn dat het sikkelen van het bloed tegengaat of een bloedtransfusie.

De kracht van het sikkcelcentrum zit in de bundeling van kennis. Patiënten worden behandeld door een hematoloog, verpleegkundige en maatschappelijk werker die bovendien een team van medisch specialisten kunnen raadplegen. Behalve de internist-hematoloog en kinderarts-hematoloog zijn dat onder andere een oogarts, longarts, cardioloog, orthopeed, klinisch geneticus, gynaecoloog, verloskundige en anesthesist. Zij weten precies wat sikkelcelziekte doet met het orgaan waarin zij gespecialiseerd zijn. Door deze gezamenlijke behandeling van patiënten kunnen de gevolgen van sikkelcelziekte zoveel mogelijk worden beperkt. Deze aanpak moet leiden tot een betere kwaliteit van leven van deze patiënten en uiteindelijk tot een betere levensverwachting.

Sikkelcelziekte is een erfelijke bloedziekte die met name voorkomt bij mensen die hun oorsprong hebben in de (sub)tropen, zoals Zuid-Amerika, Afrika, de Nederlandse Antillen en het Middellandse Zeegebied. In Rotterdam zijn naar schatting 15.000 mensen drager van de erfelijke informatie voor sikkelcelziekte. Dit betekent dat zij niet ziek zijn, maar de ziekte kunnen doorgeven aan hun kinderen. Het aantal patiënten met verschijnselen van de ziekte ligt waarschijnlijk rond de 600.

Afspraken rond medisch beroepsgeheim vastgelegd in convenant

Rotterdam, 11 februari 2008 - Op 19 februari sluiten de stichting Samenwerkende Rijnmond Ziekenhuizen (SRZ), het Openbaar Ministerie en de regiopolitiekorpsen Rotterdam-Rijnmond en Zuid-Holland-Zuid een convenant. Daarmee worden afspraken vastgelegd over hoe om te gaan met informatie die onder het medisch beroepsgeheim valt. De rechten en plichten van zorgverleners botsen in de praktijk geregeld met de rechten en plichten van OM en politie. Het is voor het eerst dat hierover in de regio Rijnmond tussen de drie partijen verregaande afspraken worden vastgelegd.

Het OM en de regiopolitie dienen het algemeen belang door de wet te handhaven en hulp te verlenen aan individuele burgers. Ziekenhuizen dienen het algemeen belang door mensen met gezondheidsproblemen te behandelen. Patiënten moeten voor medische hulp bij een ziekenhuis terecht kunnen zonder bang te hoeven zijn dat anderen informatie krijgen over hun aanwezigheid en hun medische informatie. Ziekenhuizen zijn gehouden aan het medisch beroepsgeheim. Met het vastleggen van de afspraken in een convenant willen alle partijen zoveel mogelijk duidelijkheid creëren, zodat men weet wat men van elkaar kan verwachten in dergelijke situaties.

Daarnaast zijn -om het convenant in de praktijk werkbaar te maken- bij alledrie de partijen contactpersonen benoemd. Deze contactpersonen zijn 24 uur per dag, zeven dagen in de week aanspreekpunt ingeval zich situaties voordoen, waarin nader overleg wenselijk is.

Erasmus MC en Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond sluiten uniek convenant

Op vrijdag 1 februari 2008 sluiten de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond (VRR) en het Erasmus MC een uniek convenant. Het convenant wordt ondertekend door Mr. Anton Westerlaken, lid Raad van Bestuur van het Erasmus MC en Dhr. Don Berghuijs, algemeen directeur van de VRR, tijdens een bijeenkomst van 15.00 tot 18.00 uur in de Euromast. Het is de eerste keer dat een veiligheidsregio en een ziekenhuis op deze wijze gemaakte afspraken vastleggen.

De Acute Zorgketen vormt een belangrijke pijler binnen de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen (GHOR). Een goede samenwerking tussen de ziekenhuizen, het traumacentrum, de Regionale Ambulancedienst en de GHOR is hierbij van levensbelang. In het te tekenen convenant staan de afspraken die zijn gemaakt ter versterking van de samenwerking tussen Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en het Erasmus MC. De belangrijkste meerwaarde is dat de beide netwerken (het veiligheidsnetwerk en zorgnetwerk) van de betrokken organisaties worden gekoppeld. Daarnaast leidt de samenwerking tot efficiencywinst. Voor 2008 worden verschillende concrete actiepunten op de agenda geplaatst.

Tijdens de bijeenkomst in de Euromast geven drie vooraanstaande sprekers op het terrein van traumatologie, patiëntenveiligheid en rampenbestrijding een korte lezing over het belang van de samenwerking tussen de VRR en het Erasmus MC.

De eerste spreker is prof.dr. Peter Patka, hoofd sector Traumatologie en Spoedeisende Hulp van het Erasmus MC. Hij houdt een presentatie over de rol van het Traumacentrum. De tweede spreker betreft de Amerikaanse prof.dr. Paul Barach, gastdocent van de werkgroep Patiëntenveiligheid van het UMC Utrecht. Dit betreft een videopresentatie over Patiëntenveiligheid tijdens rampen en crises. Tot slot geeft dr. Menno van Duin, decaan Masteropleiding Crisis and Disaster Management (NIFV), adviseur COT, Instituut voor Veiligheids- en Crisismanagement, een presentatie over de veiligheidsregio en rampenbestrijding.

U wordt van harte uitgenodigd bij de ondertekening aanwezig te zijn.

Voor nadere informatie en om uw aanwezigheid te melden kunt u contact opnemen met Jan Christiaanse, Regionaal Geneeskundig Functionaris, GHOR-RR, tel. 010 – 4468 615 of David Drexhage, pers- en wetenschapsvoorlichter Erasmus MC, tel. 06 - 51340905

De GHOR (Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen) is verantwoordelijk voor de coördinatie van de geneeskundige hulpverlening bij ongevallen en rampen in de regio Rotterdam-Rijnmond. Opleiding, training, oefening en operationele voorbereiding spelen hierbij een belangrijke rol. Ook adviseert de GHOR op geneeskundig gebied de burgemeester bij het verlenen van de vergunningen voor evenementen. Daarnaast levert de GHOR onderzoek en evaluatie op het gebied

---

van geneeskundige aspecten bij de bestrijding van een incident met gevaarlijke stoffen. De GHOR maakt onderdeel uit van de Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond en werkt nauw samen met onder meer Ambulancediensten, Gemeenschappelijke Meldkamer, GGD-en, het Nederlandse Rode Kruis, ziekenhuizen en de Brandweer in de regio.

Koninklijke onderscheiding voor Hakvoort-Cammel

Rotterdam, 28 mei 2008 – Kinderarts-oncoloog drs. Friederike Hakvoort-Cammel wordt bij haar afscheid op 30 mei koninklijk onderscheiden vanwege haar bijzondere verdiensten. Burgemeester Van Vliet van de gemeente Lansingerland speldt haar de versierselen op, behorende bij de benoeming tot officier in de orde van Oranje-Nassau. Hakvoort-Cammel is 30 jaar als kinderarts-oncoloog en staflid van de afdeling kindergeneeskunde van Erasmus MC – Sophia Kinderziekenhuis verbonden.

Sinds haar indiensttreding bij het Sophia Kinderziekenhuis heeft Hakvoort-Cammel een enorme betrokkenheid getoond bij de behandeling van kinderen met kanker. Zij heeft een belangrijke bijdrage geleverd aan de protocollering van de zorg voor kinderen met kanker. De door haar opgestelde therapieklapper was onderdeel van het Compendium Kindergeneeskunde dat in boekvorm werd uitgebracht voor heel Nederland. In de loop der jaren groeide de ‘therapieklapper’ uit tot een volledig geautomatiseerde manier van cytostaticakuren voorschrijven in Erasmus MC - Sophia.

Verder zag Hakvoort-Cammel al vroeg het belang in van een goede registratie van alle jonge patiënten en hun diagnoses. Al in de jaren tachtig werd in het toenmalige Sophia Kinderziekenhuis door de inspanningen van Hakvoort-Cammel een ‘follow-up’ spreekuur opgezet bedoeld voor kinderen die ‘genezen’ waren. Uit haar onderzoek is gebleken dat lange termijn effecten van de behandeling van kinderen zich uitstrekken tot tientallen jaren nadien. Mede door de bemoeienissen van Hakvoort-Cammel is ook op nationaal niveau een aparte ziektecommissie LATER ingesteld binnen de SKION (Stichting KinderOncologie Nederland), waarin zij tevens zitting heeft.

Ook internationaal heeft zij geijverd voor registratie en onderkenning van de lange termijn effecten van de behandeling van kinderen met kanker eerst binnen de OPB (Association d’Oncology Pediatrique du Benelux). Later ook binnen de SIOP (Société Internationale d’Oncology Pediatrique”). Mede door haar inzet heeft het wereldcongres van de SIOP in 2000 in Amsterdam plaatsgevonden.

Hakvoort-Cammel heeft haar kwaliteiten ook op bestuurlijk niveau ingezet, zowel in vele ziekenhuiscommissies als in de Nederlandse Vereniging voor Kindergeneeskunde. Momenteel is zij nog actief binnen diverse besturen en is zij (plaatsvervangend) lid/beroepsgenoot van het regionaal Medisch Tuchtcollege in Den Haag.

TomTom in het hart

Rotterdam, 28 mei 2008 – Het inbrengen van katheters naar het hart met behulp van een soort TomTom-techniek. Het Erasmus MC is als derde centrum in de wereld gestart met deze nieuwe operatiemethode bij dotterbehandelingen. Groot voordeel is dat er tijdens de behandeling minder röntgenfoto's gemaakt hoeven te worden om de positie van de katheter in het hart te bepalen. De patiënt komt daardoor minder in contact met röntgenstralen.

De vernieuwende techniek staat nog in de kinderschoenen. Een centrum in Duitsland en in Amerika maken inmiddels gebruik van deze zogenoemde Medische GPS, of ook wel MPS-methode. Bij deze nieuwe methode wordt vooraf een soort 'landkaart' gemaakt van het hart van de patiënt door middel van een scan. Deze kaart dient vervolgens als leidraad bij het inbrengen van een katheter voor een dotterbehandeling. Om de operatietafel heen staan drie kleine magneten die ieder hun eigen code uitzenden. In de kop van de katheter zit een meetinstrumentje dat deze codes opvangt. Dit signaal wordt doorgegeven naar een computerscherm, dat de positie op de vooraf gemaakte landkaart weergeeft. Zo kan de arts zien waar de katheter zich in het hart bevindt. Het meetinstrumentje in de kop van de katheter is te vergelijken met de TomTom in een auto en de drie magneten met satellieten om de aarde.

Tot nog toe worden tijdens een dergelijke behandeling voortdurend röntgenfoto's gemaakt van het hart van de patiënt om te kunnen zien waar de katheter precies zit. Alhoewel die methode zeer goed werkt, wordt de patiënt daarbij wel blootgesteld aan röntgenstraling. Aangezien röntgenstraling tegelijkertijd schadelijk kan zijn voor de gezondheid, biedt een methode waarbij minder gebruik gemaakt hoeft te worden van röntgenstraling uitkomst. Het Erasmus MC gaat de methode het komende jaar verfijnen. Bedoeling is dat in de toekomst de meeste dotterbehandelingen op deze wijze plaatsvinden.

De nieuwe techniek wordt in eerste instantie gebruikt om de positie van de katheter in het hart te bepalen. Wellicht kan de techniek in de toekomst ook gebruikt worden om de katheter automatisch naar de juiste plaats in het hart te laten brengen. Het televisieprogramma Noorderlicht behandelt de MPS-techniek vanavond als eerste item in haar uitzending van 20.25 uur op Nederland 3.

Opname HPV vaccin in vaccinatieprogramma te vroeg

Rotterdam, 27 augustus 2008 – Landelijke invoering van een vaccin tegen baarmoederhalskanker in het rijksvaccinatieprogramma per

1 september 2009 voor alle meisjes van 12 jaar is te vroeg. Volgens onderzoekers en artsen van het Erasmus MC, Universitair Medisch Centrum Groningen en het Nederlands Kanker Instituut is eerst onderzoek nodig naar het effect van het vaccin bij 12-jarigen. Zij publiceren hun argumenten donderdag op de website van het Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde.

Minister Klink heeft de Tweede Kamer aangegeven in september 2009 te willen starten met het landelijk vaccinatieprogramma tegen HPV (Humaan Papillomavirus). De bedoeling is hiermee in de toekomst de kans op het ontstaan van baarmoederhalskanker te verminderen.

De auteurs zijn verbaasd over de snelheid van de invoering van het vaccin in het vaccinatieprogramma. Meest opmerkelijk is dat het vaccin in het geheel nog niet is getest bij 12-jarige meisjes, de groep die men wil gaan vaccineren. Wellicht reageren zij anders op het vaccin dan de 15-26-jarige vrouwen bij wie het vaccin wel is getest. Onderzoeken die reeds met het vaccin zijn gedaan lopen nu maximaal zes jaar. Dit is volgens de auteurs te kort om betrouwbare conclusies te kunnen trekken over de effectiviteit, omdat de ontwikkeling van baarmoederhalskanker 10 tot 15 jaar duurt. Zowel de duur en de mate van bescherming van het vaccin tegen baarmoederhalskanker als de lange termijn bijwerkingen zijn nog niet bekend. Ook ligt de kosteneffectiviteit van het vaccin, zelfs onder zeer gunstige aannames, boven de geldende norm van kosteneffectiviteit voor behandelingen. Tot slot komen de auteurs tot de conclusie dat aan vijf van de zeven criteria die de Gezondheidsraad hanteert bij het advies over opname in het rijksvaccinatieprogramma, nog niet of slechts gedeeltelijk wordt voldaan.

Baarmoederhalskanker is een ernstige aandoening, maar is in Nederland geen groot volksgezondheidsprobleem meer. Het is een ziekte die steeds zeldzamer wordt, mede dankzij een goed georganiseerd bevolkingsonderzoek, waarbij met een uitstrijkje voorstadia van kanker worden opgespoord. Overhaaste invoering van HPV-vaccinatie is daarom niet zinvol. Volgens de auteurs moet eerst het effect van het vaccin bij 12-jarigen worden onderzocht en de resultaten over effectiviteit en bijwerkingen uit de huidige onderzoeken worden afgewacht. Pas daarna kan een gedegen besluit worden genomen over invoering en organisatie van HPV-vaccinatie.

DNA voorspelt Europese regio van afkomst

Onderzoekers van de afdeling Forensische Moleculaire Biologie van het Erasmus MC, onder leiding van prof.dr. Manfred Kayser, hebben ontdekt dat autosomale (niet sekse-specifieke) DNA-kenmerken kunnen voorspellen uit welke regio in Europa een onbekende man of vrouw afkomstig is.

Op basis van DNA is het mogelijk mensen te onderscheiden naar hun continentale afkomst. Tot nu toe was het alleen bij mannen soms ook mogelijk te bepalen uit welke regio binnen een continent zij afkomstig zijn, aan de hand van DNA-kenmerken gelegen op het Y-chromosoom. Nadelen van deze Y-chromosoomtest zijn dat deze alleen voor mannen bruikbaar is en dat eventuele genetische vermenging van voorouders uit verschillende regio's niet is te achterhalen. Dit laatste kan in forensisch onderzoek leiden tot misleidende resultaten over de regio van herkomst.

Prof.dr. Manfred Kayser: "De methode is nu nog gebaseerd op een groot aantal autosomale DNA-kenmerken. Die kunnen alleen worden vastgesteld aan de hand van relatief grote hoeveelheden, onbeschadigd DNA-materiaal, bijvoorbeeld in zaken waarin een onbekende persoon moet worden geïdentificeerd aan de hand van DNA van een lichaam of lichaamsdeel. De volgende stap in het onderzoek is om te bepalen hoeveel autosomale DNA-kenmerken minimaal nodig zijn om de Europese regio van herkomst te voorspellen. Dit moet het mogelijk maken in de toekomst op basis van minder DNA toch een betrouwbare uitspraak te kunnen doen."

Prof.dr. Ate Kloosterman, senior forensisch onderzoeker van het NFI: "De resultaten van dit onderzoek bieden ons interessante mogelijkheden om in de toekomst meer informatie te verkrijgen uit biologisch sporenmateriaal dat afkomstig kan zijn van bijvoorbeeld de dader van een delict. Dit is niet alleen in recente zaken van belang, maar ook in 'cold cases' kan informatie over geografische herkomst van betekenis zijn. Voordat het zover is moet de methode geschikt gemaakt worden voor de forensische praktijk, waarbij het vaak gaat om weinig en soms deels afgebroken DNA."

Het Erasmus MC en het Nederlands Forensisch Instituut (NFI) hebben een samenwerkingsovereenkomst op het gebied van onderzoek naar de mogelijkheden van moleculaire biologie, waaronder DNA-onderzoek bij strafzaken.

/////

Noot voor de redactie: Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Fred Balvert, persvoorlichter Erasmus MC, telefoon: 010 – 704 4020 of 06 4143 1721.

Erasmus MC en Riagg Rijnmond tekenen voor samenwerking

Patiënten gebaat bij aanvulling en afstemming van geestelijke gezondheidszorg

De stichting Riagg Rijnmond en de afdelingen Psychiatrie, Kinder- en Jeugdpsychiatrie en de dienst Psychosociale Zorg van het Erasmus MC gaan nauw samenwerken om hun patiënten optimaal afgestemde zorg te kunnen bieden. De Raden van Bestuur van beide instellingen tekenen hiertoe op maandag 24 november aanstaande een convenant.

De verregaande samenwerking die Riagg Rijnmond en het Erasmus MC met elkaar aangaan, zorgt ervoor dat grotere ketens van afgestemde zorg ontstaan. Voor patiënten betekent dit een breder aanbod van geestelijke gezondheidszorg en beter afgestemde individuele zorg. Voor beide instellingen levert de samenwerking een schaalvoordeel op, waardoor zij zich in de regio strategischer kunnen opstellen en profileren. Daarnaast biedt de samenwerking inhoudelijke en professionele voordelen, onder andere doordat de mogelijkheden voor opleidingen en wetenschappelijk onderzoek worden uitgebreid.

Doordat sterke punten van de instellingen elkaar aanvullen ontstaan behandelmogelijkheden waaraan in de regio dringend behoefte is. Voorbeelden hiervan zijn de deeltijd behandelingen voor postpartum-psychiatrie voor moeder en baby, psychotische stoornissen en stemmingsstoornissen. Ook afstemming tussen ambulante zorg, die vooral het werkterrein is van het Riagg, en (dag-)klinische opvang in het Erasmus MC, komt ten goede aan de kwaliteit van zorg. Een bijkomend voordeel is dat bij doorverwijzing tussen beide instellingen niet opnieuw een diagnose gesteld hoeft te worden.

De Stichting Riagg Rijnmond en het Erasmus MC blijven onafhankelijke organisaties en behouden hun eigen identiteit. Het convenant maakt het wel mogelijk samen op te trekken in de afspraken met zorgverzekeraars en gezamenlijk het zorgaanbod te communiceren aan verwijzers, patiënten, ouders en verzorgers.

De ondertekening van samenwerkingsconvenant tussen de Stichting Riagg en het Erasmus MC vindt plaats op maandag 24 november aanstaande om 16.00 uur in Restaurant De Pappegay (Historisch Museum Rotterdam - Schielandhuis, Korte Hoogstraat 31 te Rotterdam).

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Fred Balvert, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 - 704 4020 of E.f.balvert@erasmusmc.nl

Het Erasmus MC maakt deel uit van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU). De NFU is een samenwerkingsverband van de acht universitair medische centra (UMC's) in Nederland en heeft als algemene doelstelling het behartigen van de gezamenlijke belangen van de UMC's. Andere UMC's die deel uitmaken van de NFU zijn het AMC, azM, LUMC, UMCG, UMC St Radboud, UMC Utrecht en VUmc. In totaal zijn 60.000 medewerkers verbonden aan de acht UMC's.

www.erasmusmc.nl

Aanpak hepatitis in Nederland loopt achter

Kopstukken uit de wereld bespreken Nederlandse situatie

Nederland loopt achter in het voorkómen van hepatitis als gevolg van virusinfecties, zoals Hepatitis B en C. Ook de opsporing van hepatitis kan beter. Op donderdag 13 en vrijdag 14 november komen kopstukken uit de wereld bijeen in Rotterdam om te praten over de Nederlandse situatie. Volgens deskundigen moet er vooral meer aandacht komen voor vaccinatie tegen Hepatitis B en moet de opsporing van hepatitis aanzienlijk worden verbeterd. De bedoeling is het aantal patiënten met hepatitis drastisch te verlagen.

Vooral hepatitis B en C zijn in Nederland nog steeds veel voorkomende ziektes die beter voorkómen en opgespoord moeten en kunnen worden. Zo tonen onderzoeken aan dat in de komende 10 jaar ruim 2.000 mensen in Nederland zullen overlijden als gevolg van chronische hepatitis B. Dat is veel meer dan de sterfte aan AIDS, waaraan naar verwachting 85 patiënten per jaar zullen overlijden. Verder heeft in de afgelopen tien jaar een verdubbeling plaatsgevonden van het aantal chronische dragers van het hepatitis B virus, namelijk van 31.000 in 1999 naar 64.000 in 2007. Dit heeft te maken met immigratie van nieuwkomers uit Oost- en Zuid-Europese landen waar hepatitis B nog veel voorkomt. Als chronische hepatitis B niet afdoende wordt behandeld, zal 15-40% van de patiënten leverontsteking krijgen, met mogelijk leverfalen of leverkanker tot gevolg. Vroege opsporing, behandeling en preventie kunnen dit aantal met 80% verminderen. De Wereld gezondheidsorganisatie (WHO) adviseert dat, naast een risicogroepenbeleid, hepatitis B vaccinatie zou moeten worden opgenomen in het vaccinatieprogramma van alle zuigelingen en/of jong volwassenen. In de gehele WHO regio Europa hebben 44 van de 53 landen vaccinatie tegen hepatitis B opgenomen in het nationale vaccinatieprogramma. Deze vaccins zijn immers doeltreffend en veilig en het advies van de WHO past in een wereldwijde aanpak van deze infectieziekte. Nederland heeft die hepatitis B vaccinatie niet opgenomen in het vaccinatieprogramma.

Hepatitis B en C komen vooral veel voor onder risicogroepen. Dit zijn bijvoorbeeld mensen uit landen waar hepatitis nog veel voorkomt, mensen met seksueel risicogedrag of injecterende drugsgebruikers. Over hepatitis C is bekend dat 65% van alle drugsgebruikers die ooit injecteerden drager is van het hepatitis C virus of de ziekte heeft doorgemaakt. Naast vaccinatie is daarom actieve opsporing van mensen die drager zijn van deze virussen van groot belang, zodat zij tijdig kunnen worden behandeld. In Nederland is hier nog ruimte voor verbetering.

De groep nationale en internationale deskundigen komen vandaag en morgen samen voor de zogenaamde Virale Hepatitis Preventie Bestuur Bijeenkomst (Viral Hepatitis Prevention Board Meeting, VHPB). Er zijn deskundigen van de Wereld gezondheidsorganisatie (WHO) en het Amerikaanse Center of Disease Control and Prevention, maar bijvoorbeeld ook van het RIVM en het Erasmus MC. Doel is om de huidige preventie- en behandelstrategieën te bespreken en te komen tot een betere preventie en opsporing van hepatitis infecties in Nederland. De deskundigen bespreken welke controlesystemen er bestaan om hepatitis vroegtijdig op te sporen, wat de stand van zaken is in het aantal hepatitis infecties in Nederland en ze evalueren de huidige preventie en opsporingsmaatregelen. Gezamenlijk bediscussiëren ze vervolgens welke mogelijke nieuwe maatregelen ingevoerd kunnen worden om het ontstaan van hepatitis infecties te voorkómen en als ze toch ontstaan op te sporen en in de gaten te houden.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ceciel van Hemel, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 703 52 85 of E c.vanhemel@erasmusmc.nl

De deskundigen van de CDC, WHO en de VHPB zijn donderdag 13 en vrijdag 14 november beschikbaar voor een interview.

Het Erasmus MC maakt deel uit van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU). De NFU is

Ontdekking gen werpt nieuw licht op MS

Een internationale groep onderzoekers, onder leiding van dr. Rogier Hintzen, verbonden aan het Erasmus MC, heeft een nieuw gen gevonden dat betrokken is bij de ontwikkeling van multiple sclerose (MS). Deze vondst is een doorbraak omdat het gen een rol speelt bij de neuro-degeneratie die optreedt in de loop van de ziekte. De onderzoekers publiceren hun bevindingen in het vooraanstaande wetenschappelijke tijdschrift *Nature Genetics*.

Multiple sclerose (MS) is een aandoening van het centraal zenuwstelsel, die bij patiënten leidt tot verlamingsverschijnselen en in veel gevallen tot invaliditeit. Bij het ontstaan van de ziekte spelen zowel erfelijke als omgevingsfactoren een rol. Het belang van de genetische invloed blijkt wel uit het feit dat kinderen van patiënten met MS een twintig keer hogere kans hebben de ziekte te ontwikkelen.

Genen waarvan eerder een relatie met MS is aangetoond, zijn alle gerelateerd aan het immuunsysteem. Aanleiding om oorzaken van MS vooral te zoeken in auto-immuniteit. Het nieuw ontdekte gen, KIF1B, komt echter tot expressie in het zenuwstelsel. Het speelt een rol bij het transport van moleculen over de lange zenuwvezels in de hersenen en ruggenmerg. Dit draagt bij aan het bewijs dat neuro-degeneratieve processen bij MS een rol spelen en biedt belangrijke uitgangspunten voor verder onderzoek.

Het onderzoek is uitgevoerd door de afdelingen Genetische Epidemiologie, Klinische Genetica en Neurologie van het Erasmus MC in samenwerking met onderzoekers in België, Canada, Engeland, Nederland en Zweden. In Nederland is het mede mogelijk gemaakt door de Stichting MS Research, ZON-MW, NWO en het Trustfonds van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Fred Balvert, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 - 704 4020 of E.f.balvert@erasmusmc.nl

Het Erasmus MC maakt deel uit van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU). De NFU is een samenwerkingsverband van de acht universitair medische centra (UMC's) in Nederland en heeft als algemene doelstelling het behartigen van de gezamenlijke belangen van de UMC's. Andere UMC's die deel uitmaken van de NFU zijn het AMC, azM, LUMC, UMCG, UMC St Radboud, UMC Utrecht en VUmc. In totaal zijn 60.000 medewerkers verbonden aan de acht UMC's.

Erasmus MC bouwt voor onderwijs

Nieuwbouw Onderwijscentrum start in september 2009

Het Erasmus MC realiseert een nieuw Onderwijscentrum waarin alle onderwijsactiviteiten van het universitair medisch centrum worden samengebracht. Het Onderwijscentrum verrijst in de laagbouw van het faculteitsgebouw, waar het de bestaande, verouderde onderwijsfaciliteiten zal vervangen. De bouw van het Onderwijscentrum (fase 1) start in september 2009 en is voltooid in 2011. Het Rotterdamse bureau Claus en Kaan Architecten tekent voor het ontwerp.

Het Erasmus MC biedt naast de opleiding geneeskunde een breed scala aan medische specialistische vervolgoopleidingen en een viertal research master opleidingen. Naast deze (post)academische opleidingen beschikt het Erasmus MC over een breed en modern scala aan verpleegkundige vervolgoopleidingen, medisch ondersteunende opleidingen en bedrijfsopleidingen.

Het huidige onderwijsgebouw is gebouwd in 1966 en voldoet niet meer aan de eisen die de huidige aantallen studenten en eigentijdse vormen van onderwijs stellen. Het bestaande gebouw mist een centrale plaats waar studenten elkaar kunnen ontmoeten. Het nieuwe Onderwijscentrum geeft onderwijs binnen het Erasmus MC een eigen gezicht. De uitdaging waarmee de architecten aan het werk zijn, is het creëren van een inspirerende *learning environment* waar de student zich thuis voelt, zich door interactie met andere studenten en docenten professioneel vormt en zich optimaal ondersteund weet door moderne, state-of-the-art onderwijsfaciliteiten.

Het hart van het ontwerp is het onderwijsplein, dat wordt gerealiseerd op de plaats van het nu nog onoverdekte binnenplein (Queridoplein). Dit onderwijsplein zal ruimte bieden aan een studielandschap, dat bestaat uit honderden werk- en studieplekken, de medische bibliotheek met een beeldbepalende boekenwand, computervoorzieningen en cateringfaciliteiten. Rond het onderwijsplein zijn veertig college- en colloquiumzalen gesitueerd met een capaciteit variërend van 15 tot 233 personen. Het lichte en ruimtelijke onderwijsplein krijgt een academische uitstraling die uitnodigt om (samen) te studeren en die de interactie tussen de studenten, docenten en onderzoekers van het Erasmus MC bevordert. Op de bovenste verdieping worden specifieke voorzieningen gerealiseerd voor stijlvolle en feestelijke promoties en andere academische plechtigheden.

Voordat het zover is, moet de laagbouw van het faculteitsgebouw flink op de schop. In de zomer van 2009 verhuizen de onderwijsvoorzieningen en afdelingen die plaats moeten maken voor de bouw van het Onderwijscentrum, naar het voormalige UWW-gebouw aan de Rochussenstraat, dat het Erasmus MC eerder heeft verworven. Vanaf september 2009 verplaatst het Erasmus MC ook een deel van de hoorcolleges naar de Pathé-bioscoop op het Schouwburgplein te Rotterdam. Zaal 4 van de bioscoop zal dan tijdelijk gebruikt worden als collegezaal voor studenten geneeskunde.

Zie voor actuele informatie over het Onderwijscentrum van het Erasmus MC, o.a. artists impressions van het ontwerp, de speciale website: www.erasmusmc.nl/onderwijs/onderwijscentrum.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Fred Balvert, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 - 704 4020 of E.f.balvert@erasmusmc.nl

Peuters lager opgeleiden thuis veiliger

Ouders met een lagere opleiding blijken beter om te gaan met de veiligheid van hun peuter in huis dan hoger opgeleide ouders. De lager opgeleiden bergen vaker medicijnen en schoonmaakmiddelen op buiten bereik van hun kinderen en maken vaker gebruik van de hekjes die ze bij hun trap hebben bevestigd. Tinneke Beirens concludeert dit in haar onderzoek dat zij uitvoerde bij de afdeling Maatschappelijke Gezondheidszorg van het Erasmus MC, in samenwerking met de Stichting Consument en Veiligheid. Morgen promoveert ze op haar onderzoek.

Ieder jaar worden zo'n 44.000 kinderen van 0-4 jaar medisch behandeld voor een letsel door een ongeval. Het is de belangrijkste reden waarom kinderen van deze leeftijd in het ziekenhuis moeten worden opgenomen. De meeste ongevallen gebeuren rond de leeftijd van één jaar. Veel van die ongevallen kunnen worden voorkomen door veiligheidsmaatregelen als het installeren van traphekjes, die dan wel gebruikt moeten worden, en het buiten bereik plaatsen van medicijnen en schoonmaakmiddelen.

Uit het onderzoek van Beirens blijkt dat ongeveer 80% van de ouders in Nederland met een peuter van één à twee jaar oud aangeven een traphek in huis te hebben. Van die groep maakt 50% vervolgens ook goed gebruik van het traphekje (dus 40% van de totale groep ouders). Aanbevolen wordt om zowel boven als onderaan de trap een hekje te plaatsen. Dit doet slechts 5% van de ouders. Verder geeft driekwart van de ouders aan medicijnen kindveilig op te bergen en 60% bewaart hun schoonmaakproducten buiten het bereik van hun kind. Beirens concludeert op basis van haar onderzoek dat lager opgeleide ouders met ruim 60% een veiliger omgeving voor hun kind creëren wat betreft gebruik van traphekjes en voorkomen van vergiftiging dan hoger opgeleide ouders (met ruim 50%).

Uit het onderzoek van Beirens blijkt ook dat in huishoudens met één kind minder maatregelen werden genomen ter voorkoming van een val van de trap of vergiftiging door schoonmaakmiddelen en medicatie dan in huishoudens met meer kinderen. Ouders die het gevoel hebben de maatregelen daadwerkelijk te kunnen nemen en ze nuttig te vinden om de kans op een ongeval te verkleinen zullen dit ook sneller doen. Verder blijken ouders die veiligheidsinformatie hadden gekregen van de Stichting Consument en Veiligheid vaker veiligheidsmaatregelen te nemen.

Op basis van deze gegevens concludeert Beirens dat veel ouders veiligheidsmaatregelen nemen. Er is volgens haar echter wel ruimte voor verbetering. Haar onderzoeksresultaten kunnen helpen om nieuwe effectieve interventies te ontwikkelen die veiligheidsgedrag bij ouders kunnen bevorderen om zo ongevallen bij kinderen te voorkomen.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ceciel van Hemel, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 703 52 85 of E c.vanhemel@erasmusmc.nl

Erfelijke cholesterolpatiënten onmiddellijk behandelen

British Medical Journal: 80% minder kans op hartinfarct

Patiënten met een erfelijke aanleg voor een hoog cholesterolgehalte zouden onmiddellijk behandeld moeten worden met cholesterolverlagende medicijnen. Uit onderzoek van het Erasmus MC blijkt dat deze patiënten dan 80% minder kans hebben op het ontstaan van een hartinfarct. De onderzoekers publiceren hun bevindingen deze week in het British Medical Journal.

Eén op de 400 Nederlanders heeft een erfelijk verhoogd cholesterolgehalte. Dit heet familiale hypercholesterolemie (FH). Patiënten met deze aandoening hebben een extreem verhoogd risico op het ontstaan van hart- en vaatziekten. Lang niet al deze patiënten worden daarvoor behandeld met cholesterolverlagende medicijnen. Onderzoekers van het Erasmus MC tonen nu aan dat wanneer dit wel gebeurt, de patiënten 80% minder risico hebben op het ontstaan van hart- en vaatziekten. Vergelijking van de groep behandelde FH-patiënten met een controlegroep uit de algehele bevolking liet zelfs zien dat het risico vrijwel genormaliseerd is. De hedendaagse behandeling gaat uit van hogere doseringen dan die in het onderzoek. De onderzoekers hopen dan ook dat het effect van behandeling momenteel dus nog groter is.

Deze bevindingen zijn van groot belang voor het dagelijks leven van FH-patiënten. Ten eerste betekent een dergelijke vermindering van het risico op hart- en vaatziekten voor hen een belangrijke verbetering van hun kwaliteit van leven. Daarnaast kan het een positief effect hebben op hun ziektekostenverzekeringspremie. Over het algemeen betalen FH-patiënten daarvoor momenteel hogere premies dan de gemiddelde Nederlander.

Verder benadrukken deze resultaten volgens de onderzoekers het belang van het vroeg opsporen van FH-patiënten, zodat zij tijdig behandeld kunnen worden. Deze opsporing gebeurt in Nederland door de Stichting Opsporing Erfelijke Hypercholesterolemie (STOEH). De kosten-baten verhouding van de opsporing zal vele malen gunstiger zijn dan voorheen werd verondersteld.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ceciel van Hemel, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 703 52 85 of E.c.vanhemel@erasmusmc.nl

Het Erasmus MC maakt deel uit van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU). De NFU is een samenwerkingsverband van de acht universitair medische centra (UMC's) in Nederland en heeft als algemene doelstelling het behartigen van de gezamenlijke belangen van de UMC's. Andere UMC's die deel uitmaken van de NFU zijn het AMC, azM, LUMC, UMCG, UMC St Radboud, UMC Utrecht en VUmc. In totaal zijn 60.000 medewerkers verbonden aan de acht UMC's.

Prinses Máxima opent nieuw onderzoekscentrum Generation R

Nieuwe onderzoeksfase Generation R van start

MASTERTHESIS

Op woensdagochtend 12 november opent Hare Koninklijke Hoogheid Prinses Máxima der Nederlanden het nieuwe onderzoekscentrum van Generation R in het Erasmus MC-Sophia Kinderziekenhuis. Daarmee start een nieuwe fase in het grootschalige Generation R onderzoek: Focus op 5. Alle kinderen van 5 jaar binnen Generation R worden uitgenodigd voor een uitgebreid vervolgonderzoek. Hiermee ontstaat nieuw zicht op de factoren die van invloed zijn op de goede groei, ontwikkeling en gezondheid van kinderen.

131

De ongeveer 10.000 Rotterdamse kinderen binnen Generation R zijn nu tussen de twee en vijf jaar oud. Tijdens de zwangerschap zijn moeder en kind intensief gevolgd via echo's en vragenlijsten. Een deel van de grote groep kinderen (totaal 1.200) is na de geboorte regelmatig uitgenodigd voor uitgebreide metingen in het Erasmus MC-Sophia. De overige kinderen zijn tot hun vierde jaar gevolgd via vragenlijsten en bezoeken aan consultatieburo's. De intensieve metingen tijdens de zwangerschap en bij de groep van 1.200 blijken zo waardevol, dat ervoor gekozen is alle deelnemende kinderen rond de leeftijd van vijf jaar uit te nodigen voor een bezoek aan het onderzoekscentrum. Om dit mogelijk te maken is het onderzoekscentrum verbouwd. In de komende drie jaar wordt bij alle kinderen onderzoek gedaan naar de longen en luchtwegen, het leervermogen en de gedragsontwikkeling. Er wordt een lichaamsscans gemaakt die de structuur van de botten en de verdeling van vet in het lichaam in beeld brengt. Er wordt een echo gemaakt van hart en nieren en van aderen en er wordt wat lichaamsmateriaal verzameld, zoals urine en neusslijm. Bijzonder daarnaast is dat ook bij de moeders vergelijkbare metingen worden verricht.

ERNST BAKKER

Centraal staat de vraag waarom het ene kind gezondheids- of gedragsproblemen ontwikkelt en het andere niet. Generation R is uniek omdat alle relevante etnische groepen in Nederland goed zijn vertegenwoordigd in het onderzoek. Er bestaan op dit moment grote verschillen in de gezondheid van deze groepen. Generation R doet onderzoek naar de oorzaken van deze verschillen om de gezondheid van de meest kwetsbare kinderen te bevorderen. Resultaten van Generation R zijn nu al van belang voor alle kinderen in Nederland. De nieuwe onderzoeksfase Focus op 5 is mogelijk gemaakt door financiële ondersteuning van de overheid en vele fondsen, het bedrijfsleven en andere instellingen. Het ministerie van VWS heeft hiervoor in het kader van het jeugdbeleid 3,4 miljoen euro beschikbaar gesteld.

Noot voor de redactie (niet voor publicatie):

Het programma van de opening door HKH Prinses Máxima der Nederlanden:

- 10.00 Aankomst prinses Máxima en welkomstwoord door prof. dr. Hans Büller (voorzitter Raad van Bestuur Erasmus MC)
- 10.10 Presentatie dr. Vincent Jaddoe (directeur Generation R)
- 10.20 Presentatie minister Rouvoet
- 10.25 Filmpje van drie kinderen en hun moeders die zijn gevolgd bij metingen
- 10.30 Openingshandeling
- 10.35 Rondleiding van de prinses in het onderzoekscentrum en start feestelijk programma voor gasten en kinderen
- 11.15 Vertrek prinses Máxima
- 12.00 Einde

Aanvangstijd: De pers wordt verzocht op 12 november 2008 om uiterlijk 09.50 uur aanwezig te zijn. Indien u behoefte heeft aan een bezichtiging van de onderzoeksruiimte vooraf tussen 9.00 en 9.45 uur, kunt u dit aangeven bij uw aanmelding.

Accreditatie: (uiterlijk 10 november 2008, 12.00 uur) aanmelden per e-mail bij Ceciel van Hemel, persvoorlichter Erasmus MC, c.vanhemel@erasmusmc.nl (onder vermelding van: naam en adres medium, naam, functie, mobiel nummer en emailadres medewerker)

Geavanceerde CT-scan op Spoedeisende Hulp Erasmus MC

CT-scan op SEH vergroot overlevings- en herstelkansen

Op 18 november neemt de Spoedeisende Hulp (SEH) van Erasmus MC een nieuwe CT-scan officieel in gebruik. Met deze snelle en geavanceerde CT-scan kunnen diagnoses eerder worden gesteld. De tijdwinst kan van levensbelang zijn voor ernstig of zwaargewonden. Het Erasmus MC beschikt als eerste ziekenhuis in Nederland over deze zogenaamde 128-slice CT-scan.

Door een CT-scan direct naast de traumakamers van de SEH te situeren, kan tijdwinst worden geboekt bij de diagnostiek van gewonde patiënten. De overlevings- en herstelkansen kunnen hierdoor belangrijk toenemen. Bij patiënten die bijvoorbeeld met een hersenbloeding of herseninfarct naar de SEH worden gebracht, geldt dat snellere diagnose en behandeling de kans op blijvende invaliditeit vermindert. Vertragingen vanwege transport van de patiënt naar de CT-scans op de afdeling Radiologie behoren tot het verleden. Daarnaast is het traumateam altijd ter plaatse om in te grijpen bij problemen.

De ingebruikname van de CT-scan is onderdeel van een algehele verbetering van de acute zorg in Erasmus MC. Er is nu bijvoorbeeld daglicht in de behandelkamers van de gipskamer, ruimtes zijn vriendelijker ingericht en verouderde inrichting is vervangen door nieuwe. Verder zijn de verschillende soorten behandelkamers nu logistiek beter op elkaar afgestemd.

CT staat voor Computer Tomografie. Een CT-scan maakt gebruik van röntgenbuizen die rond de patiënt draaien. Doordat verschillende weefsels in meer of minder mate de röntgenstralen verzwakken ontstaan contrastverschillen tussen de weefsels. Van deze eigenschap wordt gebruik gemaakt voor het berekenen van plaatjes (dwarsdoorsneden). De CT-scan meet op zeer veel verschillende plaatsen om het lichaam de totale verzwakking van de röntgenbundel. De verschillen in verzwakking zorgen voor contrastverschillen. Door de contrastverschillen zal het ene weefsel zich met een andere kleur of grijs tint afbeelden dan ander weefsel. Zo ontstaat er een dwarsdoorsnede van het lichaam. De dwarsdoorsneden kunnen heel dun zijn, bijvoorbeeld 0,5 millimeter. Door deze dwarsdoorsneden in de computer aan elkaar te koppelen, ontstaan driedimensionale afbeeldingen. Hoe meer 'slices', des te scherper wordt het uiteindelijke beeld. Tot op heden werden 64-slice scans gebruikt, in Erasmus MC staat nu de eerste 128-slice CT scan die in Nederland in gebruik is.

Noot voor de redactie:

Als vertegenwoordiger van de pers bent u van harte welkom op de officiële ingebruikname op 18 november, Spoedeisende Hulp Erasmus MC. Het programma start om 16.00 uur. Er is gelegenheid tot het stellen van vragen aan direct betrokkenen. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met David Drexhage, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 703 5525 of E d.drexhage@erasmusmc.nl

Het Erasmus MC maakt deel uit van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU). De NFU is een samenwerkingsverband van de acht universitair medische centra (UMC's) in Nederland en heeft als algemene doelstelling het behartigen van de gezamenlijke belangen van de UMC's. Andere UMC's die deel uitmaken van de NFU zijn het AMC, azM, LUMC, UMCG, UMC St Radboud, UMC Utrecht en VUmc. In totaal zijn 60.000 medewerkers verbonden aan de acht UMC's.

‘Dag van de stralende beroepen’ in Erasmus MC

Open dag Radiologie, Radiotherapie en Nucleaire Geneeskunde zaterdag 8 november

Hoe worden eigenlijk röntgenfoto's gemaakt? Wat zie je allemaal op een CT-scan? En hoe ziet een MRI-scanner er van dichtbij uit? Op 8 november krijgt u antwoord op deze en veel andere vragen. Op de 'Dag van de stralende beroepen' is er in het Erasmus MC een open dag van de afdelingen Radiologie, Radiotherapie en Nucleaire Geneeskunde.

8 november is een aantal jaren geleden uitgeroepen tot 'Dag van de stralende beroepen'. In veel landen worden op deze dag activiteiten georganiseerd om het publiek kennis te laten maken met de afdelingen in het ziekenhuis waar mensen werken met straling. De datum is niet toevallig gekozen; op 8 november 1895 ontdekte Wilhelm Conrad Röntgen in zijn laboratorium de 'X-stralen', die later naar hem genoemd werden (röntgenstraling). De medische wereld zou er zonder zijn ontdekking heel anders uitzien: röntgenstraling is inmiddels niet meer weg te denken uit de geneeskunde.

Radiologie: 10.00 – 14.00 uur, Erasmus MC (centrumlocatie), 's Gravendijkwal 230

Op zaterdag 8 november 2008 organiseert de afdeling Radiologie van het Erasmus MC een open dag. Van 10.00 tot 14.00 uur starten met regelmaat rondleidingen over de afdeling. Alle belangstellenden zijn welkom voor een kijkje achter de schermen. Deelname is gratis. Meer informatie op www.erasmusmc.nl/radiologie

Radiotherapie: 10.00 tot 15.00 uur, Erasmus MC – Daniel den Hoed, Groene Hilledijk 301

Letterlijk betekent radiotherapie: 'behandeling met behulp van straling'. Het is een van de behandelmethodes om kanker te genezen. Voordat een bestralingsbehandeling kan beginnen, moeten voorbereidingen getroffen worden: soms moet een bestralingsmasker worden gemaakt waarop het bestralingsveld wordt aangekend, in andere gevallen wordt dit aantekenen rechtstreeks op de huid gedaan. Het bepalen van de bestralingsvelden kan op de simulator gedaan worden met doorlichting en röntgenfoto's, maar het kan ook met een CT-scanner. Later wordt door computerplanning een bestralingsplan gemaakt.

Al deze procedures kunt u op 8 november in de praktijk zien. Diverse afdelingen die nauw verwant zijn aan de radiotherapie zullen die dag aanwezig zijn op onze afdeling. Zo zal bijvoorbeeld de afdeling Klinische Instrumentatie tonen hoe gecompliceerd een bestralingsstoel is. Er wordt daarvoor een toestel gedeeltelijk gedemonteerd. Meer informatie op www.erasmusmc.nl/radiotherapie

Nucleaire Geneeskunde: 10.00 tot 14.00 uur, Erasmus MC (centrumlocatie) en Erasmus MC – Daniel den Hoed

Bij het specialisme Nucleaire Geneeskunde wordt gebruik gemaakt van radioactieve stoffen die straling uitzenden. Aan een radioactieve stof wordt een orgaanspecifiek stofje gekoppeld, samen het radiofarmacon genoemd. Na toediening van het radiofarmacon worden opnamen gemaakt om zo de orgaanfunctie in beeld te brengen. Voor deze diagnostische onderzoeken wordt een hele lichte dosering radioactiviteit gebruikt. Bij therapie worden radioactieve stoffen gebruikt die harder stralen en in een grotere hoeveelheid dan bij diagnostiek. Op de open dag zullen verschillende onderzoeken toegelicht worden en kan men de cameraruimten bekijken. Verder zal er ook informatie zijn over de opleiding tot medisch nucleair werker. Meer informatie op www.erasmusmc.nl/nucleaire_geneeskunde

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met David Drexhage, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 703 5525 of [e d.drexhage@erasmusmc.nl](mailto:d.drexhage@erasmusmc.nl)

Het Erasmus MC maakt deel uit van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU). De NFU is een samenwerkingsverband van de acht universitair medische centra (UMC's) in Nederland en heeft als algemene doelstelling het behartigen van de gezamenlijke belangen van de UMC's. Andere UMC's die deel uitmaken van de NFU zijn het AMC, azM, LUMC, UMCG, UMC St Radboud, UMC Utrecht en VUmc. In totaal zijn 60.000 medewerkers verbonden aan de acht UMC's.

Erasmus MC Persbericht

Rotterdam, 24 november 2008

Derde Josephine Nefkens Prijs voor Kankeronderzoek

Uitreiking 28 november 2008, Burgerzaal Stadhuis Rotterdam, tijdens symposium "10 jaar Josephine Nefkens Instituut"

Vrijdag 28 november wordt voor de derde keer de Josephine Nefkens Prijs voor Kankeronderzoek uitgereikt aan een actieve wetenschapper vanwege excellent kankeronderzoek. Wie de prijs wint, wordt op 28 november bekendgemaakt. Aan de prijs is een bedrag van € 50.000 verbonden dat de prijswinnaar naar eigen inzicht voor kankeronderzoek mag bestemmen. Voorafgaand aan de prijsuitreiking wordt een kosteloos toegankelijk symposium gehouden waarin zes hoogleraren uit het Josephine Nefkens Instituut inzicht geven in hun onderzoeksgebieden en toekomstverwachtingen.

De Josephine Nefkens Prijs voor Kankeronderzoek wordt eens in de drie jaar uitgereikt. In 2001 ontving prof.dr. Jan Hoeijmakers, Erasmus MC, de prijs. In 2004 viel prof.dr. René Bernards, Nederlands Kanker Instituut – Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis, de eer te beurt. Wie de winnaar van 2008 is, wordt op de dag van de prijsuitreiking bekendgemaakt. De prijs wordt uitgereikt onder auspiciën van de Erasmus Universiteit Rotterdam. Na ontvangst van de prijs geeft de prijswinnaar een lezing.

De prijs werd tien jaar geleden ingesteld bij de opening van het Josephine Nefkens Instituut (JNI). Het uitzonderlijke niveau van de prijswinnaars laat zien dat de Josephine Nefkens Prijs inmiddels behoort tot de meest prestigieuze prijzen voor kankeronderzoek in het Nederlands taalgebied.

Voorafgaand aan de prijsuitreiking wordt een symposium gehouden met de titel "10 jaar Josephine Nefkens Instituut". Zes hoogleraren uit het Josephine Nefkens Instituut van het Erasmus MC presenteren een blik op heden en toekomst van hun onderzoeksgebieden. Onderwerpen die aan bod komen zijn onder andere: genoomanalyse bij borstkankervoorspelling; nieuwvorming van bloedvaten in hersentumoren; biomarkers voor opsporing van blaaskanker en fabels en feiten rond kankerstemcellen. Alle belangstellenden zijn van harte welkom vanaf 12.30 uur in de Burgerzaal van het Stadhuis van Rotterdam. Bijwonen van het symposium en de prijsuitreiking is kosteloos.

Noot voor de redactie:

Als vertegenwoordiger van de pers bent u van harte welkom op het symposium en bij de prijsuitreiking. Gaarne vooraf aanmelden bij David Drexhage, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 703 5525 of E d.drexhage@erasmusmc.nl, tevens bereikbaar voor nadere informatie.

Het Erasmus MC maakt deel uit van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU). De NFU is een samenwerkingsverband van de acht universitair medische centra (UMC's) in Nederland en heeft als algemene doelstelling het behartigen van de gezamenlijke belangen van de UMC's. Andere UMC's die deel uitmaken van de NFU zijn het AMC, azM, LUMC, UMCG, UMC St Radboud, UMC Utrecht en VUmc. In totaal zijn 60.000 medewerkers verbonden aan de acht UMC's.

Jeuk! Diagnostiek en behandeling

Dermatologen Erasmus MC schrijven handboek voor snellere behandeling jeuk

135

Jeuk is een vervelende klacht voor de patiënt en vaak ook voor de behandelend arts. Terwijl de patiënt soms slapeloze nachten heeft, kost het de arts de nodige hoofdbrekens om de klacht te duiden aan de hand van overige symptomen, medicijngebruik, medische voorgeschiedenis en eventuele huidandoeningen of afwijkende laboratoriumuitslagen. De patiënt wil ondertussen vooral van de jeuk af. ERNST BAKKER

“*Jeuk: Diagnostiek en behandeling*” beschrijft de meest voorkomende oorzaken van jeuk aan de hand van foto's. Het boek geeft een bondige uiteenzetting met praktische informatie over de anamnese, diagnostiek, begeleiding en de behandeling van jeuk. Zowel oorzakelijke als symptomatische behandelingen van jeuk worden overzichtelijk en praktijkgericht besproken in het boek. Natuurlijk komen ook veelvoorkomende vormen van jeuk bij ouderen en anale jeuk aan bod. Het boek bespreekt verder een aantal psychische factoren die het optreden en het verloop van jeuk kunnen beïnvloeden en geeft tevens behandeladviezen voor gevallen waarin de exacte diagnose of de oorzaak van de jeuk nog onbekend is.

“Jeuk” is samengesteld onder redactie van dermatologen dr. H.B. Thio en dr. E.M. van der Snoek van het Erasmus MC, huisarts E.M. Ronner en verpleegkundig onderzoeker H. van Os-Medendorp. Deskundigen op het gebied van jeuk bij dermatologische en inwendige aandoeningen, bij kinderen, tijdens de zwangerschap, en tropische aandoeningen hebben bijgedragen aan de inhoud van dit boek. \

Jeuk is bedoeld als handboek in de spreekkamer van de huisarts en voor andere geïnteresseerden.

Jeuk, Diagnostiek en behandeling is verschenen bij Elsevier gezondheidszorg, Maarssen ISBN 978 90 352 2992 1

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met David Drexhage, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 703 5525 of E d.drexhage@erasmusmc.nl

Het Erasmus MC maakt deel uit van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU). De NFU is een samenwerkingsverband van de acht universitair medische centra (UMC's) in Nederland en heeft als algemene doelstelling het behartigen van de gezamenlijke belangen van de UMC's. Andere UMC's die deel uitmaken van de NFU zijn het AMC, azM, LUMC, UMCG, UMC St Radboud, UMC Utrecht en VUmc. In totaal zijn 60.000 medewerkers verbonden aan de acht UMC's.

Handhygiëne in ziekenhuizen goed te verbeteren

Onderzoek naar oorzaken van slechte handhygiëne

Onderzoekers van het Erasmus MC hebben voor het eerst onderzocht wat de oorzaken zijn voor slechte handhygiëne in Nederlandse ziekenhuizen. Deskundigen zijn eensgezind over de aanpak van het probleem. Volgens hen kan de handhygiëne van verpleegkundigen en artsen sterk worden verbeterd. De onderzoekers bespreken morgen tijdens het symposium 'Handhygiëne in Nederlandse Ziekenhuizen' de resultaten van hun onderzoek en de mogelijkheden voor de aanpak van het probleem.

Dat handhygiëne in Nederland slecht wordt nageleefd heeft onder andere te maken met gebrek aan kennis over de richtlijnen voor handhygiëne en de effectiviteit van handhygiëne. Het naleven van de handhygiëne blijkt nog geen ingesleten gewoonte en is ook afhankelijk van hoe ernstig de artsen de gevolgen van een infectie voor zichzelf inschatten. Een panel van 61 deskundigen is eensgezind over de aanpak van dit probleem. Reminders in de werkomgeving, het zichtbaar maken van de gevolgen van slechte handhygiëne, de beschikbaarheid van materialen die het naleven van handhygiëne vergemakkelijken en het geven van voorlichting of scholing zijn volgens hen effectief en goed implementeerbaar in de praktijk. Zo overleggen de onderzoekers op dit moment met TU Delft over het ontwikkelen van een automatische handalcoholpomp bij het ziekenhuisbed. Ook wordt gedacht over een elektrisch apparaat dat automatisch herinnert aan handhygiëne bij het naderen of verlaten van een ziekenhuisbed.

Een andere belangrijke oorzaak is hoe de directe omgeving omgaat met handhygiëne. Men spreekt elkaar er niet op aan of degenen die het goede voorbeeld zouden moeten geven doen dit niet. Om dit probleem aan te pakken is volgens de deskundigen een verandering in de sociale cultuur noodzakelijk. Dat zal de moeilijkste verandering zijn om in de praktijk te realiseren.

De onderzoekers bestudeerden de chirurgische verpleegafdelingen en intensive cares van 24 ziekenhuizen verspreid over Nederland. Er zijn 4500 momenten geobserveerd waarop volgens de internationale richtlijnen handhygiëne (wassen van handen met zeep en water of gebruik van handalcohol) zou moeten plaatsvinden. In slechts 19,5% van de gevallen werd handhygiëne uitgevoerd. Het onderzoek werd gefinancierd door ZonMw.

Noot voor de redactie:

Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Ceciel van Hemel, persvoorlichter Erasmus MC, T 010 703 52 85 of E.c.vanhemel@erasmusmc.nl

Het Erasmus MC maakt deel uit van de Nederlandse Federatie van Universitair Medische Centra (NFU). De NFU is een samenwerkingsverband van de acht universitair medische centra (UMC's) in Nederland en heeft als algemene doelstelling het behartigen van de gezamenlijke belangen van de UMC's. Andere UMC's die deel uitmaken van de NFU zijn het AMC, azM, LUMC, UMCG, UMC St Radboud, UMC Utrecht en VUmc. In totaal zijn 60.000 medewerkers verbonden aan de acht UMC's.

NIEUWSBERICHTEN

Algemeen Dagblad

February 24, 2004

'Altijd een mondkapje mee' ; H A R T & N I E R E N

BYLINE: MARTINE BOELSMA

SECTION: Diagnose; Pg. 18

LENGTH: 566 words

Diagnose praat wekelijks met een bekende Nederlander over zijn of haar gezondheid. Deze week virusjager prof. dr. Ab Osterhaus (55), internationaal vermaard viroloog aan het Erasmus Medisch Centrum in Rotterdam. Na een periode van vogelpest, Sars en kippengriep is hij hard toe aan vakantie.

et afgelopen jaar 'H was enorm druk. Ik werk altijd meer dan 60 uur in de week, veel meer. En ik reis heel de wereld over. Ik ben afgelopen jaar een weekje met vakantie geweest naar de Dordogne. Voor het eerst in zeven jaar.

Op dit moment ben ik in Londen, ik vlieg zo terug naar Nederland. Ik ben nooit langer dan een dag hier, ik ga altijd snel heen en weer. Ogenblikje, ik moet even inchecken. Ziezo. Of ik gezond leef? Dat ligt eraan wat je onder gezond verstaat. Ik heb plezier in de dingen die ik doe, dat lijkt me al een goed uitgangspunt. Maar ik drink graag een glas whisky. En ik rook weer. Bijna een pakje per dag.

Vogelpest, Sars, de kippengriep, de druk is erg hoog opgelopen. Te hoog kennelijk, want daardoor heb ik weer naar de sigaretten gegrepen. Voordat ik weer ging roken, deed ik aan hardlopen. Elk weekeinde 20 kilometer. Daar had ik op een gegeven moment ook geen tijd meer voor. Ik heb wel plannen: ik wil vaker met vakantie, ik ga weer hardlopen en ik wil stoppen met roken. Nee, ik zeg niet wanneer. Ik wil me er niet op vastleggen. Mijn eetpatroon is redelijk gezond. Ik drink 's morgens alleen koffie, tussen de middag neem ik een lichte maaltijd en 's avonds ga ik meestal uit eten. Gekookte groenten lust ik niet, maar dat maak ik goed door salades en rauwkost te eten.

Ik houd niet zo van vliegen, maar ik doe het op zo'n manier dat ik zo min mogelijk last heb van tijdsverschillen. Ik ben altijd maar heel kort ter plekke, een of twee dagen, en houd dan de Nederlandse tijd aan. Snel heen en weer, dan heb je het minste last.

Als je veel vliegt, heb je vaker allerlei luchtweginfecties. Ik ben dus dikwijls verkouden. Maar ik geloof niet dat ik meer risico op ziekte loop dan anderen. Wij virologen vaccineren onszelf sowieso allemaal tegen griep. Verder volg ik de normale reisadviezen voor bestemmingen in Azië. Ik gedraag me verstandig; heb bijvoorbeeld altijd een mondkapje bij me.

Ik slaap heel weinig. Vier a vijf uur per nacht. Soms merk ik dat ik uitgeput raak. Dan ben ik

---

overdag slaperig of ik krijg flinke hoofdpijn. Met een keer goed uitslapen is dat wel weer over. Momentje hoor, ik moet even iets afrekenen. Geleidelijk aan heb ik leren omgaan met de spanningen van dit vak. Het hoort erbij. Een virusuitbraak is altijd een crisis. Je moet snel reageren. De zwaarste periode van het afgelopen jaar was toen er in Nederland

vogelpest heerste en ons team aan de Erasmus Universiteit tegelijkertijd van de Wereldgezondheidsorganisatie het verzoek kreeg om onderzoek te doen naar

Sars. Eigenlijk kon het er niet bij, maar het is ook eervol als je wordt gevraagd.

We hebben ongehoord hard gewerkt, maar het moest. Er moest een aantal dingen worden opgelost en dat is ook gelukt. Wij ontdekten dat een tot dan toe onbekend corona-virus verantwoordelijk was voor Sars. Het heeft me eind vorig jaar een lintje opgeleverd. Dat was mooi. We zijn met heel het team een weekje naar Curacao geweest om bij te komen. Nee, niet langer, daar hebben we geen tijd voor. Maar neem me niet kwalijk, ik moet gaan, mijn vliegtuig vertrekt.'

LOAD-DATE: May 19, 2004

LANGUAGE: DUTCH

© 2004 PCM Uitgevers B.V. All rights reserved.

Algemeen Nederlands Persbureau ANP

May 13, 2004

15:16 Central European Time

Aminozuur risicofactor voor botontkalking

Van Riet

SECTION: BINNENLAND

LENGTH: 131 words

DATELINE: ROTTERDAM (ANP)

De ziekte osteoporose (botontkalking) hangt samen met een hoog gehalte van het aminozuur homocysteine in het bloed. Dat concluderen onderzoekers van het **Erasmus MC** (Rotterdam) en het VU Medisch Centrum (Amsterdam) in een artikel dat donderdag verschijnt in het tijdschrift *New England Journal of Medicine*.

Het aminozuur homocysteine ontstaat in het lichaam als een soort tussenproduct in de stofwisseling. Uit onderzoek onder bijna 2500 ouderen blijkt dat mensen met veel van dit zuur in het bloed dubbel zo veel risico lopen op botbreuken. Bekend is dat innemen van foliumzuur het homocysteine niveau omlaag brengt. Nader onderzoek is nodig om vast te stellen dat een foliumzuurrijk dieet of het toedienen van foliumzuur in pilvorm inderdaad botontkalking kan voorkomen.

LOAD-DATE: May 14, 2004

LANGUAGE: Dutch / Nederlands

PUB-TYPE: News Wire

Copyright 2004 Stichting Algemeen Nederlands Persbureau

Algemeen Nederlands Persbureau ANP

February 28, 1996

14:32 Central European Time

BRAND ROTTERDAM;

Elf gewonden binnengebracht bij Dijkzigt

De Graaff

SECTION: BINNENLAND

LENGTH: 440 words

DATELINE: ROTTERDAM (ANP)

In het Academisch Ziekenhuis **Dijkzigt** in Rotterdam (AZR) zijn woensdagmorgen **elf** van de in totaal zeventien **gewonden binnengebracht**. Deze mensen hadden "licht tot matig geprikkelde luchtwegen", aldus een woordvoerder van het ziekenhuis.

Naar verwachting kunnen de **elf** allemaal woensdag het ziekenhuis weer verlaten, maar daarover is pas in de loop van de middag zekerheid. De andere **gewonden** zijn naar andere ziekenhuizen gebracht.

Bij de patienten die in het **Dijkzigt** terecht zijn gekomen, ging het om werknemers van het bedrijf waar de brand uitbrak, om werknemers van aanpalende bedrijven en om opvarenden van schepen die in de havens in de buurt van de Keilestraat liggen.

Het **Dijkzigt** stelde na de melding van de brand de interne alarmfase 1 in. Dat betekent dat alle betrokken diensten en afdelingen zich voorbereiden op de opname van een grote groep patienten. Inmiddels is het ziekenhuis weer teruggegaan naar fase 0, zo zei de woordvoerder. Het verwacht geen nieuwe patienten meer. Het interne rampenplan van het ziekenhuis is afgestemd op het rampenplan van de gemeente.

Het AZR is niet veel gebeld door mensen die angstig waren in verband met de brand. Wel belden nogal wat werknemers van het ziekenhuis die in **bij** voorbeeld Hoogvliet of Spijkenisse wonen naar huis om te kijken of daar alles in orde was.

LOAD-DATE: February 29, 1996

LANGUAGE: Dutch / Nederlands

PUB-TYPE: News Wire

Copyright 1996 Stichting Algemeen Nederlands Persbureau

Algemeen Nederlands Persbureau ANP

November 28, 2008 Friday 10:11 AM

Directeur Hubrecht Laboratorium onderscheiden

BYLINE: VAN T KLOOSTER

SECTION: BINNENLAND

LENGTH: 133 words

ROTTERDAM (ANP) - De Josephine Nefkens Prijs voor kankeronderzoek is dit jaar toegekend aan directeur Hans Clevers van het Hubrecht Laboratorium in Utrecht. Hij krijgt de onderscheiding, die eens in de drie jaar wordt verleend, voor zijn „excellente” onderzoek naar darmkanker.

Dat heeft het **Erasmus Medisch Centrum** in Rotterdam vrijdag bekendgemaakt. De bioloog en geneeskundige Clevers (51), geboren in Eindhoven, is volgens de jury „een echte klasse apart” onder de Nederlandse topwetenschappers. Hij heeft essentieel bijgedragen aan een beter inzicht in processen die een belangrijke rol spelen bij de transformatie van darmcellen tot kwaadaardige tumoren van de dikke darm.

Aan de prijs is een bedrag van 50.000 euro verbonden, die Clevers naar eigen inzicht aan zijn onderzoek kan besteden.

LOAD-DATE: November 28, 2008

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

PUBLICATION-TYPE: Persbureau

Copyright 2008 Algemeen Nederlands Persbureau ANP
All Rights Reserved

De Telegraaf

February 4, 2004

Eerste speciale unit hartpatienten

SECTION: Pg. 9

LENGTH: 95 words

Van onze medische
redactie

ROTTERDAM, woensdag

Het **Erasmus Medisch Centrum** in Rotterdam neemt volgende week een zogeheten magneetnavigatiekamer in gebruik.

Volgens het ziekenhuis betekent de komst van de kamer in het Thoraxcentrum een belangrijke doorbraak bij de behandeling van hartproblemen. Patienten worden behandeld met katheters die door magneten worden gestuurd en die daardoor op plekken in het hart kunnen komen die met 'normale' technieken niet of veel lastiger zijn te bereiken. De behandel- unit is de eerste in Nederland en de derde in Europa.

LOAD-DATE: February 4, 2004

LANGUAGE: Dutch / Nederlands

PUB-TYPE: Paper

Copyright 2004 De Telegraaf

Metro (NL)

February 15, 2008 Friday

Rotterdam Edition

Erfelijk: **Erasmus** MC opent **centrum** sikkelcelziekte

SECTION: ROTTERDAM; Blz. 12

LENGTH: 101 words

SIKKELCEL. Het Rotterdamse **Erasmus Medisch Centrum** opent vandaag een speciaal **centrum** voor de behandeling van de sikkelcelziekte. Deze ziekte komt voornamelijk voor bij migranten. De erfelijke bloedziekte zorgt voor chronische bloedarmoede en schade aan de organen. Patiënten worden in het algemeen niet ouder dan 55 jaar.

In Rotterdam zijn zo'n 15.000 mensen drager van de ziekte. Zonder dat ze het weten, kunnen ze de ziekte doorgeven aan hun kinderen. Ongeveer zeshonderd mensen in Rotterdam zijn daadwerkelijk patiënt.

Het **Erasmus** MC hoopt met het **centrum** de zorg aan de patiënten beter te kunnen afstemmen.

LOAD-DATE: February 15, 2008

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

PUBLICATION-TYPE: Krant

Copyright 2008 Metro

All Rights Reserved

Algemeen Dagblad

May 11, 2004

Geruzie kost ziekenhuis miljoenen ; Onderzoekers: Liever bemiddelen dan procederen

BYLINE: VAN EEN ONZER VERSLAGGEVERS

SECTION: Binnenland; Pg. 02

LENGTH: 314 words

Rotterdam -Ziekenhuizen zijn jaarlijks tientallen miljoenen euro's kwijt aan geruzie tussen specialisten, verpleegkundigen en patiënten. Dat stelt L. Arends, die een onderzoek leidde van het Rotterdams **Erasmus Medisch Centrum** naar conflicten in ziekenhuizen.

In ongeveer de helft van de ziekenhuizen liggen de **medisch** specialisten met elkaar overhoop. In vier op de tien ziekenhuizen leveren specialisten slag met de raad van bestuur. Meningsverschillen tussen artsen en patiënten komen nog veel vaker door: 65 procent van de ziekenhuizen heeft hiermee te maken.

Conflicten tussen teams -bijvoorbeeld verpleegkundigen die in onmin leven met artsen -komen in 36 procent van de ziekenhuizen voor, aldus de onderzoekers van het universitair instituut beleid en management gezondheidszorg.

Arends, universitair docent gezondheidsrecht, is verbaasd over het grote aantal ruzies. Hij wijt ze voor een groot deel aan de reorganisaties in de gezondheidszorg, waardoor de hiërarchie in ziekenhuizen drastisch overhoop wordt gehaald. De ruzies zadelen de instellingen op met hoge kosten van ziekteverzuim, juridische procedures en schadevergoedingen.

De onderzoekers baseren zich op cijfers uit 2002. Zij denken dat het aantal conflicten de afgelopen twee jaar is gestegen en dat deze ontwikkeling doorzet, omdat de ziekenhuizen voor nieuwe grote veranderingen staan. 'Ze moeten hun organisatie beter afstemmen op de behoefte aan medische zorg. Deze omschakeling brengt opnieuw ingrijpende reorganisaties mee', zegt Arends.

Het valt de onderzoeksleider op dat ziekenhuisdirecties zich slecht voorbereiden op ruzies bij reorganisaties. 'Ook wachten ze te lang met ingrijpen, zodat conflicten zich verhardden en moeilijker zijn op te lossen.' Het rapport concludeert dat beter gebruik moet worden gemaakt van bemiddeling, waardoor tussenkomst van de rechter wordt vermeden.

LOAD-DATE: May 19, 2004

LANGUAGE: DUTCH

© 2004 PCM Uitgevers B.V. All rights reserved.

February 10, 2000

Kanker- zorg in gevaar

BYLINE: DOOR ARJAN PAANS

SECTION: Voorpagina; Pg. 1

LENGTH: 463 words

DATELINE: Rotterdam

De kwaliteit van de zorg voor kankerpatienten loopt gevaar. Dat zeggen radiologen en laboranten van de Dr. Daniel den Hoed Kliniek in Rotterdam. Deze kliniek en het Antoni van Leeuwenhoek Ziekenhuis in Amsterdam zijn de enige gespecialiseerde kankercentra in Nederland.

De radiologen verzetten zich fel tegen de manier waarop het Academisch Ziekenhuis Rotterdam (AZR) uitvoering geeft aan de fusie van de twee ziekenhuizen in de Maastad. Velen dreigen op te stappen als de nieuwe indeling wordt doorgezet. Die zou al over twee maanden haar beslag moeten krijgen.

Volgens de rontgenafdeling van de internationaal hoog aangeschreven Daniel den Hoed Kliniek is er na de fusie geen plaats meer voor een gespecialiseerde afdeling als oncologische radiologie. Hierdoor is de beoordeling van scans en foto's van tumoren - noodzakelijk voor een goede behandeling van kanker - niet langer voorbehouden aan radiologen die daarvoor speciaal zijn opgeleid. Daarover maken de radiologen zich ernstige zorgen.

In de besprekingen over de overname van de veel kleinere Daniel den Hoed Kliniek door het AZR was afgesproken dat er een onderafdeling oncologische radiologie zou blijven bestaan. Dat plan werd echter doorkruist toen duidelijk werd dat de kliniek en het AZR-ziekenhuis Dijkzigt in een nieuw gebouw zullen worden ondergebracht. De behandeling van ziekten wordt voortaan in aandachtsgebieden verdeeld. Zo komen er clusters voor hersenen en zintuigen en voor bloedsomloop.

Op die manier hoopt het ziekenhuis patientvriendelijker te kunnen werken. Voor een aparte afdeling radiologische oncologie is in het nieuwe ziekenhuis echter geen plaats meer. De radiologen van de Daniel den Hoed Kliniek moeten voortaan ook op andere afdelingen kunnen werken.

Die zijn vooral teleurgesteld dat het nieuwe afdelingshoofd dr. G. Krestin de noodzaak van een aparte afdeling radiologische oncologie betwist. 'Door die opstelling breekt hij het werk af dat in tientallen jaren zorgvuldig is opgebouwd', zegt A. Bongaerts namens de radiologen.

Pagina 5

Plannen in strijd met advies Ziekenfondsraad

Vervolg van pagina 1

Kankerkliniek

Bongaerts zegt dat de plannen in strijd zijn met een advies dat de Ziekenfondsraad opstelde in opdracht van minister Borst. 'Daarin staat dat oncologische radiologie de komende eeuw juist verder moet worden uitgebouwd.' In een informatiebijeenkomst voor het personeel hebben de radiologen maandag hun bezwaren kenbaar gemaakt.

'Wij kunnen ons de teleurstelling indenken', zegt M. de Spaey van het AZR, die bevestigt dat een deel van de radiologen dreigt met opstappen. Maar ze zegt ook dat het merendeel van de afdeling radiologie achter gekozen toekomstvisie staat.

Gezondheidszorg ; Ziekten ; Gezondheid ; Geneeskunde

LOAD-DATE: May 8, 2003

LANGUAGE: DUTCH

© 2000 PCM Uitgevers B.V. All rights reserved.

NRC Handelsblad

February 1, 2000

Krajicek ruim zes weken uit roulatie

SOURCE: ANP

SECTION: sport; Pg. 11

LENGTH: 68 words

DATELINE: ROTTERDAM, 1 FEBR.

Richard **Krajicek** heeft gisteren in het academisch ziekenhuis Dijkzigt in Rotterdam een operatie aan de linkerknie ondergaan, waarbij een gedeelte van de binnenmeniscus is verwijderd. het herstel van de tennisser zal **zes** tot acht **weken** in beslag nemen. **Krajicek** meldde zich vorige week al af voor het Davis-Cupduel tegen Duitsland dat komend weekeinde in Leipzig wordt gespeeld. (ANP)

Sport ; Tennis

LOAD-DATE: May 8, 2003

LANGUAGE: DUTCH

© 2000 PCM Uitgevers B.V. All rights reserved.

Algemeen Dagblad

August 5, 2004

Man steekt vriendin met mes in been ; Rotterdam

SECTION: Binnenland; Pg. 2

LENGTH: 56 words

De politie heeft gisternacht een 19-jarige Rotterdammer aangehouden nadat de man zijn vriendin met een mes had gestoken. Tijdens een hoogoplopende ruzie haalde de Rotterdammer een mes tevoorschijn en stak daarmee zijn 22-jarige vriendin in haar been. De vrouw is in het **Erasmus Medisch Centrum** aan haar verwondingen behandeld.

LOAD-DATE: August 5, 2004

LANGUAGE: DUTCH

© 2004 PCM Uitgevers B.V. All rights reserved.

De Telegraaf

February 6, 2004

Marina's afscheidscadeau

SECTION: Pg. 4

LENGTH: 220 words

Niet iedereen die ten dode is opgeschreven, kan zich nog inzetten voor een ander. Marina San Giorgi kon dat wel. Terwijl zij wist dat ze aan kanker zou overlijden, richtte ze de Stichting **Erasmus** Heelkundig Onderzoek op. In de tien jaar van zijn bestaan bracht de stichting inmiddels 1,4 miljoen euro bijeen ten behoeve van kankerpatienten.

"Mensen hebben dat vaker, als ze weten dat hun einde nadert. De waan van de dag valt van hen af. Hun verstand gaat als het ware open", zei voormalig ANWB-directeur Paul Nouwen over zijn toenmalige echtgenote. "In de laatste twee jaar van haar leven schreef Marina opeens 600 gedichten."

Nouwen is bestuurslid van de stichting, die zijn jubileum vierde met een indrukwekkende bijeenkomst in de Kunsthal in Rotterdam. Na de toespraken van burgemeester Ivo Opstelten en Kunsthal-directeur Wim Pijbes legde voorzitter Hans van Moorsel uit waarvoor zijn stichting het geld zo hard nodig heeft: "Slechts weinigen vullen de leemten op in het bestaande kankeronderzoek."

Zo ontdekte prof. dr. Hans Jeekel van het **Erasmus Medisch Centrum**, destijds behandelend arts van Marina, hoe de verwijdering van kwaadaardige tumoren verbeterd kan worden. "Kijkoperaties hebben de toekomst", keek de hoogleraar vooruit. Jeekel leidt de onderzoeken die door de stichting worden ondersteund.

LOAD-DATE: February 6, 2004

LANGUAGE: Dutch / Nederlands

PUB-TYPE: Paper

Copyright 2004 De Telegraaf

Het Parool

August 29, 1996

'Nederlands bedrijf schuld gifdrama'

SECTION: Pg. 1/2

LENGTH: 441 words

(Van een verslaggeefster) AMSTERDAM - Het Alphenese handelsbedrijf Vos BV is in gebreke gebleven bij controle van een partij glycerine, waardoor zeker tachtig kinderen in Haiti zijn overleden. Ze hadden het koortswerend middel Afebril gebruikt, waarin door Vos verkochte glycerine was verwerkt, die bleek te zijn vergiftigd met het anti-vriesmiddel di-ethyleenglycol. Dit meldt het Duitse programma Monitor vanavond op de ARD-televisie.

Het ministerie van volksgezondheid zegt naar aanleiding van onderzoek van de Inspectie Gezondheidszorg dat Vos de vervuiling had kunnen constateren als het bedrijf zich aan regels voor productaansprakelijkheid had gehouden.

De partij, 1800 kilo, was afkomstig uit China. In Haiti was er een drankje van vervaardigd, waarvan de toepassing te vergelijken is met die van Sinaspril. In dit drankje heeft een Amerikaans onderzoeksbureau enkele weken geleden di-ethyleenglycol aangetroffen. In de glycerine zat tot twintig procent van dit vergif, volgens toxicologen een zeer hoge dosis. Het innemen leidt tot nierversgiftiging en coma.

De kinderen zijn overleden tussen november 1995 en juni 1996. Vos, een dochter van de Duitse handelsonderneming Helm, weigert elk commentaar.

De inspectie is op verzoek van de Duitse ambassade en de Amerikaanse Food and Drug Administration het spoor van de glycerine nagegaan. Volgens een woordvoerder is de partij van China naar Rotterdam gegaan en vandaar naar Haiti. De verwerking daar is gebeurd door het Haitiaanse farmaceutische bedrijf Pharval, licentiehouders van het Belgische SMB. Pharval had de grondstof van de Duitse chemicalienhandelaar CTC gekocht, die zelf de partij via een papieren transactie had verkregen.

Volgens de certificaten waren de 72 vaten glycerine 98 procent zuiver. Ze hadden de kwalificatie 'USP' gekregen, wat 'eet- en drinkbare stof' betekent. Vos zou de glycerine hebben gezien, maar geen eigen controle hebben uitgevoerd.

Veel grondstoffen voor medicijnen worden voor lage prijzen geïmporteerd uit het Oostblok of het Verre Oosten. Volgens ziekenhuisapotheker A. Vulte van het Academisch Ziekenhuis Dijkzigt in Rotterdam is de kwaliteit van zulke grondstoffen wisselend en zouden zowel leveranciers als geneesmiddelenfabrikanten zelf nog een kwaliteitscontrole moeten uitvoeren.

Monitor stelt dat Pharval wel enkele tests heeft uitgevoerd, maar voor het opsporen van di-ethyleenglycol niet de techniek in huis had.

Vos is al geconfronteerd met schadeclaims van nabestaanden. Overheidsmaatregelen tegen het Alphense bedrijf zijn volgens een woordvoerder van het ministerie van volksgezondheid niet mogelijk.

LOAD-DATE: May 9, 2003

LANGUAGE: DUTCH

© 1996 Het Parool

Algemeen Nederlands Persbureau ANP

May 16, 2004

09:30 Central European Time

Nieuwe kansen voor patienten met ziekte van Kahler

Gaster

SECTION: BINNENLAND

LENGTH: 486 words

DATELINE: ROTTERDAM (ANP)

Voor mensen met de dodelijke ziekte van Kahler is er een nieuwe behandeling mogelijk. Kahler is een ongeneeslijke vorm van beenmergkanker die jaarlijks bij 750 mensen wordt geconstateerd. Volgens hoogleraar P. Sonneveld van het **Academisch Ziekenhuis** Dijkzigt in **Rotterdam** is het nieuwe middel bortezomib een doorbraak.

Bortezomib bleek zo goed aan te slaan dat een wetenschappelijk onderzoek waarin het met een andere behandeling werd vergeleken, voortijdig is stopgezet. De internationale raad van toezicht vond het niet verantwoord om de controlegroep het medicijn te onthouden. Inmiddels is bortezomib (merknaam Velcade) in versneld tempo goedgekeurd door de Amerikaanse en Europese autoriteiten.

Bij die studie werd de behandeling met bortezomib vergeleken met de standaardbehandeling met het middel dexamethason. Daaruit bleek dat de altijd terugkerende ziekte na behandeling met bortezomib twee keer zo lang wegbleef. Uit een eerdere studie onder 202 patienten die niet op een andere behandeling reageerden, bleek al dat de behandeling aansloeg bij 35 procent van de patienten. Bij een op de tien verdwenen alle tekenen van de ziekte. Het nieuwe middel werkt volgens

---

een totaal nieuwe methode. Het remt de afbraak van goede eiwitten af en stimuleert de afbraak van kwaadaardige cellen, aldus Sonneveld.

In Nederland hebben ongeveer 2500 mensen de ziekte van Kahler. Ongeveer de helft van de patiënten is tussen de 60 en 75 jaar oud, eenderde is ouder dan 75, 17 procent zit tussen de 45 en 60 jaar en een op de twintig patiënten is jonger dan 45. De gemiddelde levensverwachting vanaf het moment van de diagnose ligt tussen de drie en vier jaar.

Op dit moment is de overigens dure behandeling met bortezomib alleen onderzocht bij mensen die min of meer uitbehandeld zijn. Sonneveld begint in augustus met een onderzoek naar een eerste behandeling. Daarbij wil hij het middel vergelijken met een ander medicijn: thalidomide (Softenon).

Bortezomib moet door een infuus worden toegediend. Daarvoor is een ziekenhuisopname nodig. Behandeling kost 20.000 euro per patient. Dat moet het **ziekenhuis** betalen. Sonneveld en de patiëntenvereniging hopen echter dat de behandeling in aanmerking komt voor een speciale regeling.

Thalidomide is een middel in pilvorm. Thalidomide wordt echter niet vergoed, want het is nog niet voor deze aandoening goedgekeurd door de autoriteiten. Volgens Sonneveld komt dit, omdat er nog onvoldoende wetenschappelijk onderzoek naar gedaan is. „Als artsen zijn wij al lang overtuigd van de werking van dit middel.” Er speelt tevens een emotioneel probleem: Softenon werd in de jaren vijftig voorgeschreven als slaapmiddel en middel tegen ochtendmisselijkheid tijdens de zwangerschap. Gebruik door vrouwen in de eerste weken van hun zwangerschap veroorzaakte mismaakte babies. Slachtoffers ervan zijn van mening dat het middel nooit meer op de markt mag komen.

LOAD-DATE: May 17, 2004

LANGUAGE: Dutch / Nederlands

PUB-TYPE: News Wire

Copyright 2004 Stichting Algemeen Nederlands Persbureau

Algemeen Nederlands Persbureau ANP

February 11, 2000

12:42 Central European Time

Onderzoekers claimen succes met laserbehandeling levertumor

Vegchel/Brethoniere

SECTION: BINNENLAND

LENGTH: 264 words

DATELINE: ROTTERDAM (ANP)

Ook grotere levertumoren vallen goed aan te pakken met een speciale lasertechniek. De behandeling is veilig, effectief en de patienten kunnen al na een dag weer naar huis, aldus onderzoekers van het **Academisch Ziekenhuis Rotterdam** (AZR). Vorig jaar zijn al vijftien patienten met leverkanker op deze wijze met succes behandeld.

Tot voor kort moesten doktoren de grote levertumoren operatief verwijderen door een deel van de lever te verwijderen. Dat is een zware operatie, waaraan risico's zitten. Daarnaast volgt soms nog een vervelende chemotherapie.

Maar met een speciale lasertechniek die tot nu toe alleen bij kleine gezwellen tot 2,5 centimeter werd gebruikt, vallen ook goede resultaten te boeken. De Rotterdamse onderzoekers hebben deze techniek zodanig verbeterd dat grotere tumoren met de laser zijn te verwijderen.

Daarbij brengen medici door de huid een catheter tot in de tumor, waarna een laser de 'kwade' cellen zo sterk verhit dat ze afsterven. Probleem tot nu toe was dat de weergave tijdens de ingreep niet zo goed was, waardoor de arts uit angst om gezond weefsel te beschadigen soms niet de hele tumor verwijderde.

De nieuwe techniek houdt in dat de bloedsomloop met een balloncatheter even wordt stilgelegd. Bloedsomloop zorgt namelijk voor verkoeling. Zonder bloedsomloop is de weergave beter en kan bovendien de laser effectiever verhitten.

De Rotterdammers hebben bij de behandelde patienten tot nu toe geen uitgroei gezien. Een vervolgstudie op een grotere groep patienten moet uitwijzen wat de resultaten zijn op langere termijn.

LOAD-DATE: February 14, 2000

LANGUAGE: Dutch / Nederlands

PUB-TYPE: News Wire

Copyright 2000 Stichting Algemeen Nederlands Persbureau

De Telegraaf

May 11, 2004

Roparun-finish voor het eerst in Rotterdam

SECTION: Pg. 35

LENGTH: 282 words

Van onze Rotterdamse redactie

ROTTERDAM, dinsdag

De Roparun tussen Rotterdam en Parijs finisht dit jaar voor het eerst in Rotterdam. De 188 deelnemende teams worden 31 mei verwacht op de Coolsingel, twee dagen na de start van de eerste lopers in Parijs.

De ruim 500 kilometer lange Roparun, de langste non-stop estafetteloop ter wereld, bestaat sinds 1992. In dat jaar liepen de dertien teams 100.000 gulden bijeen voor projecten om de kwaliteit van leven van kankerpatienten te verbeteren. Vorig jaar brachten 171 teams 2,4 miljoen euro bijeen.

Feest

Op de Coolsingel is het tweede pinksterdag feest door de ontvangst van de lopers. Tussen 12.00 en 18.00 uur zijn er onder meer optredens van Lee Towers en Sugar Lee Hooper. Uiteraard klinkt dan 'You 'll never walk alone' voor de hardlopers.

Minder getrainde lopers die ook een bijdrage willen leveren voor het goede doel, kunnen meedoen aan de Homerun. Deze 6,5 kilometer lange prestatie-loop vindt plaats kort voor de aankomst van de Roparun-lopers en finisht ook op de Coolsingel. De opbrengst van Homerun gaat naar het familiehuis dat in 2012 wordt gerealiseerd bij het **Erasmus Medisch Centrum** (EMC).

Op weg naar de Coolsingel passeren de deelnemers van de Roparun de Daniel den Hoed Kliniek. Deze instelling bestaat 90 jaar en is tegenwoordig onderdeel van het EMC.

Emotioneel

Het voorbijkomen van de lopers is een emotioneel moment, aldus een zegsvrouw van de kliniek. "De lopers passeren hier altijd en nu dus tijdens de laatste kilometers. We staan stevast met zoveel mogelijk artsen, verpleegkundigen en patienten buiten. Voor zowel de lopers als iedereen van het ziekenhuis is dat heel bijzonder: echt kippenvel."

LOAD-DATE: May 11, 2004

LANGUAGE: Dutch / Nederlands

PUB-TYPE: Paper

Copyright 2004 De Telegraaf

De Gelderlander

November 12, 2008

Sparta zoekt naar medische fouten bij behandeling Niels Kokmeijer

SECTION: GEHELEOPLAGE; Page: B12 (32)

LENGTH: 367 words

HIGHLIGHT:

Rotterdamse club hoopt schadevergoeding op ziekenhuis te verhalen.

door Harry Hekkert

Niels Kokmeijer weet niets van eventuele medische missers bij de behandeling van de blessure die vier jaar geleden een einde aan zijn loopbaan maakte.

DEVENTER - Sparta Rotterdam onderzoekt of de schadevergoeding die de club Niels Kokmeijer moet betalen, is te verhalen op het **Erasmus Medisch Centrum**. In een nog geheim rapport zou staan dat de oud-GA Eaglesspeler nog had kunnen voetballen als er adequaat was gehandeld. Kokmeijer zegt niets te weten van fouten, die zijn gemaakt bij de behandeling van zijn blessure.

De voetballer werd tijdens de uitwedstrijd tegen Sparta, op 17 december 2004, door Rachid Bouaouzan (nu spelend bij NEC) hard onderuit gehaald. Kokmeijer liep een dubbele open beenbreuk op in het rechterbeen. Hij werd vijf keer geopereerd in het Rotterdamse **Erasmus**-ziekenhuis, maar bleek dermate ernstig gewond dat hij moest stoppen met voetballen. Vorig jaar troffen Kokmeijer en Sparta een schikking, nadat was bepaald dat de aanvaller recht had op schadevergoeding. Kokmeijer eiste eerder 850.000 euro.

Sparta heeft nu een chirurg de dossiers van het **Erasmus** laten bestuderen. "Ik wist niks van een onderzoek", zegt Kokmeijer. "De zaak is voor mij afgehandeld. De rechter heeft een uitspraak gedaan en met Sparta heb ik een schikking getroffen. Dat is allemaal onherroepelijk. Misschien wil Sparta die schade nu op het **Erasmus** verhalen."

Sparta buigt zich later deze week over de rapportage. Kokmeijer: "Ik kan er eigenlijk weinig meer over zeggen, totdat ik de rapportage heb mogen inzien. Ik ben nogal verbaasd, omdat ik nooit van een verkeerde diagnose ben uitgegaan. Ik ben door verschillende artsen in het **Erasmus** behandeld. Later ben ik ook nog door een arts van de verzekering onderzocht. daaruit is nooit naar voren gekomen dat er fouten zijn gemaakt."

Kokmeijer wordt fysiek nooit meer de oude. Hij kan zijn tenen in het rechterbeen niet heffen en heeft geen gevoel in de bovenkant van zijn voet. Met krachttraining probeert hij dat te compenseren "Sporten kan ik eigenlijk nog steeds niet. Ik kan wel een beetje pielen met een bal, maar daarmee

---

houdt het op.”

Kokmeijer is nu manager van de Nederlandse beachsoccerbond.

LOAD-DATE: November 11, 2008

LANGUAGE: Dutch

PUB-TYPE: NEWSPAPER

© Copyright 2008. Wegener Nieuwsmedia BV. All Rights Reserved

---

Haagsche Courant

May 12, 2004

Transplantatie lever van nog levende donor

SECTION: FRNT (voorpagina)

LENGTH: 122 words

ROTTERDAM - Het **Erasmus Medisch Centrum** (EMC) in Rotterdam heeft voor het eerst in ons land een succesvolle levertransplantatie met volwassenen uitgevoerd waarbij de donor leefde. Een 53-jarige vrouw stond de helft van haar gezonde lever af aan haar broer. Prof. dr. Tilanus, hoogleraar en transplantatiechirurg in het EMC, is tevreden over de transplantatie. "In wezen is het een combinatie van twee operaties die we veel doen. Alleen was het bijzonder dat we bij een gezond iemand een deel van de lever weghaalden."

Het ziekenhuis verwacht dat zo een deel van de wachtlijst kan worden weggewerkt. In Nederland wachten zo'n 120 mensen op een transplantatie, in Rotterdam staan vijftig personen op de wachtlijst.

- ANP

LOAD-DATE: May 12, 2004

LANGUAGE: Dutch

PUB-TYPE: NEWSPAPER

Copyright 2004 Haagsche Courant

Elsevier

August 7, 2004

DE WEEK: NEDERLAND

BYLINE: Carla Joosten

SECTION: Nederland: De Week

LENGTH: 487 words

Kinderporno

Er moet een landelijk coördinatiepunt komen voor kinderporno op internet. Dat vindt de Raad van Hoofdcommissarissen. Het aanbod aan kinderporno op het web is explosief gegroeid. Vandaar dat de politie de samenwerking met het al bestaande particuliere Meldpunt Kinderporno wil versterken.

Versterving

In 4 tot 10 procent van de sterfgevallen in Nederland is sprake van overlijden door onthouding van vocht en voeding. Dat concluderen onderzoekers van het **Erasmus MC** en het **VU Medisch Centrum** na onderzoek naar terminale sedatie, ofwel versterven. Het doel ervan is om pijn (51 procent), onrust (38 procent) en angst (11 procent) te verlichten. Versterven hoeft niet altijd te gebeuren op uitdrukkelijk verzoek van de patient, zoals bij euthanasie.

Luchthavens

Opnieuw is er ophef over de geluidsisolatie rond luchthaven Schiphol. De kosten van de isolatie van veertienduizend woningen werden aanvankelijk geschat op 230 miljoen euro, maar dreigen volgens de Algemene Rekenkamer op te lopen naar 800 miljoen. Staatssecretaris Melanie Schultz van Haegen (Verkeer en Waterstaat) moet van de SP-fractie opheldering geven. Intussen kreeg de luchthaven Zestienhoven bij Rotterdam van de staatssecretaris toestemming om per dag een uur langer open te blijven.

Bouwvergunningen

De kosten voor bouwvergunningen voor huizen zijn in een jaar tijd met gemiddeld 37 procent gestegen. Dat blijkt uit een steekproef van de Vereniging Eigen Huis onder twintig gemeenten. In Amsterdam-Zeeburg steeg het tarief met 412 procent. Ook de leges voor dakkapellen stegen flink. De tarieven in gemeenten lopen uiteen, ondanks de belofte van VVD-minister Johan Remkes (Binnenlandse Zaken) om een rekenmodel te ontwikkelen.

Afpersing

Het Openbaar Ministerie in Amsterdam heeft acht jaar cel geeist tegen twee Polen voor afpersing van IKEA. De twee hebben volgens justitie bommen geplaatst in de filialen in Sliedrecht en Amsterdam. Ze werden gepakt nadat het belverleden was nagegaan van de mobieltjes die op de bommen waren geplaatst.

Eurocommissaris

Oud-VVD-minister Neelie Kroes (63) wordt de nieuwe Nederlandse eurocommissaris. Het kabinet heeft haar voorgedragen bij voorzitter Jose Manuel Barroso van de Europese Commissie. Kroes volgt partijgenoot Frits Bolkestein op. Later moet blijken welke portefeuille ze krijgt. In het eerste en tweede kabinet-Lubbers was Kroes minister van Verkeer en Waterstaat.

Ingrijpen

VVD, PvdA en D66 in de Tweede Kamer vinden dat het kabinet veel meer internationale druk moet uitoefenen om militair ingrijpen in Sudan mogelijk te maken. CDA-minister Agnes van Ardenne (Ontwikkelingssamenwerking) vindt het daarvoor te vroeg.

Betabonus

CDA-minister Maria van der Hoeven (Onderwijs) geeft betastudenten die goede resultaten halen 1.500 euro. Ze hoopt daarmee de uitval van beta- en techniekstudenten tegen te gaan.

LOAD-DATE: August 16, 2004

LANGUAGE: Dutch

GRAPHIC: Robert Vos/ANP, Neelie Kroes mag naar Brussel,

TYPE: Artikel

Copyright 2004 Reed Business Information B.V.

De Stentor/Gelders Dagblad

August 2, 2004

Voldoende capaciteit voor onderzoek borstkanker

SECTION: GO1ECO (economie)

LENGTH: 579 words

door Hans Geurens

ROTTERDAM - Academische centra hebben goed nieuws voor vrouwen die door erfelijkheidsfactoren een verhoogd risico lopen op borstkanker.

Door periodieke controles met behulp van een MRI-scan naast het gangbare rontgenonderzoek kan borstkanker sneller worden ontdekt. Zo neemt de kans op genezing toe.

Maar is er eigenlijk wel voldoende capaciteit om de MRI-scans bij de risicogroep van duizenden vrouwen uit te voeren? Of ontstaan er wachtlijsten, die de positieve effecten van deze controles weer teniet doen? Jan Klijn, als hoogleraar oncologie verbonden aan het **Erasmus Medisch Centrum** in Rotterdam, ziet voorsnog geen problemen ontstaan. 'Er is in Nederland op dit moment voldoende capaciteit om de scans voor vrouwen uit de belangrijkste risicogroepen uit te voeren. Er moet natuurlijk geen run op MRI-scans ontstaan, want het gaat niet alleen om de apparatuur; je moet ook genoeg radiologen hebben die ervaren zijn in het beoordelen van de scans. Maar we hebben het hier over een beperkte groep vrouwen.' Naar schatting hebben in Nederland zo'n drieduizend vrouwen een verhoogd risico op erfelijke borstkanker. De Rotterdamse hoogleraar en onderzoeker schat dat er in de academische behandelcentra voor kanker ruimte is voor jaarlijkse MRI-scans bij 2500 a 3000 vrouwen.

Kankerdeskundigen delen de vrouwen met een verhoogd risico op erfelijke borstkanker in drie categorieën in. Degenen die dragers zijn van de reeds bewezen 'borstkankergenen' BRCA1 en BRCA2 lopen het grootste risico om de ziekte te krijgen: 55 tot 80 procent. In de tweede groep zitten vrouwen met andere 'risicovolle' genen in de familie. Zij lopen tussen de 30 en 50 procent kans borstkanker te krijgen. Vrouwen bij wie borstkanker in de familie voorkomt, maar waarvan nog niet duidelijk is in welke mate hun genen hiermee verband houden (tussen de 15 en 30 procent risico) zitten in de derde groep.

Overigens is borstkanker in Nederland sowieso een veel voorkomende ziekte. Ongeveer een op de elf vrouwen krijgt de ziekte. Dit betekent dat voor vrouwen bij wie erfelijke factoren geen rol spelen het risico om borstkanker te krijgen nog altijd tussen de 8 en 10 procent ligt.

Volgens prof. dr. Klijn zullen in elk geval de vrouwen uit de eerste twee groepen geregeld een MRI-scan kunnen ondergaan. 'Maar dat betekent niet dat vrouwen uit de derde groep van deze controle zijn uitgesloten. Het zou kunnen dat in deze groep situaties individueel worden bekeken.'

Daarbij kan het onder anderen gaan om vrouwen met dicht borstklierweefsel, bij wie tumoren met een gewone mammografie soms niet worden ontdekt. Voor deze vrouwen is een MRI-scan te verkiezen omdat die een veel nauwkeuriger beeld geeft. Ook het geestelijk welzijn van vrouwen uit deze groep kan een rol spelen. Als er bijvoorbeeld iemand is die slapeloze nachten heeft van het idee borstkanker te kunnen krijgen, kan een MRI-scan geruststellend werken.'

De kosten van MRI-scans hoeven volgens Klijn geen struikelblok te zijn om de noodzakelijke controles uit te voeren. Een MRI-scan mag in Nederland dan ongeveer drie keer zo duur zijn als een klassieke mammografie, die ongeveer 60 euro kost, het gaat nog steeds om relatief kleine bedragen. Klijn: 'In Amerika zijn deze onderzoeken veel duurder. Dat heeft te maken met allerlei verzekeringen die Amerikaanse medici afsluiten in verband met de enorme claimcultuur daar, bijvoorbeeld voor het geval een tumor over het hoofd wordt gezien.'

LOAD-DATE: August 2, 2004

LANGUAGE: Dutch

PUB-TYPE: NEWSPAPER

Copyright 2004 Wegener Dagbladen B.V.

February 06, 2004 Friday

D-Zuidwest; D-Zuidoost; D-Noord; G-Oost; G-Noord; D-Midden; G-West; G-Midden; G-Stad

Winnaar in medische twist rond vitamine D

BYLINE: Jaap Kiers

LENGTH: 679 words

Is het conflict nu uit de wereld? "Professor Pols zegt nu dat er nooit een conflict is geweest. We zouden het altijd met elkaar eens geweest zijn."

Hoe is het nu allemaal begonnen?

"Op 2 januari 2001 kwam ik in de polikliniek een patiënt tegen en ik dacht: Zou deze patiënt geen vitamine D-tekort hebben? Korte tijd later had ik er weer één. Dat liep in een paar maanden op tot een zestigtal. Ik heb daar toen een presentatie over gehouden en daar was men niet erg enthousiast over. Het was te confronterend, om het eigen werk zo onder ogen te zien. Een paar maanden later kwam ik terug op die poli, en ik wist inmiddels een beetje hoe dat soort patiënten eruit zagen. Binnen no time had ik er 200."

En dat hebt u vervolgens aangekaart?

"Ik heb er gesprekken over gevoerd met professor Pols, echt de opinion leader op het gebied van osteoporose. Hij geloofde er weinig van. Toch schrijft hij in de landelijke richtlijn osteoporose en wetenschappelijke publicaties dat patiënten met osteoporose onderzocht moeten worden op vitamine D-gebrek, maar dat gebeurde dus niet altijd. Ik deed dat heel netjes wel. Ik was op een gegeven moment natuurlijk ook echt getriggerd. Ik dacht: mensen komen in een academisch ziekenhuis, bij een afdeling die hoog staat aangeschreven, die verdienen een goed eindoordeel. Vitamine D werkt preventief bij botontkalking en kan milde vormen gunstig beïnvloeden. Het is bovendien waanzinnig goedkoop. Voor minder dan 2 euro per jaar kunnen mensen geholpen worden. Maar ik werd niet geloofd."

Hoe kan dat nu?

"Ik heb uiteindelijk een gesprek of acht met Pols gehad. Totaal zo'n 20 uur. De ene keer was hij bozig de andere keer wat vriendelijker. Soms overdreven vriendelijk. Tot hij uiteindelijk zei: U kunt wel gaan. Nou ja, niet zo letterlijk, maar het was duidelijk dat ik niet door hoefde te werken. Bijzonder verlovend noemde men het. Eigenlijk was dat bedoeld om de druk wat te verhogen. Het was 14 dagen

---

voor ik het finale papiertje zou halen. Men dacht dat ik na vijftien jaar studie dan wel in zou binden. Maar dat was niet wat ik dacht. Ik dacht: dan ga ik toch gewoon wat an ders doen? Toen kwamen er toch weer gesprekken en kreeg ik nota bene een bovengemiddelde beoordeling. Ze dachten kennelijk, misschien zijn we er dan vanaf.”

Wat deed dat met u?

“Het gaf me het gevoel dat ik gelijk had. Ik had op dat moment niet veel binding met de medische sector. Je kunt wel zeggen dat ik helemaal niet geleden heb onder de affaire. Dat ik uit de medische wereld wilde had hier ook niets mee te maken. Ik was uitgekeken op het bureaucratische gedoe in een groot centrum. Als individu kon je niets doen.”

U hebt wel eens vermoed dat de grote belangen van de farmaceutische industrie een rol speelden bij de felle tegenwerking die u tegenkwam.

“Ik heb daar niets van hard kunnen maken. Maar de invloed van de industrie is er overal. En die blijft er ook.”

Uiteindelijk deed u aangifte bij de inspectie voor de volksgezondheid. Reageerde die gretig?

“Allerminst. Ik heb ruim anderhalf jaar geleden aangifte gedaan en pas het laatste half jaar is er wat aan onderzoek gedaan. Ik denk dat meespeelde dat Pols zo’n autoriteit is. Dat ze dachten, hij heeft ook heel veel goede dingen gedaan, laten we hem niet te veel beschadigen. Een beetje zacht aanpakken. Ondertussen bleek dat ze referentiewaarden in Rotterdam hadden bijgesteld naar beneden. Voorheen werd gemiddeld een waarde van beneden de 50 nanomol per liter voor de vitamine D-spiegel aangehouden als een tekort. Dat werd ineens 25. Het aantal patiënten waarover het ging daalde daardoor ineens drastisch. Maar het waren er toch nog 180.”

Ik begrijp dat er is onderhandeld over de tekst van het rapport van de inspectie?

“De gang van zaken is domweg bizar. Aanvankelijk lag er een veel langere tekst, geschreven door het **Erasmus MC**. Op kritiek daarop van mij kwam nooit antwoord. Uiteindelijk kwam er een versie waar ik maar een handtekening onder heb gezet. Ik dacht: anders komt er nooit een rapport. Het is toch een mooi resultaat. Voor de goede lezer is wel duidelijk wat er werkelijk gespeeld heeft.”

LOAD-DATE: February 06, 2004

LANGUAGE: DUTCH; NEDERLANDS

GRAPHIC: Als internist in opleiding in het **Erasmus** Medisch Centrum in Rotterdam begon Bert Verhage patiënten met onder meer botontkalking (osteoporose) te onderzoeken op mogelijk vitamine D-gebrek. Hij kwam tot de ontdekking dat honderden patiënten geholpen konden worden door ze simpelweg voor luttele euro’s vitamine D toe te dienen, in plaats van veel onnodige diagnostiek en regelmatig ook dure medicijnen. Die bevinding bracht hem in conflict met professor Huib Pols, dé autoriteit op osteoporosegebied in Nederland. Verhage moest het Rotterdamse ziekenhuis verlaten en werkt nu (“met plezier”) als internist in het Sint Lucas-ziekenhuis in Winschoten. Hij diende een klacht in bij de Inspectie voor de Volksgezondheid en werd onlangs op vrijwel alle punten in het gelijk

---

gesteld. \n

PUBLICATION-TYPE: Krant

Copyright 2004 Noordelijke Dagblad Combinatie/Dagblad van het Noorden
All Rights Reserved

Persberichten 1996

Januari 1996

- Expositie 'Leven met Chronische Ziekte' in Dijkzigt

Maart 1996

- Gemeentewerken Rotterdam schenkt Sophia Kinderziekenhuis Bomen
- Voor het eerst Nederland: Verenigingsregistratie voor Intensive Care Verpleegkundigen

Mei 1996

- Aanstaaende Verpleegkundigen Krijgen Bos Bloemen
- Tentoonstelling succesvol ouder worden

Juni 1996

- Internationaal Kinder Intensive Care-Congres in Rotterdam
- Tentoonstelling 'De Pijn in Beeld'
- Internationaal Kinder Intensive Care-Congres in Rotterdam
- Betaald Parkeren Bij Sophia en Dijkzigt

Oktober 1996

- CAO-Akkoord Academische Ziekenhuizen

November 1996

- Omvang kindermishandeling groter dan verwacht

December 1996

- Aanpassing Tarieven Bezoekersgarage Dijkzigt en Sophia

Persberichten 2000

Januari 2000

- Jaarwisseling in AZR tot nu toe zonder problemen
- Academisch Ziekenhuis Rotterdam gaat rustig nieuwe eeuw in
- BCAR1-gen betrokken bij resistentie borstkanker tijdens behandeling met tamoxifen
- Tennisser Richard Krajicek geopereerd aan linkerknie in Academisch Ziekenhuis Rotterdam

Februari 2000

- Reactie Openbaar Rapport Nationale Ombudsman over Inspectie-onderzoek in AZR-Sophia
- Nieuwe behandeling levert tumoren met laser succesvol
- Patiënt met 27 Hartziekten in het Academisch Ziekenhuis Rotterdam

Maart 2000

- AZR-Sophia vindt persbericht Pharming over klinische studie prematuur
- Mijlpaal Nederlandse Hartchirurgie: Elektrisch Steurhart blijkt een succes
- Nieuwe voorzitter Raad van Bestuur
- Hyperthermie vergroot de controle van vergevorderde baarmoederhalskanker

April 2000

- Behandeling Hepatitis B met Anti-HIV-Middel succesvol
- Europese medici bespreken verontrustende toename seksueel overdraagbare aandoeningen (SOA)
- Academisch Ziekenhuis Rotterdam bevestigt transfusie-incident in 1999

Mei 2000

- Open Dag van de Plastische Chirurgie: 18 mei 2000 in AZR-Dijkzigt
- Uitnodiging Perspresentatie Teleconsulting via breedbandverbinding
- Open Dag van de Plastische Chirurgie
- Academisch Ziekenhuis Rotterdam viert tienjarig Jubileum Patiënten Informatie Centrum
- Academisch Ziekenhuis Rotterdam beëindigt donorinseminatieprogramma (KID)
- Academisch Ziekenhuis Rotterdam bevestigt opname oudminister Van Mierlo

Juni 2000

- Onderzoeksgegevens sneller beschikbaar voor behandelend artsen
- Jonge vrouwen met uitgezaaide borstkanker gebaat bij combinatie met anti-hormonale therapieën
- Preventieve borstamputatie vooral onder jonge vrouwen met kinderen
- Academisch Ziekenhuis Rotterdam herkent pijn bij pasgeborenen

-
- MRSA-bacterie in Academisch Ziekenhuis Rotterdam
  - Kinderen met een maag-lever-darm aandoening koken voor genodigden in Academisch Ziekenhuis Rotterdam
  - Academisch Ziekenhuis Rotterdam heeft Roomservice
  - Academisch Ziekenhuis Rotterdam verdrijft MRSA
  - EUR en AZR geven groen licht voor Erasmus universitair Medisch Centrum Rotterdam

Juli 2000

- Alpha-Glucosidase werkzaam medicijn

Augustus 2000

- Snelle groei bij baby's die later diabetes krijgen

September 2000

- Verkeerde menging van stoffen veroorzaakt tijdelijke overlast voor laboranten in AZR-Daniel
- Aantal nierdonoren –bij-leven gestegen

Oktober 2000

- Mat-prothese werkt tegen buikwandbreuk
- Nieuwe, snelle behandeling voor acuut hartfalen in Rotterdam
- Arts-assistenten wisselen kennis uit

November 2000

- Open dag moet tekort aan radiotherapeutisch laboranten verminderen
- Europese cardiologen te laks ten aanzien van hartpatiënten die blijvend roken
- Minister Borst geeft startsein voor ontwikkeling nieuwbouw van Rotterdam Academisch ziekenhuis

---

Persberichten 2004

Januari 2004

- NWO-subsidies voor onderzoekers Erasmus MC
- Nieuw gebouw heliteam in gebruik

Februari 2004

- Controverse over vitamine D deficiëntie beëindigd
- Magneetnavigatie in Erasmus MC betekent doorbraak in hartbehandelingen

Maart 2004

- Genen in het vrouwelijk hormoon oestrogeen spelen een rol bij het krijgen van een hartinfarct
- Kinderen met astma hebben geen baat bij grieprik
- Huidweek in Erasmus MC
- Erasmus MC – Daniël den Hoed niet betrokken bij onderzoek naar deodorant en borstkanker
- Lymfeklierkanker beter vast te stellen
- Schade aan kleine hersenvaatjes verhoogt het risico op dementie en depressie
- Samenwerking IJsselland Ziekenhuis en Erasmus MC vakgebied orthopedie

April 2004

- Roken ook slecht voor cognitieve functie
- Vroege indicatie van ziekte van Alzheimer aangetoond
- Gen-chip sleutel tot effectievere behandeling van leukemie
- Voeding ernstig ziek kind kan beter
- Dreiging infectieziekten neemt toe
- Ziekenhuizen in regio Rotterdam voeren actie voor donorregistratie onder personeel
- Zonpreventieweek in Erasmus MC
- Lepra blijft nog groot gezondheidsprobleem
- Nieuw Skills Lab in Erasmus MC

Mei 2004

- Bloedvatafwijking speelt rol bij depressie
- Transplantatie levende lever in Erasmus MC
- Aminozuur risicofactor voor osteoporose
- Nieuwe leerstoel 'Patiëntenperspectief in de zorg' uniek in de wereld
- Erasmus MC – Sophia biedt objectieve beoordeling pijn bij ernstig verstandelijk gehandicapte kinderen
- Kamerlid neemt manifest gezondheidszorg voor verstandelijk gehandicapten in ontvangst
- Eerste vooraf exact geoefende halsslagaderingreep in Erasmus MC

Juni 2004

- Aspirine kan hart- en vaatziekten voorkomen
- Simulator voorspelt levensloop na vervanging aortaklep
- Hepatitis C bij 80% van patiënten geneesbaar
- Hoeveelheid verkalking in kransslagaders voorspelt hartaanval
- Angst voor zwangerschap bij volwassenen met aangeboren hartafwijking
- Onderzoek bewijst biochemische oorzaak voor posttraumatische dystrofie

Juli 2004

- Prof. dr. Hans Büller per 1 januari 2005 nieuwe voorzitter Raad van Bestuur Erasmus MC
- Erasmus MC gaat strategische alliantie aan met Amerikaanse gen-chip producent Affymetrix
- MRI-methode belangrijk bij opsporing erfelijke borstkanker in vroeg stadium

Augustus 2004

- Terminale sedatie in Nederland relatief vaak toegepast
- Gezamenlijk onderzoek identificeert ruim 120 nieuwe genen
- Eerste jaar voorlichtingsbijeenkomsten Anesthesiologie voor patiënten krijgt vervolg
- Verhoogd overlijdensrisico door ziekenhuisinfectie bij niet-dragers van stafylococcen
- Koninklijke onderscheiding voor dr. Joop de Jong

September 2004

- Voedsel inname bij slokdarmkanker verbetert door bestraling
- Virtuele polikliniek leverziekten de lucht in
- Honderden nieuwe donorregistraties
- Nieuwe hoogleraar Erasmus MC pleit voor verlaging abortusgrens
- Erasmus MC onderzoekt endoscopen

Oktober 2004

- Artsen en paramedici doen RSI in de ban
- Arbeidsmarkt gunstig voor afgestudeerden beleid en management in de gezondheidszorg
- Vroeggeborenen hebben baat bij individuele ontwikkelingsgerichte zorg

November 2004

- Vrijwilligers gevraagd voor onderzoek naar botontkalking
- Erasmus MC onderzoekt effecten probiotica bij koemelkallergie
- European study indicates risk-gene for fractures
- Erasmus MC leidt groot EC-onderzoek naar prostaatkanker
- Josephine Nefkens Prijs voor René Bernards
- Probleemgedrag van Marokkaanse jeugd wetenschappelijk onderzocht

-
- Berengal voorkomt levertransplantatie
  - Instant messenger 'verslavender' voor meisjes dan jongens

December 2004

- Erasmus MC leidt Europees Gentherapieproject voor nieuwe behandelvormen van erfelijke ziekten
- Kinderen minder vaak naar de huisarts
- Erasmus MC ondertekent convenant 'Veiligezorg' met politie en justitie
- Schouderklachten komen vaak voor en vaak terug
- Ideaal menu verlaagt kans op hart- en vaatziekten
- Kijkje in de lever toont actief immuunsysteem
- Nieuw instrument bepaalt arbeidsgerelateerdheid van rugklachten
- Erasmus MC krijgt steun van ZonMW voor stamcel-gentherapie

Persberichten 2008

Januari 2008

- Hand- en polschirurgie in Nederland naar hoger plan
- Erasmus MC krijgt stimuleringsubsidie van Technopartner
- Lichttekst aan gevel Erasmus MC-Sophia Kinderziekenhuis
- Forensisch onderzoek stap verder met vondst oogkleurgen
- Jongvolwassenen zoeken weinig hulp ondanks psychische problemen
- Erasmus MC en Veiligheidsregio Rotterdam-Rijnmond sluiten uniek convenant
- Opbrengst zorgeuro gunstiger dan gedacht

Februari 2008

- X-chromosomen van vrouwen: twee in één
- Erasmus MC verkoopt Bioinformatica-onderneming Crosslinks
- Afspraken rond medisch beroepsgeheim vastgelegd in convenant
- Gezond zwanger in Erasmus MC
- Naar een betere levensverwachting van sikkelcelpatiënten
- Effect glucosamine bij heupartrose onbewezen
- Erasmus MC helpt bij optimaliseren zorg voor bloedkankerpatiënten op Curaçao

Maart 2008

- Genetische zelftesten via internet vaak voorbarig en misleidend
- Schizofrenie bij allochtonen door identiteitsproblemen
- Geneesmiddel tegen lepra werkt ook preventief
- Een gebroken been zit in de genen
- Leeftijd blijft beste voorspeller beroertes
- Toename in de praktijk van continue diepe sedatie in de laatste levensfase
- Jongeren zijn doof voor waarschuwingen over gevaren MP3-spelers
- Liesbreukpatiënt meest gebaat bij lokale verdoving

April 2008

- Tot viermaal meer microbloedingen in hersenen bij zestigplussers dan verwacht
- Anti-wrattenmedicijn ook effectief bij bestrijding voorstadium vulvakanker
- Erasmus MC richt nieuw biotech bedrijf Therosteon op
- Overheid legt verantwoordelijkheid gezond gedrag teveel bij individu
- Mensen met depressie meer kans op Alzheimer
- Kans op plotse hartdood door geneesmiddel tweemaal hoger bij genafwijking
- Geheim van effect aluminium in vaccinaties ontmanteld
- Eén op vijf mannen krijgt nieuwe blessure tijdens marathon

-
- Beloon de helden die hun orgaan doneren
  - Nieuw gen met relatie tot multiple sclerose ontdekt
  - Extra controle moet maagkanker voorkomen
  - Belangrijke subsidie voor Biochiop
  - Parkeergarage Erasmus MC via Westzeedijk
  - Nieuwe genafwijking gevonden met mogelijk effect op hielprik
  - Prof. dr. Frank Grosveld benoemd tot Akademiehoogleraar
  - Vrouwen staan overwegend positief tegenover HPV vaccinatie voor meisjes
  - Publiekssymposium en culinaire poly-lunch
  - Eerste osteoporose genen ontdekt door Genoomwijde Analyse

Mei 2008

- Voorspellingsmodel geeft beter zicht op zwangerschapskansen
- Hoger risico op aangeboren hartafwijking door genvariatie in combinatie met medicijngebruik en lage vitamine B3 inname
- Behandeling fragiele X syndroom bij muizen hoopgevend
- TomTom in het hart
- Koninklijke onderscheiding voor drs. Friederike Hakvoort-Cammel

Juni 2008

- Enorme variatie in gezondheidsverschillen binnen Europa
- Baby's 2,5 keer minder infecties bij half jaar alleen borstvoeding
- Promovendus ontwikkelt Scorelijst ontweningsverschijnselen bij kinderen op de IC
- Antilliaanse kinderen 50% meer kans op overlijden in eerste levensjaar
- Behandeling van hepatitis C vermindert leverfalen en sterfte
- Hersenvolume voorspelt gedragsmatige ontwikkeling
- Vroege niertransplantatie gunstig voor levensverwachting

Juli 2008

- Virussen vogelvrij... is de dreiging te beteugelen?
- Deelname borstkankeronderzoek leidt niet tot uitstel huisartsbezoek bij klachten

Augustus 2008

- DNA voorspelt Europese regio van afkomst
- Ernstig zieke patiënt roept overheid op verantwoordelijkheid te nemen
- Opname HPV vaccin in vaccinatieprogramma te vroeg

September 2008

- Monumentaal mozaïek terug

-
- Hogere concentratie afbraakproducten pesticiden in urine Rotterdamse zwangeren
  - Risico's voor volksgezondheid door klimaatverandering
  - Havenziekenhuis Rotterdam roept geopereerde patiënten terug
  - Ruim duizend donateurs in zes maanden voor Erasmus MC Vriendenfonds

Oktober 2008

- Niertransplantatie met levende donor live te volgen
- Nieuwe genen: 70% meer risico op jicht
- Overheid kan zich op vier niveaus voorbereiden op volgende pandemie
- OK's Havenziekenhuis aanstaande maandag weer open
- Erasmus MC en ABN AMRO stimuleren innovatie

November 2008

- Patiënten zitten weer lekker
- Handhygiëne in ziekenhuizen goed te verbeteren
- 'Dag van de stralende beroepen' in Erasmus MC
- Prinses Maxima opent nieuw onderzoekscentrum Generation R
- Erasmus MC bouwt voor onderwijs
- Erasmus MC ontvangt kwaliteitskeurmerk NIAZ
- Ontdekking gen werpt nieuw licht op MS
- Geavanceerde CT-scan op Spoedeisende Hulp Erasmus MC
- Aanpak hepatitis in Nederland loopt achter
- Erfelijke cholesterolpatiënten onmiddellijk behandelen
- Erasmus MC en RIAGG Rijnmond tekenen voor samenwerking
- Psychologische factoren geen oorzaak van Complex Regionaal Pijn Syndroom
- Peuters lager opgeleiden thuis veiliger
- Veiliger behandeling voor hartritmestoornissen
- Lancering Technion Society of the Netherlands in Erasmus MC
- Start bouw geboortecentrum Sophia
- Mogelijke aanjager auto-immuunziekten gevonden
- Derde Josephine Nefkens Prijs voor Kankeronderzoek
- Jeuk! Diagnostiek en behandeling
- Prof. Hans Clevers receives Josephine Nefkens Prize for Cancer Research 2008

December 2008

- Zelfmanagement helpt migraineaanvallen voorkomen en verminderen
- Ouderen niet vaker depressief dan niet-ouderen
- Meer angst en depressie bij te weinig en te veel slaap
- Mensenrechten in de biogeneeskunde

-
- Zes nieuwe genen in relatie tot cholesterol
  - Digitaal antibioticumboekje voor artsen Erasmus MC
  - Increased perinatal mortality in disadvantaged urban areas
  - Verhoogde perinatale sterfte in prachtwijken
  - Prestatie-indicatoren als keuzehulp zorgaanbieder
  - De evolutie van een griepvirus
  - Prognostische test voor borstkanker vindt mogelijk niet alle typen tumoren